

enim vase transmisit nobis pater aquam illā gratie. quā nob. pmiserat Eze. xxxvi. Effundā sup. vos aquam mundā et mūdabimī. rē. Aliter enī nō poteram⁹ habere benedictionem dei.

Uter. Ivas sic dictū ab ytero. quia totū est quasi in ventre. Et in ytero marie statuit dñs aquas gratiaz qñ in ytre. sicut dicit ps. Et d. illa plenitudine iugiter recipim⁹ grām p. grātia. nisi steterit p. nos.

Peluis. Sic vocata. eo q. ibi pedes lauent. Job. xij. dicit de dñol. Visit aqm in peluim. i. impleuit mariā gratia. Et cepit lauare pedes discipuloz. Hoc enim officiū exemplo filij implet in nobis hūilis virgo. que se semp ancillā exhibet cu⁹ ē h. officiū. Unde signat p. abigail. i. Regū. xxv. q. rñdit nūchs dauid vor lēt. eā ducere yroz. Ecce famula tua sit i. ancillā. vt lauet pedes suoz dñi mei. rē.

Ampulla. Iq. dñ. qñ āpla bulla. Silis ē ei rostitudine bull. q. ex spumis aqrū fuit r. vento instant. Dicunt aut apud nos qdam vascula argētea v. l. stagna ampulle. in qbus reponit crisma. oleum sanctū. et oleū infirmoz. Et in beata xgine reposuit christ⁹ pontifex futuroz bonoz oleū infirmoz. i. misericordiā sanatiuam peccatoz. et oleū sanctū. i. misericordiā que sanctificat peccatores. r. sacrū crisma. id ē. spirituale vñctōem spiritualiū regū. sacerdotū. et pugilū. sine qua nō sanctifcantur nec possunt effici vero nomine christiani.

Flotula

Post hoc scribendū de omnibz vasis tabernaculi et templi salomonici q. possent signare mariā. et quomodo ipa pera et funda dauid.

Finit liber decimus de edificijs quibz maria figuratur in biblia.

Incipit liber vndecimus in quo agitur de munitioibz et nauigijs. que possunt signare mariā.

Maria vrbs siue ciuitas dei.

Titulus .i.

Urbis. id est. ciuitas **Isidorus.**

Ciuitas ē pcorz hominū mltitudo societatis vinculo adunata. Dicta a ciuibz. i. ab ipis incolis vrbis. p. eo q. plurimoz psciscat et p. tneat vītas. Nam vrbs ipa mentia sunt. ciuitas aut nō sapa sed habitatores vocant. Vrbs aut vocat ab orbe. q. antiq. ciuitates fiebāt in orbe. Dec oīa beate xgini pñt adaptari. q. est illa ciuitas de q. in ps. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Dec glōsa sunt. q. beatā eam dicūt oēs generatōes. Libro. iij. ti. i. de humilitate marie.

Maria ciuitas q. dñ. qñ ciuiū vnitas. i. sensualitatz r. rōis plēa p. cordia. Cines h. ciuitat. lctē cogitatōes. deuote affectōes. seruētia dñideria. r. hmoi. q. oīa tēdebāt ad illud vñū qd ē necessariū. Lu. x. Regēbāt etiā cines isti p. silio spūscī. q. cines p. silio sūt regēdi. r. aduersarij fugādi r. fugiēdi. Bñ etiā ciuiū vnitas. q. nec ibi caro p. cupiscebat aduersus spūm. nec spūm aduersus carnē. nec aliqd rebellōis. aut p. dictio nis i. corpe ei⁹ v. l. aīa. cū essz etiā archa noe. i. q. oīa aīalia. i. mor⁹ sensualitatz fuerūt pacifica. r. iō sūm⁹ habitatoz ibi pacifice hospitar⁹ ē. r. ibi i. pace fact⁹ est loc⁹ eius.

Ciuitas dei. Hoc dñ. ad differētiā ciuitat. babilonice q. diaboli ē. i. quā dñs nō igredi tur. Osee. vi. Bñ ciuitas dei. q. tota fuit dei. r. nulli⁹ nisi dei. q. nihil i. ea habuit ps. aduersa. Jō dic. ipa can. ij. Dilect⁹ me⁹ mihi. r. ego illi. Jō etiā dilect⁹ totiens vocat eam suā i. cāticiis dicēs. Amica mea. colūba mea. soroz mea. spōsa mea. r. h. u. i. nsmodi. Jē ciuitas dei. q. sola digna tāto rege. tāto pōtifice. tāto fundatore. tan ro inhabitatore. et hmoi. Ideo dñ. in ps. Dagn⁹ dñs et laudabil. nimis in ciuitate dei nri. rē. Quere li. ij. p. tcula. i. causa. iij. Lōmendat autē ciuitas beca multis. r. ante omnia a fundamentis.

Maria figuratur munitionibus

Hec ciuitas cōmendatur

¶ **H**ec ciuitas comendatur
fundamentis. Unde. Fundamenta ei⁹ in montibus sanctis. Et nota q^d ppheta pui-
dens in spiritu dignitate et excellentia hui⁹ ciuitatis. s. s^cginis gloriose. q^{si} veheme-
ter admiras gl^{ri}am ipsius ex improviso psilit in hec s^cba. Fundamenta ei⁹ in mon-
tibus sanctis. Et cu^m nihil p^{re}cesserit ad q^d respiciat hoc relatiu^m eius. refert ad mente^m
pphere. Dicite gl^{ri}. Fundamenta ei⁹ sunt in montibus sanctis. I. i. patriarchis regib⁹ et
ppheris. ex q^{ib}us originē trahit. sicut patz in genealogia christi. Mat. i. Vel it^{er}a
sitiue. Fundamenta ei⁹ sunt montes s^cti. s. abraham. ysaac. iacob. dauid. et ceteri.
ex q^{ib}us maria. et ex qua christus.

et quibus maria .et e qua christus.
Uel fundamentū ipse christus? Unde **I**sa. xxviii. **E**cce ego mittā dīcīt pater fundamēto: līn fundamētū syon .i. marie. q̄ paulo post appellat syon. lapidē angulare pbatū p̄ciosum in fundamēto fundatū .i. christū. Erat enī ciuitas hec fūdāta su p firmā petrā. quē ē christus? **D**at. vii. **I**re. i. **C**horin. iij. **F**undamētū aliō nemo p̄t ponere p̄ter id qd positū est. qd ē christus iesus. **D**icīt autē christus fundamētū multīs de causis. q̄ notant p̄sibūs his. **S**ustentans saxis. sine v̄eto. luce. ruina. **O**dit aq̄s. pond⁹ nō sentit. forte. latens. stans. **F**undamētū enī sustentat totū edīficiū. sic et christus ecclia m. **D**at. xvi. **S**up hanc petrā edificabo eccliam meā. **S**ustentauit etiā et gl̄iosam virginē in omni grā et virtute. **U**nde cañ. viij. d̄r. **I**nnira sup dilectū suū. **D**e saxis fit .i. doctrinis impolitīs. i. **C**hor. ij. **S**ermo meus et p̄dicatio mea nō in p̄sualibz hūane sapiētie verbis. **I**deo p̄ceptum est **D**eutero. xxvij. **E**dificabis ibi altare dño deo tuo de lapidibz q̄s ferrū nō terigit ⁊ de saxis informibz ⁊ impolit⁹ rē. **S**ine vento .i. inanīs gl̄ie. **I**oh. v. **A**laritatē ab hoībz nō accipio rē. **S**ine luce .i. p̄re visiois. i. **T**hi. vi. **L**ucē habitat inaccessibīlē. **I**oh. i. **D**eū nemo vidit vnq̄. **S**ine ruina .i. nouissim⁹ viroz. **I**sa. liij. **p**er humilitatē q̄ nō habet vnde cadat. **O**dit aq̄s .i. deliciaz et diuitiaz. **U**n̄ dicē **E**go sum paup̄. s̄ diuitias. **E**t dolens. s̄ delicias. et idō. **S**al⁹ tua de⁹ suscepit me. **S**ic debet dicere iust⁹. **L** Pond⁹ nō sentit. i. qz labores nō reputat p̄pter nos qñ volum⁹ p̄uerti ad ip̄m. **U**n̄ vocat nos inuētoz ibi. **I**nueni dāuid rē. **D**at. xij. **d**icē se inuēisse p̄ciosā margaritā. licz ibi dicat qd ddit oīa sua et p̄pauit eā. **F**orte ē. **U**n̄ iob ir. **S**i fortitudo gr̄is. robustissim⁹ ē. **L**atēs. **I**sa. xlv. **U**ere tu es de⁹ abscondit⁹. i. in hūanitate. **G**ras .i. stabile. **B**oeti⁹. **S**tabil⁹ qz manens dat cūcta moueri.

Item de fundamētis tēpli quo maria similiter figurat ita legit. iij. Regū. v. Prece-
pit rex salomō vt tollerēt lapides grādes. lapides p̄ciosos in fundamētū tēpli. ⁊ q̄
drarēt eos. q̄s dolauerūt cemētarij salomōis. et cementarij hīram ⁊c. Et si necesse
fuit. q̄ nō hōi pabāt habitatio s; deo sic dicit. i. pal. cxiij. Lapidēs ḡndes. emīnētissī
me virtutes. s. hūilitas. fides. charitas. p̄gīras. patiētia. paup̄tas. et h̄mōi. q̄ velut
fundamētū toti⁹ boni sustinēt ⁊ sup̄portāt edificīū. Et dicūt hī lapides p̄ciosi ab
effectu. q̄a virtutū vnīuersitas mariā reddidit p̄ciosam. Dicunt etiā q̄drati p̄pter
q̄ttuor cardiales. q̄ gl̄iosā p̄ginē q̄li q̄dratā et stabīle reddiderūt s; oēm aduersitatē
⁊ impetū inimici. Et p̄ has ⁊ vnīuersas alias virtutes p̄surrexit s; edificīū. vt ip̄a
fieret ciuitas regis magni. Per cemētarios salomōis et hīram p̄nt designari caris-
sima sp̄sūscī. q̄ mariā sp̄nāliter dolauerūt. et toti⁹ p̄cī scrupulū sepauerūt ab ea
in sc̄sificatōe. Vel cemētarij salomōis p̄res veteris testamēti. q̄ figur⁹ et enigmati-
b⁹ ip̄am talem futurā p̄viderūt et p̄signauerūt. Per cemētarios hīram. apli et cete-
ri sancti. q̄ oīem p̄phete p̄viderāt. talē fuisse p̄dicauerūt.

Ite huic fundamento possunt adaptari illi duodecim lapides de q̄b Apo. xxi. **F**undamentū p̄mū iaspis ⁊c. **I**te illō Isa. liiij. **F**undabo te in saphiris ⁊c.

Aportis. **U**n seq̃l. Diligit dñs portas syon sup oia tabnacla iacob. **P**icif brā vir
go syon. qz sic syon erat loc⁹ eminētissim⁹ i hierlm. sic brā go i vtraz ecclia. **P**or
te b⁹ syon fuerūt enaz selsus brē egis. q̃ clausi sp fuerūt oē noriū z ihonestū. **U**n
deci pr̃ d q̃libet sensus ei⁹ ill⁹. **E**x. xliiij. **P**orta hec clausa erit pncipi. i. diabolo.
q̃ n̄ habuit i ea q̃c̃s. **P**o. xiiij. **U**ll pncipi. i. pctō qd̃ regnat i q̃busdā. **E**tra qd̃
apl's ro. vi. **N**ō f̃gnet pctm̄ i ṽro mortali corpe. **U**ll pncipi. i. ad honorē pncipis. f.
So. clxxij.

fo. clxxij.

Quare
christ⁹ fū
damētū

Boeti?

christi. Aperte aut fuerunt porte iste ad omne bonū. Unde aures ei⁹ que clause erant
ptra mūdi strepitū. qñ ingressus est angel⁹ ad eam. apte sunt saluatori⁹ eius. Por-
ta cordis q ptra s̄sensum viri clausa erat. apta est diuine volūtatī qñ dixit. Ecce an-
cilla dñi fiat mihi zc. Ideo dicit Eze. xliij. Dñs deus israel ingressus est p eā. Et
sic potest de alijs sensib⁹ assignari.

Diliget Iergol dñs portas syon. i. i. sensus beate &ginis. i. sup oīa tabernacula iacob. i.
i. plusq̄ oīa corpa aliaz &ginū. Qd corpus tabernaculū dicitur. Pe. i. Uelox ē de-
positio tabernaculi mei. Itē brā virgol. Qui creauit me requeuit i tabernaculo meo. i.
i. in corpe. Virgines aut dicunt iacob. qz luctate sunt ptra carnē suā. et supplāta
uerūt fomite. q in beata virgine oīno fuit extinct⁹.

Alter etiā potest dici de portis. i. de sensib⁹ &ginis. iuxta illud Isa. lx. Aperient⁹ por-
te tue iugiter. die et nocte nō claudent⁹. Apoca. xxi. Porte ei⁹ nō claudent⁹ p diem.
nor enim nō erit in ea. Nunq̄ enī deuote clamantib⁹ ad brām virginē claudif re-
spectus misericordie ei⁹. Nam sicut oculi dñi sup iustos. sic oculi marie sup pctōres.
Similiter nec audit⁹ ei⁹. qz pparōem cordis eoz. i. fideliter seruēter z deuote cla-
mantiū ad eā laudauit aures tua. lo christe. i. maria. q mediāte tu exaudis pctōres.
sicut hō audit mediāte aure sua. Nunq̄ claudif lingua v lōq̄la illius. qñ velit ora-
re p miseris vt surgāt. et p tēptat⁹ ne succubant. Un Apoca. xij. Terra. i. i. maria
Lapuit os suū. i. ad orādū p muliere. i. aīa. quam serpēs. i. diabol⁹ infestabat. Nunq̄
claudif manus ei⁹. quia manū semp aperit inopi. et palmas ad paupem extendit.

Et sic de alijs. Propter hec z mltā alia diligit dñs portas syon zc. Sed nota
q nō patent he porte nisi iustis et iustificatis z volētib⁹ iustificari. Itē Isa. xxvi.
dicit dñs. Aperte portas. et ingrediet⁹ gens iusta custodiēs veritatem.

Alter. Porte p quas i hanc ciuitatē ingressus ē rex glie q̄ttuor. Eterna virginitas. R
Incompabilis tāra sublimitate hūilitas. Obediētia qua rñdit. ecce ancilla. Fidel
q cōcepit dicēs. Fiat mihi zc. Isidor⁹. Daz portaz si q̄libet defuisset. in hac ci-
uitatē rex glie nō intrasset. Bas. portas diligit dñs sup oīa tabernacula iacob. i.
Tabernacula sunt militantiū. Jacob supplātor z. q. d. Licet dñs diligit militan-
tes in actiua. et supplātatores vicioz. plus tñ omnib⁹ his diligit in matre p̄dictas
xtures q̄bz intrat ad p̄replatiuā. De his portis dici p̄t illud Apoca. xxi. O. singu-
le porte erāt ex singul⁹ margaritis. Singule enī ei⁹ xtures erāt singule margari-
te. quia singuli sensus &ginis singul⁹ sibi p̄gruis virtutib⁹ splēdescebant. Oculi co-
lūbina simplicitate. Aures cita z p̄fecta obediētia. Olfatus discretōe. Gust⁹ sobe-
tate. Tactus castitate. Incessus maturitate. z sic de alijs.

Afama. Unl. Gloriosa dicta sunt de te. Per patriarchas sub obscuritatib⁹ figu-
raz. Per pphetas sub enigmatib⁹ &boz. vt ē illud Isa. vij. Ecce virgo concipiet.
Itē eodem. xi. Egrediet⁹ virga de radice iesse zc. Itē Diere. xxi. Edificabit⁹ domi-
no ciuitas a turre ananēl zc. Numeri. xxiij. Driet stella ex iacob zc. Itē Lam.
vi. Uiderūt eā filie syon et beatissimā p̄dicauerūt. regine z p̄cubine laudauerūt eā
Ab vtilitate. que p̄sistit in p̄uersiōe peccatiū. in remissione peccatoz. in collatōe gr̄i-
arū. Unde sequit⁹. Demor ero. i. ad miserēdū. nō ad puniendū. Heemie. v. Demē-
ro mei de⁹ in bonū. Raab et babilōis. i. peccatoz. Per raab enī meretricē intel-
ligit aīa more meretricio carnis voluptatib⁹ seruies et vicijs p̄stituta. q vadit per
latā viā q ducit ad mortē. Dat. vij. Quia raab interpretat⁹ latitudo. Cui p̄sulit ysa.
xliij. Fume cytharā zc. Iosq̄ lmeretric obliuio tradita. zc. Et babilonis. i. i.
illoz q in p̄fusiōe malozū pus positi opibus se pbabāt ciues eterne p̄fusiōis. et de
ciuitate diaboli q est babilon. Demor. i. in qm lero. Icoz si p̄fundant bona p̄fusi-
one que adducit gl̄iam. Eccl. iij. et ad sinū matris misericordie toto corde p̄fugi-
ant. que est ciuitas refugij. Numeri. xxxv. vt ipa mediatrice mihi filio suo saragēt
reconciliari. Sz q̄bz lero memor. sciētib⁹ me. i. vt. s. ab illis q me nozūt inde glori-
ficet et collaudet. q̄a hanc gl̄iam meā alteri nō dabo. Isa. xliij. Quidā libri habēt
lsciētū me. Sed falsa ē lra et corrupta. Augustinus dicit. lsciētib⁹ me. i.

Aciuitū multitudine. Iqui cū pus fuerint ciues babilonis. p eā sunt ciues hierl̄m. D

Isidor⁹

Hec ciui-
tas p̄mē-
datur

585 exist

A scripturaz auctoritate. Un seqt. Dñs narrabit i scripturis populoz. et pñcipū ho-
rū q fuerūt in ea. Quasi diceret pphete. Un hec oia nosti. Et ipse rñder. Dñs lī
qel narrabit in scripturis pploz. 2c. Iq. d. In multis scripturis pñdicū et narrat digni-
tas brēmarie ⁊ vtriusq ecclēsiel in scripturis. I. lpploz et pñcipū. Populos vo-
cat paupes pphetas. qñs fuit amos. Pñcipes ditiores et nobiles. qñs fuerūt da-
uid et isaías. Vel pplos vocat gentiles. Un sibillinis ⁊ sibi hec pñdicta. Job etiā
fuit gētilis. Pñcipes vocat iudeos. Vel pñcipes sunt editores scripturaz. I. pphē-
te. aplī. et euāgeliste. Populi. sacri et pñsutores. Vel pplī. alij sancti ab aplīs. Pñ-
cipes. ipi aplī. Un. Cōstitues eos pñcipes. In scripturis populoz. I. ad pplos
mūltos. Et in scripturis pñcipū. Inō platōis. aristotel. aut socratz. sed hōz q fuerūt i

ea. I. ciuitate. s. ecclie. qz illi extranei fuerunt a fide. sed pphete qz p dixerunt. et apli qz
dicauerunt. fuerunt in ea. I. p fide. Omnes eni pphete et apli p cordes fuerunt in laude be
ate mginis. In ea. Ino ptra ea. vt heretici. nec extra ea. vt philosophi. **A**b inhabitantiu continua exultatõe. Un seqtur. Sicut letantiu oim habitatio e in **R**
te. Io supna hierusalẽ. Quasi di. Omnes q habitant i te. iocundi sunt et letates. Isa.
li. Venient i syon cu laude et leticia sempiterna sup capita eoz. **A**lter. De beata
virgine catat hic versus. Sicut letantiu omniu habitatio est i te. I. scra dei genitrix.
In fortissima munitõe habitant homines securi et leti. in infirma tristes et timidi.
Ite i magna et opulenta multi. in infirma paucissimi. Maria siqdem refugiu est et
spes oim fidelium. qz fortissima est et inexpugnabil. Let terribil vt castroz acies ordi
nata. Demõibz inimicis. Opulenta est etiã gratiaz et fructu abundantia. qz gratia et
gloria plena. Magna est etiã et amplitudie caritatis. q omnes amplectit. Unde ca
nit ei ecclesia. Sub tuu pñidiu pfugimus dei genitrix. Ite. Ipa est eni ciuitas mu
nita. sicut dicit alibi in ps. Et ei comperit quod dicit de filio Deutero. xxxij. Dile
xit ppos. omnes sancti i manu illi sunt. Ideo bñ dicit. Sicut letantiu. Ite. qz
ex his oibz mltia est leticia his q ad ea confugunt. Isa. xli. Letami cu hierlm. Ite.
Et ipi dicẽdũ e illis. Iudith. xv. Tu glia hierlm. tu leticia isrl. Ite. Disserimi oim
hoim sunt illi. q nesciunt ad hanc urbem pfugere in oim necessitate. Un Eccles. x.
Labor stultoz affliget eos. qui nesciunt in urbe pgerẽ. I. ad maria refugere. pedi
bus. s. fidei et amoris. Quia fo i hac ciuitate dei noluit ascẽdere miseri pctores ad
adorandũ dñm. ideo tantũ defectũ gẽ patiunt. Un Zacha. vi. Et erit q nō ascẽde
rint de familijs terre ad hierlm vt adorent dñm exercituum. nō erit sup eos imber. i.
gẽ stilliciũ. Ite ppter hec oia dicit dauid qñ magnũ dei bñficiũ describes. De **S**
duxit eos in viã rectã. vt irent in ciuitatẽ habitatois. Ite de illis q nō seruiunt ma
rie. vel qui male sentiunt de ea. dicit in ps. Errauerunt i solitudine. I. in mũdo lin
aquofo. Iqz nō habet aquã gratie. ex quo nō curat de plena grã. i. maria. Lviã ciuita
tis habitaculi. nō inuenerunt. I. s. triplicẽ viã. humilitatis. pauptratis. et caritatis.
Dec triplex viã ducit ad ciuitatẽ habitaculi. i. maria. cui dicit. Sicut letantiu. Ite. I
Et ibi sumit viã ducẽs ad ciuitatẽ et habitaculũ regni celestis. Et ideo ptingit il
lud qd sequit. s. q sunt esuriẽtes et sitiẽtes. Iqz nec habent solidũ cibũ opatõis bo
ne. nec lac simplicis doctrine quo nutriat eoz infantia. Ite nec digne māducant
panẽ vite. nec digne bibũt sanguinẽ chasti. q vere est potus. Ite nec habet cibũ bo
ne opatõis. nec potũ gẽ salutaris. Ideo seqtur q laia eoz in ipis deficit. Iqz nec
pasti nec potati hoc triplici cibo et potu.

Ulo quod hec ciuitas in ps. comendat a multis. videndũ de alijs comendati
onibz eius quas scripture sacre multipliciter manifestat.

Hec ciuitas comendatur

A fundatore. qz fuit deus trinitas. Un in ps. Deus fundauit eã in eternũ. Ite. Ipe fũ
dauit eã altissimũ. Un etiã ipse dicit ecclie et huic ciuitati. Ecce ego sternã p ordinẽ
lapides tuos. et fundabo te in saphiris. Isa. liij. Vel fundator sapia. i. filius dei.
Unde puer. ix. Sapia edificauit sibi domũ. Nec habitura est finẽ hec ciuitas. qz
deus fundauit eam in eternũ.

A b artifice et pñitore. Unde de antiqs sanctis ad Heb. xi. dicit. q expectabant fun
damenta. habentẽ ciuitatẽ cuius artifex et conditor deus. Nec ciuitas brã ego. p cu
ius partũ sperabãt seredimẽdos et extrahẽdos ab inferno. Un dicebat iacob iaz
primũ morti Gen. xlij. Salutare tuũ expectabo dñe. Et paulo post. Donec ve
niat desiderũ collũ eternoz. Sequit. Cuius. I. s. ciuitatis artifex et cõditor deus. I

Un Isa. xlv. dicit pñitor filio Ipe edificabit ciuitatẽ meã. et captiuitatẽ meã dimittet
A rectore et rege iusticie. Uox eni huius ciuitatis est. Dñs regit me. Sequit. Et ni
hil mihi deerit. Quia grã plena et oim bono referta. Propter hã aut oēs habi
tatores huius ciuitatis. i. oēs mor et affect virgis fuerunt iusti. Quia sicut dicit eccl.
x. Qualis rector ciuitatis. tales habitates i ea. Ipa est eni salem. cuius rex fuit melchi
sedech. Gen. xliij. q interpretat rex iusticie. vl rex iust. vel rex pacis. Dicẽ rex regũ

Maria figuretur munitio[n]ibus

et dñs dñantiū. i. ad Thi. vi. Et Apoca. xix. Dic ē rex iust⁹. Unde marie dicit Isa.
i. Vocaberis ciuitas iusti etc.

Situ loci. Iqz fundata supra firmā petrā que christ⁹ ē. Dat. vij. tñq sup rupē nati
uā. quia christus est firma petra et saxum durissimū. Deutero. xxxij. Et. i. Ebo. r.
Petra autē erat christ⁹. Fundata ē etiā sup montē. i. christum. q̄ est mons in p̄ice
montiū. Isa. ij. et Dichee. iij. Et sup illū lapidē q̄ factus ē mons magn⁹. et imple
uit vniuersam terrā Dan. ij. Et ideo voc ei⁹ est Eccl. xxiij. Ego in altissimis habi
tavi etc. Itē. Fundamēta ei⁹ in montib⁹ sanctis. i. in eminētia oīm virtutū. Vel si
ta fuit supra firmā petrā. i. sup firmitatē fidei. a qua nec in filij sepultura vacillauit.
qñ a fide defecit omnis sanctus.

Alter. **S**itu loci. Quia fundata sup humilitatē que ē stabilitas fidel⁹ aīe. quā nō p̄
mouere diabol⁹. Et h̄ est qd̄ dicit in ps. Qui fundasti terrā. i. mariā sup stabili
tatē suā. q̄ fuit hūilitas. nō inclinabit in seculū seculi. Iad peccandū.

De situ
hui⁹ ci
uitatis

Itē de situ h⁹ ciuitatis p̄r exponi qd̄ de celesti hierusalē dicit Apo. xxi. vbi sic legitur. **E**

Sustulit me angel⁹ in spū in montē magnū et altū. et ostēdit mihi ciuitatē sc̄am
hierusalē descēdentē de celo. a deo paratā. habentē claritatē dei etc. Et sunt verba
beati iohis. **S**ustulit. i. sursum tulit. me in spū. i. i mētis excessu. in montē magnū
et altū. **M**ons iste christ⁹ est. qui est magnus in hūanitate. et alt⁹ in diuinitate. qz
insuperabilis potētie. sicut dicit glo. Et ostēdit mihi. **S**up montē illū fundatā. **L**ciuita
tē. i. mariā v̄l eccliam. **L**sc̄am. i. firmā in p̄posito virginitat⁹. **L**hierlm. iad visionē
etne pacis plene intēdentē. **L**descēdentē de celo. i. recipientē in sua sc̄ificatiōe. infu
sionē gr̄e misse sibi de celo. **L**a deo paratā. q̄ ipam omni gr̄a adornauit. **V**el descē
dentē de celo. i. qd̄d boni habebat bonitari diuine ascribentē. **U**n dicebat. **F**ecit
mihi magna q̄ potēs est etc. **H**abentē claritatē dei. **Q**uere paulo infra.

Et nota q̄ ciuitas. villa. v̄l habitatio. in monte s̄ra tria habz. s. q̄ ē clarissima. sanis
sima. et mūdissima. **C**larissima. qz pus et copiosius recipit solis illuminatiōez. **S**ic
maria prius et copiosius claritatē excepit filij sui solis iusticie. vt p̄cipue agnosceret
mundū. se et deū. **I**n cognitōe mūdi quē p̄cepit. fuit clara. in cognitōe sui clarior.
s. i. cognitōe dei clarissima. et ideo corā eo tantū se hūiliat. **E**t h̄ p̄dixerat illi Isa.
lc. **E**rit tibi dñs in lucē sempiternā. et deus tuus in gl̄iam tuā. **I**ta etenim ē hierlm
cui m̄lto ante pmiserat thob. xij. **L**uce splēdida fulgebis. et oēs fines terre adora
bunt te.

De clari
tate hui⁹
ciuitatis

Item huic ciuitati op̄etit illd̄ quod de supna hierusalē dicit Apo. xxi. s. q̄ habet
claritatē dei. et lumen ei⁹ s̄ile erat lapidi p̄cioso tanq̄ lapidi iaspidi sicut cristallū.
Claritas dei est vera de deo cognitio. quā beata ego habuit sup oēs. **U**n h̄
potuit dicere illud Baruch. iij. **B**eati sumus isrl. qm̄ q̄ deo placet nobis manife
sta sunt. **S**equit. **E**t lumen ei⁹. i. opa ei⁹ luminosa lucētia corā hoib⁹ ad exem
plū. s̄ile lapidi p̄cioso. i. christo. quem imitabat in opib⁹ suis. qui fuit lapis p̄cio
sus firmus in p̄posito. et lucens in p̄tutib⁹. **L**tanq̄ lapidi iaspidi. i. q̄ signat firmi
tas et viroz fidei quo ad virginē. vel p̄seueratiā sc̄itatis quo ad vtrūq̄. **S**ic cris
tallū. i. que trāsparens et lucens ē. et signat purā cōfessionē diuine laudis quo ad vir
ginē. sed peccatoz q̄ ad nos.

Itē de claritate hui⁹ ciuitatis subiūgit ibidem paulo post. **E**t ciuitas nō eget so
leneqz lunā vt luceant in ea. qz maria nō indignit maiori v̄l minozialioz doctrina
Lnā claritas dei. i. cori⁹ trinitatis. illuminat eā. dādo intellectui ei⁹ cognitōem
plenissimā. et ab omni nubilo fantasmatū semotā. **L**et lucerna ei⁹ erat agn⁹. i. chris
t⁹ quē portabat in v̄tre et in mente fm̄ q̄ deus et hō. q̄ nouē mensib⁹ priusq̄ alijs
ciuitatib⁹ euāgelizauit cordi ei⁹. **D**einde nat⁹ ex ea euāgelizauit et alijs ciuitatib⁹
regnū dei. **L**u. iij. **P**ropter qd̄ et ipse se appellabat lucē mūdi. **J**oh. viij. **S**equit.
Et ambulabūt gētes in lumīe ei⁹. **A**mbulabūt de p̄tute in p̄tute gressib⁹. s. f. i.
dei et bonoz op̄ez. **L**in lumīe ei⁹. i. ad illuminatiōez exēploz ei⁹. v̄l ad lumē cogni
tiōis. q̄ ipis ab ea desup infundit. **S**icut qñqz accidit q̄ in excelsis turrib⁹ ponūt
qd̄dam lucerne. ad qz illuminatiōez naute et viatores dirigūt cursum et viam suā.

So. clxxxiij.

S 2

De sancti-
tate h^uius
civitatis

De mudi-
cia huius
civitatis

Idoz

De civi-
tate p^{ri}-
m^o dⁱ-
cat

Fuit etia civitas hec sanctissima sicut villa sita in monte. qz maria sana fuit qm in sua sanctificatōe ablata fuit ab ea fomitis inreſio. **S**anior. qz in bona eius puerſatōe adhuc fuit ampli⁹ diminut⁹. **S**ed sanctissima. qz in fili⁹ dei cōceptōe oīno fuit exi-
ctus. **Q**uere de his li. iij. ti. xxvij. de sanctificatōe eius.

Fuit etia hec civitas mūdissima. qz maria mūda fuit in cogitatōe. mūdior i affectōe. sed mūdissima in intēre. **E**t p^{ro}p^{ter} illi puenit qd de celesti hierl^m dⁱ Apost. xxi. **I**pa civitas aux mūdū sile vitro mūdo. **A**ux p^{ro}p^{ter} fulgorē caritatis. **I**mundū p^{ro} gram virginitatis. **U**ell aux mūdū p^{ro}p^{ter} soliditatē fidei. **A**ux enī solidū emetal-
lum. fides h^uo dicit mūda ab effectu. qz mūdificat aiam. **U**n **A**cc. xv. **F**ide purifi-
cans corda eoz. **U**el dⁱ aux mūdū p^{ro}p^{ter} sapientiā q plena erat. **S**z qz nō suffi-
cie fides cordis nisi assit p^{ro}fessio fidei. iuxta illud **R**o. x. **C**orde credit ad iusticiā. ore
autē p^{ro}fessio fit ad salutē. **S**ed i **S**ile vitro mūdo. **P**er vitru enī signat p^{ro}fessio.
qz vitru nō celat colorē ei⁹ qd cōtinet. maxime si fuerit mūdū et purū. **U**el p vitru
mundū p^{ro} caro virginea designari. **I**tem de mūdicia civitatis seq^u paulo post.
Nō intrabit in eā aliqd coīgnatū p^{ro} p^{ro}sentū in cogitatōe. **L**et faciēs abominatō-
nem. **I**n actōe. **L**et mēdaciū. **I**n locutōe. **E**t p hoc oīdū q ipa nec peccavit cogitan-
do nec loq^undo. nec opando. **N**ec corruptōne sui. qd est coīgnatio. nec p^{ro}ptu dei.
qd est abominatio. nec deceptōne p^{ro}mi. s. mēdacio. **E**cce qz hec tria habuit i se civi-
tas n^{ost}ra. que solet h^ure civitas in mōre sita. videlicet. claritatē. sanitatē. z mūdiciā.

A materia. **U**n Apost. xxi. **I**pa civitas aux mūdū sile vitro mūdo. **Q**uia ex auro
mūdo p^{ro}structa ē. vt aurū referat qm ad materiā aie. et vitru qm ad materiā carnis. q
cū esset senū. qz **I**sa. xl. **O**is caro senū. multipliciter fuit decocta. et qm colata igne
spūsancti. et sic cōversa ē in splēdore vitri. **D**icit autē vitru fm **I**sidoz. vltus p^{ro}pi
civitate eo q luceat. **I**n alijs enī metallis qd cōtinet abscondit. in vitro h^uo liquor
vel spū qm est interi⁹. tal^{is} exteri⁹ declarat. et quodāmo clausus patet. **S**ic z ma-
ria clausa omni hōi. patuit soli deo. **U**nde **E**zech. xliij. **U**ir nō trāſiet p eā. qz dñs
deus isrl^{is} ingressus est p eam. eritqz clausa.

A magnitudine. qz describit **I**sa. xliij. vbi sic legū **E**dificabit dñs civitas a tur-
re ananeel vsqz ad torcularia regis. **A**naneel interpretat^{ur} grā dei. **T**urris ananeel est
sup^{er}ne grē celsitudo. cuius fuit in maria singularis plenitudo. **T**urris Jergelana-
neel. Jest alta fortitudo siue fortis altitudo grē dei. a q hec civitas incepit edificari.
z extēsa ē vsqz ad torcularia regis. i. christi. cui⁹ passio torcular fuit **S**z p^{ro}p^{ter}ta
posuit torcularia pl^ur. qz mltimode passus ē. et in singul^{is} mēbris passus ē. et multe
fuerūt circūstantie passiois. **I**nchoatio ē h^u civitatis fuit aliūdo grē infuse. a q in-
cepit in sanctificatōe. p^{ro}summatio h^uo q mēte p^{ro}passa ē filio patēti. **U**n siuctū n^{ost}ra
tyrū p^{ro}meruit et habuit excellenter.

Item de q^untitate hui⁹ vrbis dicit **D**iere. cxxi. i fi. **E**cce dies veniunt dicit dñs. et
edificabit dñs civitas a turre ananeel vsqz ad portā anguli. et eribit vltra normā
mēsure in p^{ro}spectu ei⁹ sup collē gareb. et circuibit goatha. et omne vallē cadaucy.
et cineres. et vniuersā regionē mort^{is} vsqz ad torrentē cedron. et vsqz ad angulū por-
te eqz orientāl^{is}. **E**cce imēsa magnitudo civitatis. **S**ic expone. **A**naneel. grā dei.
sicut sup^{er} expōsitū ē **P**orta loblatio fidei. q filiū dei in se suscepit. **D**e q porta legū
Eze. xliij. **A**ngul⁹ secretissima puerſatio ei⁹. **A**ngulū faciūt duo parietes sil^{is} ex di-
uerso p^{ro}curretes. **H**i sunt p^{ro}gitas et m^unitas. q tanqz pietes vel muri p^{ro}fuauē in
ea possessionē p^{ro}utū. **A**lter **T**urris ananeel. i. turris grē dei ē ipa brā p^{ro}go. q ve-
lut qdrata p^{ro}utū. oīb^{us} edificijs spūsancti p^{ro}cellit p^{ro}gatiua grāz. sic turris supeminet
toti castro. et mltorū bonorū op^{er} velut lapidū structū in altū p^{ro}surgēs. oīb^{us} fugi-
tiuis p^{ro}stat refugium et munimen. **E**t ipa a suo exordio velut turris. munita dei grā
inexpugnabil^{is} fuit oīb^{us} insultib^{us} inimici. **E**t p^{ro}cessit hec civitas vsqz ad portā an-
guli. i. eo vsqz vt ipa fieret porta anguli. **D**uo ei parietes ē diuerso venientes faci-
unt angulū. **V**alde ei ē diuerso veniebāt p^{ro}gitas et m^unitas si dⁱs attēdat naturā.
s^{ed} p dei grām q signat in turre ananeel. i. ipa p^{ro}curretes vnite sunt. et i occurrū p^{ro}gi-
nitatis et maternitatis ipa facta ē porta anguli z ianua paradisi. sicut canit ei ecclesia.

Maria figuratur munitionibus

En regis alti ianua rē. Per quā portā ille ingressus ē in regiōem nrām. q̄ ē angul⁹
duoz p̄p̄loz. Et nota q̄ vbi porta ī angulo ē. nō toti p̄currūt p̄ietes sed p̄tes pa- **ff**
rietū. Sic ī ip̄a nō tote p̄currūt v̄gitas et m̄nitas. q̄ q̄si pars v̄gitaris ē sterilitas.
q̄si ps m̄nitaris corruptio. q̄ n̄ p̄currerūt ī v̄gine nr̄a. Sed de v̄gitate integritas. d̄
m̄nitate fecūditas. q̄ optimā p̄tē elegit. **Lu. x.** Decē ḡ desc̄ptio h̄ ciuitatis. quā
sic edificauit sp̄ūsc̄tis. vt ab exordio ess̄ tur̄s anan̄el. et ī p̄tu filij ess̄ porta an-
guli. Sequitur. **L.** Et eribit vltra normā mēsure in v̄spectu e⁹. **In** q̄ signat q̄ nec p̄
mā silem v̄sa ē. nec h̄re seq̄ntē. et q̄ sup̄gressa ē vniuersas creaturas. **In** v̄spectu
ei⁹. **Ii. dñi.** q̄ sol⁹ sufficit m̄ris p̄phēdere dignitatē. sic ab ip̄a sola p̄phēsus ē q̄n mu-
lier circūdedit v̄z. **Diere. cxxi.** Et necessaria erat huic ciuitati q̄si infinita magni-
tudo. cū esset ciuitas regis magni. q̄ nō ē regul⁹ sed rex magn⁹ sup̄ oēs deos. De hac
etiā magnitudīe d̄r **Baruch. iij.** **Q**uīrl q̄ magna ē dom⁹ dei et ingens. **Iidē dom⁹**
et ciuitas. loc⁹ possessiōis ei⁹ magn⁹. et nō habz p̄sumatōem excelsus et imēsus.
A muroz suoz lara extēsiōe. **Uñ** seq̄t in aucte **Diere. L.** Et eribit vltra normā mē- **ff**
sure. **Iertēdēs. i.** patrocīnia et b̄nficia sua ad illos q̄ sūt extra normā mēsure. i. q̄ trāf-
gressi sunt regulā euāgelice doct̄ne ī v̄spectu e⁹. **Ii. fm** dei b̄n̄placitū. q̄ ad b̄ funda-
uit hāc ciuitatē. vt esset refugij p̄ctoꝝ et t̄tela v̄ic̄z. **Lup** collē gareb. **J.** q̄d īterp̄rat
scabies. i. sup̄ collē scabiosū. q̄ signat sup̄bi. **Job. cxiij.** **D**euoꝝ et pulcritudinē cutis
ei⁹. **Ii. sup̄bi** p̄mogenita mors. **Ii. sup̄bia.** q̄ fuit p̄mū p̄ctm̄ et īterfecit diabolū. et ip̄
sa sicut mors p̄sumit si q̄d forte ē ī hoīe. Et sic scabies deuorat pulcritudinē cutis.
sic et ip̄a q̄cqd ī extiori ouersatōe relucet. **L.** Et circūbit goatha. **Goatha** īterp̄rat
oculus p̄ctoꝝ. **Dec** ē illa auaricia. q̄ ē illa amphora. de q̄ **Zacha. v.** **Dec** ē ocul⁹ eo-
rū ī vniuersa terra. **Interp̄rat** etiā gyꝝ. et signat cupiditatē. q̄ ē ignis flāme deuor-
ratis ī gyro. **Tren. ij.** **Q**uia ī circuitu ip̄ij ambulāt. **L.** Et oēm vallē cadaueꝝ. **Cada-**
uera fetet. et v̄mibz q̄s generāt p̄sumūt. sic et luxuriosi. **Isa. cxxij.** De cadaueribz
eoz ascēdet fetor. **s. corā** deo et angel. **Diere. cxi.** **I**n sterq̄liniū sup̄ faciē tre erunt.
et erūt cadauera eoz ī esce volatilibz celi. **Ecce** q̄ v̄mibz q̄s generāt et d̄siderijs et
d̄lectatōibz p̄sumūt. Et nota q̄ d̄cl̄ oēs vallē cadaueꝝ. **Iq̄** alia ē vallē fornicatoꝝ. alia
adulterozū. alia sodomitaz. et sic de alijs. **Sed** ad oēs se extēdit latitudo hui⁹ ciui-
tatis. **Nā** sup̄bis p̄ponit exēplū sue hūilitatis. auar̄ et cupidis sue paup̄ratis. luxuri-
olis sue v̄gitaris. Sequit. **L.** Et cineres rē. **Ist** sup̄ in textu. **Cineres** ip̄ij. aridi. steri-
les. et cibz diaboli. **Isa. lxxv.** **S**erpēti puluis panis ei⁹. **Sz** ip̄a hos cineres aufert
de faucibz diaboli. p̄terēdo molas ei⁹. **Job. cxi.** anteq̄ ip̄os oīno deglutiat. sicut
patet ī **Theophilo.** et ip̄is imiscet aq̄s gr̄arū calidas ab effectu. q̄ calefaciūt cor
p̄ deuotōez. **Vel** etiā aq̄s calidas lacrimaz. Et sic et his cineribz facit litinū quo
ip̄os abluit. et etiā alios exēplo eoz. **Istis** etiā pulueribz q̄ pus erāt panis serpēti
ip̄etrat roꝝe gr̄e. et fecūdat eos ad bonum. et ip̄os p̄pingit vt gr̄am valeāt cōtinere.
Pertingit etiā ad vniuersā regionē mortis. **Regio** mortis. incolat⁹ vite p̄sentis. in q̄ **ff**
rāq̄ stella mar̄ nos p̄solat et dirigit. **Regio** mortis. malicia prauē ouersatōis. quā
ip̄a potēter imutat in q̄bz vult. **Ite** regio mortis. certitudo dānatōis. q̄ m̄ltos au-
fert diabolo d̄ sua dānatōe iā certos. sic sepe legit ī miracul⁹ ei⁹. **Pertingit** etiā vsq̄
ad torrētē cedron. **Iq̄d** īterp̄rat tenebre. q̄ velut torrēs rapiūt hoīem p̄ctoꝝ. vt ab
interioribz tenebris d̄fluat ad tenebras exteriores. q̄m̄ occurrit illuminat̄re et eos ad
lucē restituit. **Pertingit** etiā vsq̄ ad angulū porte oriētalē equoz. **E**q̄ p̄ctoꝝes por-
tātes sessorē diabolū. q̄bz d̄r. **Nolite** fieri sicut equ⁹ et mul⁹. **Qui** deū et diabo-
lū sessorē nō discernūt. **Porta** oriētalē p̄nā. p̄ quā nobis oriū sol iusticie. **In** hac por-
ta ē angul⁹ et angust⁹ ingressus. p̄ quā vt intrare valeāt p̄ctoꝝes. assunt eis b̄n̄fi-
cia b̄tē virginis. q̄ se in hora passiōis filij sui ad aq̄lonē posuit. ne diabolus possz
impedire penitētes veniētes ad extēsa brachia crucifigi.
A pat̄ie defensiōe. **Isa. cxxvi.** **U**rbis fortitudis. **Quere** paulo infra. **alphabeto. iij.** **ff**
n. Et q̄cqd sup̄ dictū ē de muroz extēsiōe. totū p̄uenit huic p̄mēdatōi. **Patria** in
qua sita ē hec ciuitas. terra p̄missiōis ē. sicut infra inuenies de terrena hierlm. q̄ si
gnat ecclia militans. quā ip̄a defendit ab incurribz demonū et vicioꝝ. maxime q̄
Fo. clxxxv. **ff** **3**

ad eos q̄ de ip̄a p̄fidit et ad eā refugit. Un̄ fidelibz ecclie q̄ habitāt sp̄ialit̄ f̄reh
finio ei? p̄mittit dñs. Ista in fi. fm̄ aliā l̄raz. De hier̄im ciuitate quā elegit. v̄ciēt v̄o
bis auxiliū. Ip̄a enī est vna et p̄cipua ciuitatū refugū. de q̄bz legit. F̄ueri. xxxv. et
Iosue. xx. Sepate v̄bes fugitiuoz. q̄ sunt maria et s̄cri. Sed ip̄a ē metropol̄ ista
rū ciuitatū. Propter qd̄ d̄r. Job. v. et v̄bis elyphaz. Uoca. i. inuoca auxiliū p̄ in
stantiā demonū et tēptationū. Si est q̄ tibi r̄ndeat. Subueniēdo p̄cibz suis. Et ad ali
quē sanctorū cōuētere. Sic fideles solent inuocare sanctū iacobū. sanctū egidiū.
sc̄m nicholaū. et alios q̄bus seruiēnt in aliquo. Sed in nullo inueniet r̄a festinū
v̄l r̄a potēs adiutoriū. sicut i maria. De ciuitatibz refugū inuenies li. ii. p̄ri. i. cā. xxv.
A q̄dratura v̄l dispositōe. Un̄ Apoc̄ xxi. Ciuitas in q̄dro posita ē. Cui? q̄dratu 22
ra fuit fides. spes. charitas. et op̄atio bona. Quia vt dicit glosa. hec ciuitas robu
stā fide. lōganimis spe. ampla caritate. efficac̄ op̄atōe. Sed q̄. Et lōgimdo ei? li.
fides. tanta est q̄nta et latitudo. i. caritas. q̄a q̄ntū credidit tantū amauit. Glosa.
Quātū credit q̄s. tāntū sperat. q̄ntū sperat. tāntū diligit. q̄ntū diligit. tantū operat.
Vel hanc q̄draturā faciūt q̄tuor cardinales. quaz vna nō dicit aliā excedere. P̄u
dētia appetēdi boni et vitādi mali p̄cedit. Hanc seq̄t t̄p̄antia. q̄ retrahit a volupta
tibz. Vāc fortitudo. vt qd̄ intelligit op̄et. Inde iusticia. vt sic suos actus tēpet. ne
nimis iust? v̄l sapiēs sibi videat. Eccles. vii. Noli esse nimis iust? r̄c.
A turriū altitudine. Maria enī ciuitas ē egbathanis. cui? portas posuit arphaxat 22
i altitudine turriū. sicut d̄r. Judith. i. Arphaxat interpretat sanās. v̄l sonās depopu
larōem. V̄ci ē christ? q̄ hanc edificauit ciuitatē. q̄ sanauit gen? hūanū. et sonuit. i.
p̄dicauit depulatōem pctōz. Egbathanis interpretat solēne mandatum hūilis viri.
V̄ci est maria q̄ solēniter adimpleuit p̄cepta christi. Cui? ciuitas p̄ma. turris
cel̄stis hūilitatis. q̄ attingit vsq̄ ad sedentē in throno dñm maiestatis. sicut d̄r
Berū. Ista turris defendit simplices. timoratos. et m̄suetos. et h̄mōi.
Alia turris nomē virgīs. Prouer. xviij. Turris fortissima nomē dñi. ad ip̄as cur
rit iust? et eralabit. Hoc nomē inuocat in hac ciuitate. Un̄ Thob. xiiij. Adora
būt dñm in te. et nomē magnū inuocabūt in te. B̄tis berū. sic d̄r. Turris fortissi
ma nomē dñe. ad ip̄am fugiet pctōr et liberabit. V̄ci defendit q̄libet et q̄ntūlibet
pctōres. Tercia turris virginitas. a qua defendunt a p̄cupiscētia carnis. q̄r̄t d̄r
gunt castitatē. Quarta turris martyriū cordis virginal. que specialiter receptat et
p̄regit tribulatos. Disposire autē sp̄ialiter sunt he turres q̄si in angulis quadratur
re. et a qualibet illaz turrellule multiplices ceteraz virtutū disponunt ordinabilē
q̄si p̄ latera ciuitatis. Et p̄nt appellari turrellule. filie v̄l collaterales p̄dictaz tur
rū. Itē in psal. Circūdate sion. i. maria p̄ iugē ordē. Sicut q̄n aliq̄s ab aliquo
vult aliqd̄ impetrare. dicit de eo. Ipe vadit ei circa. gallice. illi va entro. Et cōple
ctimini eā. Quasi duobz brachijs fidei et dilectōis. Narrate. Quid sit narrādū d̄r
alibi in ps. Narrate oia mirabilia ei. Itē narrantes laudes dñe et f̄rtes ei? r̄c.
Vos dico existētes in turribz eius. i. firmi in q̄tuor virtutibz q̄s appellauim? tur
res. hūilitate. nois inuocatōe. castitate. p̄passione. vel penitētia. Et hoc cō dicitur
Narrate in turribz ei? Vos dico existētes i his turribz sup̄dictis. Et h̄ est qd̄ d̄r
cū vel sub d̄r. Ponite corda v̄ra in virtute ei? Inō in virtute p̄pria. q̄ maledictus
hō q̄ p̄fidit in hoīe. se. s. vel alio. Diere. xviij. Et nota q̄ p̄ turres ciues muniunt. ho
stes p̄vident. et de turribz his q̄ extra sunt loq̄mur.
A muroz indissolubili firmitate. et robusto munimē. Apo. xxi. Dabebat ciuitas 22
magnū murū et altū r̄c. Ichr̄stū vicē defensorē m̄ris magnū lapud hoīes fm̄ hu
manitatē. Altū lapud pat̄r fm̄ diuitatē. Vel sic. Magn? est christ? incōphensibil
itate et eternitate. ale? sapia et p̄tate. maiestatis sublimitate. et hūanitatē exaltatōe
De h̄ muro dicit. Ista. xxvi. Urbs fortitudinis n̄re sion. saluator ponet in ea murū
et antemurale. Sic erpone. O sion. lo tu ecclesia. annūcio tibi q̄. Urbs fortitudi
nis. Ierit nobis. Et que sit v̄bs illa. declarat p̄ illud qd̄ sequit. Saluator ponet
in ea murus. Et nota q̄ si saluator ponit in ea. intra eam concludit. et firmus
ponit p̄cludit eā. Dec ergo descriptio v̄bis marie specialiter p̄uenit. nec p̄r aliq̄ cō

Berū.

Berū.

Ihs sa
binclis

DD

Maria figuratur munitio[n]ibus

uenire. Nam in ea p[er]clusus est saluator p[er] incarnat[i]o[n]is mysteriū. et ipse eā cōclūsit. ut mur⁹ p[er] defens[i]o[n]is ministeriū. Ipse est enī gedeon. i. circuiens in vtero. Nam in vtero virginis q[ui] ad humanā circūscriptus naturā. nihilomin⁹ p[er] incircūscriptā diuine potētie naturā circuibat etiā matrē suā. Quis autē vrbis que nobis est defensio onis fortitudo. antemurale fuit illa iugis et p[er]uigil angeloz custodia. de q[ui] dicitur Cant. iij. Lectulū salomōis. i. fortes ambiūt rē. Quere li. r. r. r. Et sic intelligen dū est istud. Saluator ponet in ea mur⁹. Et antemurale. supplel. ponet in ea. Propter h[oc] illi dicit Is. lx. Occupabit salus muros tuos rē.

Aliter. Durus hui⁹ ciuitatis fuit fides virginis. Unde Apoca. xxi. Erat structu ra muri ei⁹ et lapide iaspide. Iqui p[ro]pter ei⁹ virozē signat fidē. sicut dicit ibi glosa. Sicut enī ē. et soli igni eterno idone⁹ q[ui] nō habet fidē. Hui⁹ muri singula p[ro]pu gnacula. singuli articuli fidei. Ideo de virgine dicit Can. viij. Si mur⁹ est. edi ficemus sup[er] eū p[ro]pugnacula argentea. Et bene d[icitur] structura muri. quia q[ui] a colle ctōe singulorū articulorū habet fides ut sit mur⁹ ecclē et fidel[is] aīe. Sequitur paulo post. Fundamēta muri ciuitatis omni lapide p[re]cioso ornata. i. omni genere virtutū et bonorū operū. in quib[us] fundat⁹ est iste murus. q[ui] fides sine op[er]ibus bonis et sine virtutib[us] alijs. quasi murus est sine fundamētis. casurus q[ui]libet impetu tēptatōis. Quomodo fides virginis habuerit h[oc] fundamētū. manifestū est.

Item quia mur⁹ dicit a muniēdo. appellat maria ciuitas munita ratōe muroz suoz. Unde potest dici q[ui] habebat quasi murū septēmplicē. i. septem dona spūs sancti cō tra septē criminalia. scz Durū sobrietatis contra gulā. Durū pudicie cōtra lu curiam. Durū paup[er]itatis contra auariciā. Durū fortitudinis contra accidiam. Durū benignitatis cōtra irā. Durū caritatis cōtra inuidiā. Durū hūilitatis cōtra sup[er]biam. Appone singulis p[ro]p[ri]as auctoritates. Et hoc totū morale est.

Hec ciuitas habuit murum

Divine p[re]ceptōis. Nam si dñs i circuitu ppli sui. multo forti⁹ in circuitu m[er]itis sue. Unde Is. xvi. Saluator ponet in ea mur⁹. ut supra.

Angelice custodiōis. Unde dicit ei ps. Angelis suis mandauit de te ut custodi ant te rē.

Omni modo virtutis. Virtutes enī muri sunt. q[ui] aīam muniūt. Un puer. xrv. Si cut vrbis patens et absq[ue] muroz ambitu. muroz. i. virtutū.

Ignis caritatis. Nam christus ignis est. Deutero. iij. qui ipam igniuit. Unde di cit Zacha. ij. Ero murus ignis in circuitu eius.

Maria
alexan
dria

Aquarū. i. gratiarū multitudinis. Ipa ē enim alexandria habitās in fluminib[us] gra tiarū. De qua Naum vlti. dicit. Aque in circuitu eius. aque muri eius. Alexandria interpretatur alleuians tenebras. vel auferens angustias tenebrarū. q[ui]d optime cōpe tit beate marie. Potest autē dici q[ui] virtus humilitatis. benignitatis. mansuetudi nis. et h[um]ilitatis. quasi aque fluuiales. paciētia vero. martyriū cordis. et h[um]ilitatis. quasi aq[ue] marine muniēbant mariam.

In hac ciuitate muri

Obfirmatio recte consuetudinis. Fundamētū iusticie. Et firmitas p[ro]positi sancti. Unde. Quoniā virū non cognosco.

Consuetudo sancte opationis. Nam de p[ro]p[ri]a substātia filij suppleuit necessitates. qui simul in vnū fuit diues et pauper.

In hac ciuitate

Fossatū vere paup[er]itatis. p[ro]fundū timore et humilitate. Vacuū contemptū p[er]spicitatis mundane. Dilatatum caritate. Durdissimū virginitate. Aquosum pietate et cōpassione. Petratū paciētie soliditate. Sup[er]nis hians desiderij intensiōe. quia veri paup[er]is est ad celestia inhiare. Ciuitatē circuiens forti defensio[n]e. Nam tale fos satum non timet minas diaboli.

Hec ciuitas commendat

A custodib[us] muroz. i. angel. Unde dicit ei tota trinitas Is. lxij. Sup[er] muros tuos bierlm p[ro]stitui custodes. i. angelos. Vel isti custodes gabriel et iohānes. Libro

So. dxxxvi

4

xi. ij. **D. B. A. A.** de throno. de duobus leonibus. **S.** qz custodes muroz et vigiles ciuitatis nō debēt esse taciturni. sed et i autoritate **I. sa.** de istis custodibz. **L.** Tota die et nocte nō tacebūt. laudare nomē dñi et ipi dñe. **I.** iuxta qd canit ecclesia. **T.** elaudāt angeli scā dei genitricē. **I. sa.** xxiij. **L.** euabūt vocē suā atqz laudabūt. **E.** odē. liij. **L.** Uox speculatoz tuoz. **I.** i. speculatores tui vociferātes. **L.** leuauerūt vocē. sū laudabūt. **I. sa.** xxiij. **F.** ili hoīs speculatozē dedi te domui isrl. **A.** udies ergo ex ore meo sermōes. et annūciabis eis ex me.

Alter. Per istos custodes signantur gēinis frutes. **P.** rīm^o custos sobetas. cui^o cōtra riuū corrūpit virginitatē. **E.** ua enī qdū in paradiso abstinnit. ego pmasit. qd cito comedit. carnis aculeos sensit. **U.** n Bene. iij. **T.** alit mlier de fructu ligni et comedit. deditqz viro. qd comedit. et statim apti sūt oclī amboz. i. rini pcupiscētiāz. **S.** cōdus abstinentia. **T.** erci^o scā occupatio. **Q.** uartus cult^o aspiras. **Q.** uirtus custodia sensuū. **S.** ertus pēcūdia sermonū. **S.** eptim^o fugere oportunitatē peccādi. i. locū. **r.** ps et psonā. **N.** oc totū inuenies pcordatū li. xij. **p.** ri. iij. **c.** a. iij. **D.** de lilio morali.

A. noīs dignitate. **A.** ppellat ei salem. **H.** ierlm. **S.** ion. **B.** ethleem. **B.** ethulia. **E.** gba **x**

Daria salem

Th. anis. **H.** azareth. **H.** iericho. **C.** apharnaū. **A.** belā mī ciuitatū in israhel. **i.** Reg. x. **Q.** uere paulo infra. **D.** amascus. **T.** hanis. **D.** elyopolis. **L.** ais. **A.** lexādria. vt supra. **S.** alem enī dicta ē ciuitas melchisedech. qd iterprat rex iusticie. vel rex iust^o. vl rex pacis. vel rex pacificus. et signat christū. **S.** alem ho iterprat par. vl iusticia. aut mī sit. aut pfecti. aut reddens. aut reddita. aut psumata pfecte. aut psumatio pfectōis. et designat mariā. **D.** e ista salem. et de melchisedech rege illi^o legis. **S.** en. xiiij. et ad bebre. v. et. viij. et in ps. **T.** u es sacerdos et.

Daria hierlm

H. ierusalē iterprat pacifica. visio pacis. timor pfect^o. vel timebit pfecte. **E.** t h totum **U** puenit marie. **S.** uir enī pacifica. qz genuit pacē nram que christus ē. **I.** pa enī fecit vtraqz vnū. **E.** phe. ij. **Q.** uia deū vnuit homī. et hoīem deo i vnitate psonē. vnienē celū terre. ima sūmis. ptra triplicē guerrā quā fecerat eua. **Q.** uere li. i. ca. i. **D.**

I. pa etiā ē pacifica nra filio recōcilians pētores. designata p colūbā noe. qd attulit ei oliue ramū in ore dñi esset in archa. deū hūano generi recōciliatū demonstrās. **E.** t bñ in ore. quia h facit orōnū suaz virtute. **U.** n sic oramus eā. **R.** econdare ego mater dñi steteris in ppectu dei vt loqris p nobis bonū et.

I. te visio pacis. qz pacē illā vidit i hūana carne. d qua symeō **L.** u. ij. **V.** iderūt oclī mei salutare tuū. et p ipam venit ad visionē pacis etne. **N.** ā sine ea nec vidit bō nec visurus est pacem illā.

I. te timor pfect^o. vl timēs pfecte. qz timore reuerentie qd sanct^o ē et pmanet in seculū seculi sp timuit deū. **U.** n et laudat i vtraqz ecclesia. qz mlti timēs deū ipa laudabuntur. **P.** arabo. in fine.

Daria hierlm

S. ic g bñ virgo desigt p hierlm rōe noīs. et nihilomin^o p eā sigt a p ditiōe ciuitatis. **x x**

Q. uia sicut hierlm metropol^o erat et adhuc forte ē aliaqz ciuitatū indee. sic et ipa dñia ē oīm fidelū aīaz. imo celestiuū. terrestriuū et infernoz. qd sūt tres ciuitates. **U.** n ipa dicē **E.** cci. xxiij. **L.** In oīm terra steti. qz vbiqz erat hz ecclesiās. **L.** i oī gēte et i oī pplo p matū habui. **E.** cce qz metropol^o ē. desigta p abelā mīez ciuitatū in israhel. **i.** Reg. x. **E.** t iterprat abela miserabil^o ei vl dimittēs ei. qz maria miset pētozibz. et ipetrat eis a filio dimissionē obitoz. i. remissionē pētoz suoz. **D.** abet aut pmatū i oī gēte fm tres status. **Q.** uere titulo qd ipa dī pmas.

Daria abela

I. te sic hierlm erat solū regni ad qd vnc^o ē dauid. sic et ipa solū xpi. **Q.** uere li. x. ti. iij. d solio. **P.** ropet h dī. ij. **R.** e. x. **V.** itauit dauid i arce hierlm. et vocauit eā ciuitatē dauid. **P.** er Larcē hierlm. **I.** itellige marie hūilitatē. i. qd pcpue de^o trinitas reqeuit dicēs **I.** n omnibz reqem qsiui. et i hereditate dñi morabor.

I. te. qz sic hierlm sita ē i medio mōi. **U.** n appellat ymbilicus terre. **E.** ze. xxxviij. **I.** te **E.** ze. v. **D.** ec hierlm. in medio gētiū posui eā. et i circuitu eius terras. **I.** te in ps dī de christo. **O.** par^o ē salutē i medio terre. **E.** t sic maria vl vter^o ei^o appellat medium terre. **Q.** uere libro. viij. ti. i. **T. U. X.** de terra. **E.** t nota qd sic qdam dicūt hierlm n ē ēē i medio vl i cētro toti^o terre. sed i medio et qsi i cētro nre habitabil^o. **I.** sīd. dicē q **J.** ii.

Eps par nīēsis

Maria figuratur munitōibus

in medio iudee constituta est hierosolima q̄si umbilic⁹ totius regionis
Itē. Quia sicut hierl'm anthonomasice dicitur ciuitas sancta. sicut legit. ij. **Dach. ij.**
 sicut maria. **Quere. li. iij. ti. xvij. A. de sanctitate marie.**
Itē. Quia sicut dñs p̄misit hierl'm **Isa. lxiij.** q̄poneret eā laudē in terra. sic et reddidit
 dñs marie. quam iugiter in terra uiuentiū collaudant angeli et aīe iuste. imo ⁊ ip̄s
 se deus. et in terra morientū. iusti et peccatores.

Itē de hac hierl'm dicit iohes Apoc. xxi. L. Ego iohes vidi ciuitatē sc̄am hierl'm no-
 uam descendentē de celo. a deo paratā. sicut sponsam ornata viro suo. **Hora q̄ io-**
 hānes q̄ interpretat in q̄ est gr̄a dei. huicvisiōi apponit nomē suū. qd̄ nō fecit qñ alia
 vidit. ad notādū q̄ sp̄alis est gr̄a videre. s̄ est intelligere marie dignitatē. et gr̄e dei
 nō p̄pe industrie istō debz ascribi. **Dicit ḡ. L.** Vidi ip̄ intellectū. **In s̄ etiā q̄ dicit vī-**
 di. **Hgaudet visiōi.** Null⁹ etiā post christū tantū p̄guit de secretis virginis q̄ntū io-
 hānes. cui specialiter omīssa ē a filio cura ei⁹. sicut dicit **Aug⁹. L.** Ciuitatē **Imarias.**
 vt dictū ē in principio hui⁹. **xi. li. L.** sc̄am **li. iij. ti. xvij. A. de sanctitate ei⁹. L.** **Houā**
 q̄ nec primā silez visa ē. nec h̄re sequētē. sicut res inuisitata nouitas appellat. **Que-**
 reibi. **Houū** fecit dñs sup̄ terrā. **Libro. iij. ti. xij. A. de conceptu virginis. Vel iō. luo-**
 nam. **I**quia ab ea ablata ē oīs verustas pcti et culpe in sc̄ificatōe. gr̄e impletōe. sp̄s
 sancti sup̄uentōe. filij dei conceptōe. sed nō pene donec assumpta est in celū. **Descē-**
 dētē de celo. **I**q̄a ibi erat christ⁹ fundamentū suū. vt sup̄ dictū ē eodē ti. **E. F. Ul-**
l. descendentē de celo. **I**p̄ gr̄e infusione. **Uell.** descendentē de celo. **I**post gl̄iam sue m̄-
 nistratōis. et post tot gr̄az receptōem. sub manu dñi tantū se hūiliatē. intra illō **Apoc.**
iiij. **Pro**cedebat viginti quatuor seniores ante sedentē i throno. et adorabāt vinētes
 in sec̄a seclōz. **Uell.** descendentē. **I.** vt de⁹ exaltaret p̄ eam se tantū hūiliantē. **U**iste
 descēsus. timor reuerētie sp̄s duratur. **Uel.** sic. **Cō**uersabat mēte in celo. intra illō.
Aīa p̄uersatio zē. **U**nde q̄si descēdebat qñ tantū se hūiliabat. **L** a deo parā. **I**omī-
 moda virtute et bōa opatōe q̄ fecit ei magna. **U**ī et ip̄a dicit. **G**ra dei sum id qd̄
 sum. **L** sicut sponsam. **lib. vi. ti. vi.** q̄ ip̄a dicit sponsa. **L** ornata viro suo. **I.** ad ho-
 norē viri sui. christi. s̄. vel ip̄ius p̄ris cui⁹ est sponsa et filij mater. **Uell.** ornata viro
 suo. **I.** s̄. fm q̄ decet virū suū. **L** ornata. **I**passiue. quasi nō a se sed a deo. **De** cui⁹ orna-
 tu **Apoca. xij.** **O**lier amicta sole. ⁊ in capite ei⁹ corona stellarū duodecim.

Aug⁹.

Maria
sion

Itē maria appellat sion. **U**ī dicit pater **Isa. xlvj.** **L** dabo in sion. **I.** in maria **salu-**
 tem. **I.** iesum. qui interpretatur salus. qui datus est ei in incarnatōe quādo factus ē
 filius eius. et per ip̄az datus est nobis. **Isa. ix.** **L**et in hierusalē. **I.** in ip̄a maria **glo-**
 riam meā. **I.** filij meum. quia gl̄ia patris filius sapiēs. **I**tem isti sion dicit **Isa. liij.**
L sion. **I.** o tu maria. vt sit vocatui casus. **L** regnabit deus tuus. **I** filius tuus. **I**p̄
 carnationem. sed **L** deus tuus. **I**per creationē et cultū specialē. **I**tem **Isa. lx.** dicitur
 huic ciuitati. **V**ocabunt te ciuitatē domini sion sancti israel. **I**tem. **Q**uia edifica-
 uit dñs sion videbitur in gl̄ia sua. **D**e hac sion orabat ecclesiasticus. **xxxvi. L.** **R**eple
 sion inenarrabilibus virtutib⁹ tuis. **I** dicit pater ad spiritū sanctū de maria. ⁊ cōuer-
 nit hoc sc̄ificatōi virginis. **I**nterpretat enī sion hebraice speculatio. eo q̄ in sublimi
 p̄structa sit. et de longe venientia cōtemplet.

Maria
nazareth

Item. ip̄sa est ciuitas nazareth. in qua concepit filiū et nutrit. que est ciuitas galy-
 lee. quod interpretatur trāsmigratio facta. vel reuelatio. vel rota. quia per ip̄am tranf-
 migramus a vicijis ad virtutes. de malo ad bonū. de bono ad meli⁹. de meliori ad
 optimū. **I**tem ip̄a que illuminat est. reuelat oculos nostros interiores. vt vi-
 dere. i. cognoscere valeamus mundi vanitatē. nostrā vilitatē. et dei bonitatē. **R**e-
 uelat etiam nobis mysteria scripturaz. **R**ectificat etiam quosdā qui rotabāt am-
 bulātes in circuitu post tp̄alia exemplo sue paup̄tatis. **N**azareth autē interpretatur
 flos. virgultū. sanctitas. cōsecratio. victio. mundicia. custodiens. separatio. quod
 totum eīdem pulcherrime potest adaptari. quod totū videre habes suis ti.

Maria
bethleem

Ipsa est etiā ciuitas bethleem. qd̄ interpretat domus panis. vel domus refectionis. **xvi**
 ip̄a pepit panem viuū qui de celo descēdit. quo reficimur in altari. ⁊ q̄ n̄ra ffectio
 erit in eternitate. **I**n hac enī ciuitate iuēnt⁹ ē panis vite quē nobis attulit de celo
fo. clxxxvij.

puer. in fine. de lōge portās panem suū. quem q̄sierūt et inuenerūt pastores dicen-
tes **Lu. ij. Trāscam⁹** vsq; bethleem. i. i. brām. ḡginē. et loquunt⁹ more pegrinoz. q̄
nolētes hospitari in paupe villa v̄l inopi. dicit⁹ trāscam⁹ vsq; ad bonā villā vbi
inueniam⁹ oīa necessaria et ad bonū mercatū. et secure dormiem⁹ ibi. et h̄ est qd̄ ip̄a
psulit oīb; **Eccl. xxiij. dicēs. Trāsite ad me oēs. et a gene. m. imple. q. d. sicut cete-
re hospite. Ausq; alibi inueniet⁹ tā bonū hospitū aut securū. Ausq; tā bonū mer-
catū omnīū necessarioz. Sed ceterē bene p̄nt mentiri. hec aut nō. qz verat ē et mī
veritatis. Item **Isa. lv. dicit ip̄a cū filio. Omnes sūtientes. Ip̄e desiderū lvenite ad
aq̄s. Isa. xlv. et q̄ nō habetis argētū pperate emite et comedite. venite emite absq; ar-
gento. Itē. vsq; vinū et lac. Bñs bern. Mirabil⁹ hec emptio. apud amatores secu-
li talis esse nō p̄t. apud autōrē seculi alia esse nō p̄t. supple. nec apd̄ matrē ei⁹. Cur
aliter etiā hospitat illos quos recipit. dolēs q̄ nō oēs ad ip̄am trāseunt. et ip̄os in-
forciat dicens **Can. v. Comedite amici et inebziamī carissimī. Quib; fercul⁹ ip̄a pa-
scit suos viuias. quib; pigmētis et vinis ip̄a eos iebziat et letificat. habes lib. xij.
pti. i. ca. xi. et xij. Itē in hac bethleem quesierūt et inuenerūt tres magi q̄ pegrini erāt
verū panē. Dat. ij. et sicut legīt in q̄dam apocriſo. adhuc pdurat mēsa in q̄ ad lras
comedisſe dicunt cū beata maria. qd̄ nō asserimus.******

Berū.

Maria
hiericho

**Itē ip̄a ciuitas hiericho. qd̄ interpretat luna v̄l odor eius. nā ip̄a est pulcra vt luna. et
tota odorifera singulari aromati. Itutū. de q̄. s. hiericho dixerūt et iugiter dicunt
agēdo gr̄as l helyeo. i. i. christol. viri ciuitat⁹ illi. Familiāres. s. beate marie. iij. Re-
gū. ij. Ecce habitatio ciuitatis hui⁹ optima ē. sicut tu ip̄e dñe pspicias tē. Et bene
optima. vidit enī de⁹ cūcta q̄ fecerat. et erāt valde bona. sed maxime ea q̄ fecit i vir-
gine erāt optima valde.**

Caphar
naum
Berhu-
lia
Maria
thania

**Item ip̄a ciuitas capharnaū. qd̄ interpretat ager pinguedis. vel villa cōsolatōnis. De
hac capharnaum inuenies infra eodē ti. iij. q̄ maria villa.
Itē ip̄a ciuitas berhulie. Judith. vi. qd̄ interpretat virgo dñi. v̄l casta dñō. v̄l domus
pturēs dñm. De hac inuēies li. i. ti. xv. et infra eodē li. et ti. q̄ maria d̄r aq̄duct⁹.
Itē ip̄a ciuitas thanis habēs capū adiacentē vbi de⁹ posuit pdigia. sicut d̄r in ps ltha
nis. Interpretat humile mādātū. et ip̄a bis que de⁹ ei mādauerat p angelū hūilē obe-
diuit dicens. Ecce ancilla dñi. cui⁹ ē obedire. Per campū hui⁹ thancos. latitudo
charitatis marie. in quo. s. capō. facta sunt pdigia. qñ ibi de⁹ faci⁹ est hō. verbū ca-
ro. mater virgo. magnus paru⁹. leo agnus. antiqu⁹ diez puer. et h̄mōi. In capō
thancos. i. ad lram i planicie illi⁹ ciuitatis. Est aut thanis metropol⁹ egipti ciuitas
silla in q̄ pharao māsit. et moyses fecit signa. Thanis interpretat mādātū humile v̄l
mādātū hūilitatis. qz ip̄a suo exēplo manifeste mādāt oīb; hūilitatē dicēs cū filio
Dat. xi. Discite a me qz mitis sum et humilis corde.**

Maria
lais

**Itē ip̄a ciuitas lais. de qua legīt Iudicū. xxiij. in qua erat ppl⁹ habitās absq; v̄llo ti-
more. securus et q̄ctus. nullo ei penitus resistente. magnaz opum. et pcul a sy dōe
atq; a cunctis hominib; sepat⁹. Ciuitas dico sita in terra opulēta et vberē. et in regi-
one latissima. in qua nullius rei penuria est. eoz que gignunt in terra. Descriptōi
hui⁹ ciuitatis cōsonat qd̄ dicit bñs Bern. de celesti hierusalem. et cōgrue p̄t itel-
ligi de maria. Ciuitas celestis mansio secura. patria totū continēs qd̄ delectat.
populus sine murmure. incole q̄cti. homines nullā penuriā habentes. D̄ q̄ glorio-
sa dicta sunt de te ciuitas dei.**

Berū.

**A nominis nouitate. Unde marie dicit **Isa. lx. Vocabunt te in ciuitatē dñi syon s̄a
eti israel. Isa. lxij. Vocabitur tibi nomen nouum. i. s. gratia plena. vel lnomē no-
uum. i. s. mater misericordie. Quere libro. i. ca. ij. B. Similiter seruis et amatorib;
marie. ciuib; s; huius ciuitatis. Vocabitur in futuro nouū nomen. Quia s;
cut modo dicunt a christo christiani. sic in futuro dicent a iesu iesuani. i. a saluator
re saluati. et a redemptore redēpti. Unde **Isa. lxij. Vocabūt eos populū sanctū re-
demptū a dñō. Item **Isa. lxx. Seruos suos vocabit noīe alio. Et hoc est nomen
christianū. honorabile corā dñō. Illic qñq; apd̄ aliq̄s despiciabile sit. Un̄ almachi
us vocabat vrbānū crucicolā. et iulian⁹ vocabat christū galileū pānosū. Un̄ h̄ nomē********

Maria figuratur monitionibus

Unonabile in omne pauper est. de q^o hoc ad lram dicit. quoz nome in celo honorabile est corā deo. **U**el h^o est l^o nomē diligētū pacē q^o filiū dei vocabūt. **D**at. v.

A plateaz latitudie. **D**e q^o plateis d^r **A**poca. xxi. Platee ciuitat^{is} aux mūdū tā q^o vitru^o plucidū. Platea d^r a platos q^o est latitudo. et designat latitudinē caritatis marie. qua p^osto ē omnes illos hilariter recipere q^o prius ambulabāt p^o latā viam q^o ducit ad p^oditōem. **D**at. vii. Et q^o deo erāt incogniti. q^o versabant in plateis. sic dicit **T**reno. iiii. si ad ipam refugerint. sicut platea omnis est oīb^o ingrediētib^o ciuitatē. **P**onit autē platea pluraliter. p^opter dilectōem dei et primi. **D**icat g^o q^o eiusmodi ē desiderio et re illō **C**an. iij. **S**urgā et circūibo ciuitatē. i. mariā p^o vicos et plateas. q^orens quē diligit aīa mea. Iqui in mariā et p^o mariā inuenit. **C**ōparāt autē he platea lauro mūdo. Iq^o aurū signat sapiētā p^opter suā p^ociōsitatē. **O**bedientiā p^opter suā tractabilitatē. **C**ōstantiā ment^{is} p^opter suā p^oderositatē. **P**ūdictiā. q^o non trahit rubiginē. **C**aritatē. quē formā dat virtutib^o sicut aurū ceter^{is} metallis. **S**ed dicit **L**aureū mūdū. I^o et virtutes custodiant ab inanis gl^oie sordib^o. sicut fuerūt in b^ota p^ogie. **I**deol platee. I^o p^opan^o lauro et vitro. p^opter purissimā ipius puritatē. **U**el etiaz ideo lauro et vitro. Iq^o vitru^o suo mō reddit imaginē intūcti. vt in ei^o vita velut i speculo possint suoz criminū maculas dēphendere p^octōres. q^o sicut d^r **H**ierony. **I**n maria velut i speculo toti^o virtut^{is} forma refulget. **S**ile sup^o eo. li. et ti. **L. L.**

Diero.

A securitate et pace. **U**nde dicit ei. **Q**ui posuit fines tuos pacē. **P**am exictio peni^o tus in ea somite i p^oceptu saluatoris. nō fuit in ea guerra iter carnē et spm. et ita non habuit bellū intestinū. nec discordiā inter ciues. i. motus interiores. **F**uit ei archa noe vbi oīa aīalia pacifica. **N**ec timebat hostes exteriores. q^o saluator erat ei murus. et angelica custodia erat antemurale. vt sup^o dictū ē eodē li. et ti. **A. A.** **E**st etiā nobis par et securitas. **U**n p^omittit ei fili^o **I**sa. liij. **D**abo mltitudinē pac^{is} fili^{is} tuis et. **I**te **I**sa. lx. **N**ō audiet iniquitas i terra tua. vastitas et p^oritio in terminis tuis. **D**efendit ei a malo suos habitatores. **U**n dicit **C**an. viij. **E**go mur^o et vbera mea sicut tur^o. **I**te p^opter h^o d^r **A**poca. xxi. **P**orte ei^o nō claudēt p^o noctē. hec ē p^o lra. q^osi dicit. **T**āta erit ibi securitas q^o nocte q^o solēt fures incedere et male bestiel non claudēt porte. Iq^o null^o host^{is} ibi timebit. et h^o p^oinet ad p^osonā marie. **U**el meli^o cōuenit h^o ciuitati sup^one in q^o nihil nociūū sentiet. **A**liq^o libri habēt porte ei^o nō claudēt p^o diē. Iq^o si p^o noctē deberēt claudī nō possent. **U**n sequit. **N**ox ei^o nō erit ibi. **U**el sic **P**orte sunt intellect^o et affect^o. q^o intrat ad amorē boni et cognitōez veri. **Q**ue nō claudēt p^o noctē. lignoratie v^o p^octi in beatis. **B**rego. **Q**uid est q^o nō vident. qui vident oīa vidēt. **N**ec iste porte clausē fuerūt i virgine p^o noctē ignorantie. q^o nō credit q^o aliqd ignorauerit p^oinens ad salutē post fili^o cōceptiōem. **D**z d^r **D**at. xxv. **C**lausā est ianua. **I**hoc est q^o mali nō habebūt accessum ibi. nec patebit tūc ingressus ad viā penitētie. sed ipi claudēt in carcere inferni.

Brego.

A transitu eoz qui volūt ad filiū puenire. **N**on enī patet via veniēdi ad deum nisi trāseat p^o hanc urbē. **U**nde **I**sa. xlvij. **D**e ciuitate sc^ota vocati sunt. et sup^o deum israhel stabiliti sunt. **U**nde p^omittit ei d^rs **I**sa. liij. **E**cce accola veniet. q^o nō erat me^o cū aduena quondā tuus adiungeret tibi. **I**te **I**sa. lv. **E**cce gentē quā nesciebas vocabis. et gentes que te nō p^ogauerunt ad te currēt p^opter d^rm deuz tuū et sanctū israhel qui glorificauit te. **Q**uod quasi exponit cap^olo seq^onti. vbi dicit d^rs. **O**mnez cū studientē sabbatū ne polluat illud. et tenentē sedus meū. adducā eos in montē sanctū meum. et letificabo eos in domo oratōis mee. **E**cce de custodia sabbati ad honorem virginis gloriose.

Dec ciuitas p^ome datur

Ab eo q^o quicūq^o saluari desiderat necesse habz ipazq^oere adintricē. **U**n dicit ei fili^o **I**sa. lxij. **T**u vocaber^{is} ciuitas q^osita et nō d^relicta. **P**ropterea cū anxietate et desiderio videbat q^oere p^opheta. **Q**uis deducet me in ciuitatē munitā et. **A**b eo q^o p^o eā reedificatū ē. q^o p^o eūā fuerat dissipatū. **U**n **I**sa. lvij. **E**dificabūt in te deserta secl^oz. fundamēta generatōis et generatiōis suscitab. **E**t hec est vna de p^ociuis ratōib^o quare sumope benedicēdus est deus. quia fundauit hanc ciuitatē p^o quam reducimur ad patriam de exilio mūdi. **U**nde dicit ei **T**hob. xij. **S**o. clxxvij.

- B**ndicti erūt q̄ edificauerūt te .i. p̄ et fili⁹ et spūscū. **Alit.** **H**ac ciuitatē q̄dam mō edificāt. q̄ doctrina x̄bi ⁊ exēpli faciūt adamari mariā ab illis q̄ p̄ nesciebāt eā
- Ab** imunitate peccati. **Isa. lx.** **N**ō audiet iniquitas in terra tua. vastitas et p̄ritō in termis tuis. **Psalm.** **Q**ui posuit fines tuos pacē. **Itē Isa. xliij.** **N**ō adhiēiet vt per trāseat incircūcisus et immūds.
- Ab** eo q̄ in ipā et p̄ ipam magnificat dñs et laudat. **Unde.** **M**agn⁹ dñs et laudabil⁹ nimis in ciuitate dei nr̄i i mōte sancto eius. **Et** ideo tanta ē q̄ nō p̄t abscondi. **Matth. xij.** **D**ons iste christus dñs. **Isa. ij.** et **D**ichee. iij.
- Ab** eo q̄ fundata ē exultatōne vniuersē terre. .i. vt p̄ eā exultet vniuersa terra .i. tripler terra. s. terra viuentiū q̄ inde exulter. q̄ numer⁹ angeloz dīminut⁹ p̄ casū luciferi p̄ ipam ē repatus. **Terra** morientiū .i. mund⁹ q̄ p̄ eam saluat⁹ ē et gratia illuistratus. **Terra** mortuoz. s. infern⁹ quo ad detentos in limbo. q̄ p̄ eam inde extra cti sunt. et in paradysum introducti. et hoc est qd dñs dicit **Isa. lxx.** **E**cce ego creo hierusalē exultatōem et pplm eius gaudiū.
- Ab** eo q̄ rectores aīarū attribuūt ei ⁊ ei⁹ gñe. tā p̄uersionē aīaz q̄ glīam p̄p̄e conscientie. **Un̄ d̄r.** **A**poca. xxi. **R**eges terre afferēt glīam suā et honorē in illāl. **R**eges terre. **I**boni plati solliciti de salute minoz. vnde merent⁹ coronā glīe sempiternē. et q̄ regūt et iuste disponūt terrā ppriā. i. motus carnis habitatores ei⁹. et dissipant omne malū vicij tēp̄ratis intuitu suo. **Prover. xx.** **N**i inquā lreges afferūt glīam suā. s. eos q̄s cōuertūt et in bono enutriti. i. ad **Thi. ij.** **V**os estis glīa nr̄a ⁊ c. totū attribuētes gr̄e mīris et filiij. **Sed** q̄ nō sufficit p̄desse alijs nisi seipm seruet. q̄s immaculatū. id eo subdit et honorē. .i. pp̄ie p̄scientie puritatē.
- A**renodochijs ⁊ missocomijs que nos hospitalia et infirmarias noīam⁹. **Est** autē **renodochiū** grece. pegrinoz susceptio latine. **Ubi** autē egrotātes de plateis colligunt⁹ missocomiū grece d̄r. quia in eo p̄sumpta languonib⁹ ⁊ inedijs miseroz mēbra fouent.
- A** templis ecclesijs ⁊ oratorijs. **Est** autē oratoriū dictū ab orōe cui p̄secratū est. in quo nihil fieri debz nisi ad quod factū est ⁊ institutū.
- A** cenobijs et monasterijs. **Dict** cenobiū a cenon qd est p̄mūe. et est habitatio plīmoz i p̄mūe viuentiū. **Donos** autē grece solus. sterion statio. inde monasteriū q̄si solitarij habitatio
- I**tem hec ciuitas p̄mēdat ex eo q̄ oīa repiunt in ea excellēter que solēt in nobi n̄ lissimis vrbib⁹ repiri. quoz pars notat his versib⁹.
- Rex.** p̄sul. p̄plus. defensio. templa domus. let.
- Fons.** scola. ludus. opes. cōmercia. par. cibus. arma.
- En** hac ciuitate
- Versus** **R**ex. **I**usticie. vt sup̄ de melchisedech. co. li. et ti. **U.** **I**pa enī est **L**ciuitas regis magni. **I**christi. s. q̄ est rex regū et dñs dñantiū. **A**poca. xix. et. i. ad **Thimo. vi.**
- P**resul. **I**p̄e christ⁹ pontifex futuroz bonoz. dator. s. p̄bendaz celestīū. ad **Deb. xi.** quaz. s. p̄bendaz mltas credī multis dedisse ad p̄ces et cōsiliū mat̄s sue. **C**redī etiam brā virgo multis pcurasse p̄bēdas et dignitates ecclīemilitātis q̄ ei aliq̄ntu lū serui crāt in p̄senti. cū ipos sciret indignos celestib⁹ p̄bendis. **M**ult⁹ etiā de gr̄ia et bñplacito vt ipis subueniret. et hic ⁊ i futuro pcurasse credī bñficia et honores.
- C**hrist⁹ etiā sacerdos ē hui⁹ ciuitatis habēs i cura oēs ciues et habitatores ciuitatis istius
- P**opulus. **Un̄.** **E**cce alienigene et tyrus et ppl's ethio. ⁊ c. vt sup̄a co. li. et ti. **D.** **E**t q̄ pplus ciuitatis debz p̄fiteri pp̄rio sacerdoti. dicit p̄s. **C**ōfiteant tibi ppli de us ⁊ c. **P**opul⁹ autē hui⁹ ciuitat⁹ sunt oēs veri fideles. **Un̄ d̄r** hui⁹ ciuitati **Isa. lx.** **P**opul⁹ tu⁹ oēs iusti imp̄petuū hereditabūt terrā. **Itē Thob. xij.** **L**etaberis in filijs tuis. qm̄ oēs bñdicent et p̄gregabunt ad dñm. **V**iscerib⁹ enī caritatis tanq̄ capacitate muroz cōtinet ipā populū suū. **Un̄ et d̄r** mater misericordie. sic paulus p̄nebat i se pplm suū. dices ad **Phil. i.** **S**icut ē mīhi iustū hoc sentire poib⁹ vobis eo q̄ habēa vos i corde meo ⁊ c. et ad **Gal. iij.** **F**ilioli mei quos itēz parturio.

Maria figuretne manicoibas

ergo eos habebat in ventre quos se dicebat parturire.

Defensio. Ite supra eodem li. et ti. **R. R.**

Templa. Ite christus. **Apoca. xxi.** dñs deus oipotēs templū illū est et agn. Illū ei in-
teri⁹ habebat quē mente et spiritu iugiter exorabat. cui mente et spū iugiter psalle-
bat. cui sacrificiū striti et humiliati spūs iugiter imolabat. cui graz actōes. et vo-
ces laudū assidue decātabat. Dabz etiā tēpla vbiqz terraz. Quid ē est qd ibidē dīc-
iohes. **Templū nō vidi in ea rē.** Iqđ sic potest intelligi de vrgine. **Tēplū loc⁹ ora-**
tōis est. et oratio maxime fit p duobz. p malis amouēdis et bonis adipiscēdis. sed
qz nō oportebat ipam orare. p istis duobz. cū nullū malū inesset ei qđ possz amoue-
ri. et nullū bonū deesset ei cū esset grā plena. ideo forte dicit p. **Templū nō vidi**
ea. Sed istō magis ppe puenit hierlm celesti. credim⁹ ei brām virginē filiū et pa-
trē sine intermissiōe orasse et orare. et si nō p se. tñ p fidelibz vniuersis qđ mltō pl⁹
diligat qđ aliq alia mī filios vteri sui. Un dicit **Isa. xlii.** Hūqđ pōt obliuisci mī rē.
Dom⁹. Iaula vrginal. in q christ⁹ habitauit. imo palaciū regis glie. puer. i. **Sapiē**
ria edificauit sibi domū. **Uell dom⁹.** Ihuī⁹ vrbis iusti sunt. qđ ipā inhabitat. **Nā**
belicie ei⁹ esse. Iq grām lā filijs hominū. **Parabo. viij.** Ideo dīc. **De⁹** in domibz
ei⁹ cognosceat. Ad hāc enī ciuitatē prinēt domus religiosoz. et dom⁹ hospitaliū. I
qđ si vera sit ibi religio et caritas deus se cognosceat. et dicit illud **Ben. xxvij.** **Ue-**
re dñs est in loco isto. **Ite** hec est domus dei et porta celi. **Ben. xxvij.**

Lex. Idemētie et benignitatē. **Prouer. i. si.** **Lex** clemētie in lingua ei⁹. **Ite** lex dei ciuis
in corde ipsius. **Lex** hui⁹ ciuitatis. **Nō** facias aliq qđ tibi nō vis fieri. **Thobie. iij.**

Versus

Fons misericordie. **Zacha. xij.** In die illa erit fons patēs domui dauid rē. **Cañ.**
iiij. **Fons** oroz rē. **Jobel. vlti.** **Fons** egrediet de domo dñi. **Ite** fons iacob. **Jo.**
iiij. **Ipa** ei est fons ille q ascēdebat de terra **Ben. ij.** **Quere** li. ix. ti. i. ij. et. iij. vbi ipa
dicit fons. puteus. flumen. et hmoi.

Et aqueductus. **Unde** dicit **Eccī. xliij.** **Quasi** aqductus erini a padiso rē. **Omōi**
enī artificia valde sunt ciuitatibz necessaria. qz p aqductus adducunt ad ciuitates
et bonas villas fontes a supioribz locis. Sic et ad istā ciuitatē fontes graz de ce-
lestibz. merito sue hūilitatis q significat p ciuitatē aqductus latens in terra. **Qu-**
mitas enī dicit qđ hūmi latēs. **Quere** li. ix. ti. xv. q maria dīc aqueduct⁹.

Puteus. Iuuent⁹ et videns. **Gene. xvi.** **Puteus** quē pncipes foderūt. **Numeri. xxi.**
Puteus aquaz viuentiū. **Cañ. iij.** **Pute⁹** altus plenus pfunda misericordia. **Joh.**
iiij. **Cōtra** pfunditatē cordis peccatoris. **Diere. xvi.**

Cisterna. Imultiplex. ad recipiēdas aquas pluuiāles. sicut necesse ē ciuitati site in al-
to mōte. **Ipa** enī si fuerimus ciues ei⁹. velut cisterna nobis recipit stillicidia graz
que descēdunt a p̄e luminū. et nobis ea distribuit vnicuiqz fm ppam virtutē. i. hu-
militatis capacitatē. **Ipa** ē enī cisterna vetus in solitudine **Ben. xxxvij.** **Ipa** cister-
na sita ad portā bethleem. ij. **Regū. xliij.** **Quere** li. ix. ti. xliij.

Canalis. Ite fistula multiplex. **Gallice** gutarie. ij. **Regū. v.** legūt de fistul domatū i hic
rusalem. doma domaris supior pars domus.

Versus

Flumina. I. i. donoz et gratiaz multitudo. q omnia huic ciuitati necessaria submi-
strabat. sicut videre ē in qbusdā ciuitatibz nobilissimis. sicut ē parisi⁹ roma rotho-
magū. **Spūs** enī scūs loco flumis. ab hac ciuitate oīa supflua exportant i sua sū-
ctificatōe. omnia necessaria sibi et ciuibz suis apportauit in grē adimplētōne. qñ dī-
ctū est ei. Laue grā plena dñs tecū. Iq est plenitudo toti⁹ veri boni. somitē ex toto
extinxit in ea in pceptōe filij dei. Ideo dicit in p̄s **Flumis** impet⁹ **Igallice** larade
eretine. s. inundans abūdāria grē llerificat ciuitatē dei. I. i. maria. **Quere** li. ix. ti. iij.
q maria dīc flumen.

Piscine. **Canī. vij.** **Oculi** tui sicut piscine in efebōn rē. **Quere** li. ix. ti. xviij. q maria
piscina. **Ibi** enī est piscina pbarica q sanat lāquidos **Joh. v.**

Fontes. I. i. scaturigines flumioz et riuoz. **Quia** circa pedē mont⁹ solent fontes fri-
gidi lapidi et pspicui scaturire. quibus refocillant⁹ paupes. animalia. et trācuntes.
Jo. clxxxix.

Qui etiā fontes faciūt flumios. piscinas. stagna. et p. uallosa multipliciter se exten-
dunt. Et bene dicunt fontes circa pedē mōtis. in q. sita ē hec ciuitas. scaturire. q. a
ex affectu misericordie et pietatis ei. pcedit iugiter in amatores suos irrigatio grā-
arū. Unde Deutero. viij. appellat ipa. terra riuoz. aquarū et fontū. in cui. capis et
mōtib. erūpūt flumioz. abyssi. Ipa etiā est mōis liban. ex q. oriunt. hmoi fontes
ad lram. q. b. irrigat terra pmissiois. Unde et dicit. Cant. iij. Fons ortoz. puteus
aquaz. rinentiū q. fluit impetu de libano. I. q. se extendit spūaliter p. vniuersum
mūdum. Item de istis fontib. dicit christo fundatori hui. ciuitatis. Tu diripi-
sti. i. apnisti. fontes et torrētes. I. c. Et p. aquas. i. i. grās hoz. fontū. llicat. Iohs.
L. flumios et ban. i. illos qui dfluūt p. luxurias. vñ et flumij debet dici. Sed tales sūt
flumij. lthā. I. q. interpretat. fortis. q. p. luxuriosos multū. crescit in terra. etrus. dia-
boli. Un. Job. xl. Virtus ei. in lūbis ei. et fortitudo ei. i. vmbilico vētris eius.

Umaria. I. q. dicunt. a. vinēdo. q. ibi viuunt et multiplicat. pisces. i. iusti mltitudine
gratiaz. velut aquaz. abundantia nutriti.

Pragna. I. quere libro. ix. ri. vij.

Versus Pisces multimodi. i. marini et fluuiales. iusti videlicet. quoz. qdā tribulatiōib. ve-
lut aquis marinis impinguat. q. bus ipa patientia subministrat. Alij deuotione et gu-
stu gratiaz. eius velut omnimoda dulcedine nutriunt.

Fluxus maris atq. refluxus. Sophonie. ij. Erit funicul. maris reqes pastozum
et caule pecozum. rē.

Versus Portus. Ibi enī est port. salut. vbi figēda est anchora nre spei. vt nauis mentis no-
stre cōtra picula maris. i. mūdi firmiter teneat. Dñs enī p. ea illos retinuit. qui añq.
ipa nasceret in eternas amaritudines descēdebāt velut in fundū maris. Itē navi-
gātes mare. viso portu. vehemēter gaudent. Et de ipa canit. Patiuitas tua dei ge-
nitric. virgo gaudiū annūciauit vniuerso mūdo. Itē ab omni portu iter nāuigan-
tiū ichoat. q. p. fidē dñice incarnatiōis. cui. fuit mīstra. inchoat iter christiani versūs
celestē hierl'm. inde enī est morio veniēdi ad deū. Itē portus a mari corrodit. et ma-
rie detrahūt indei. pagani. heretici. et blasphemī. q. pleni sunt amaritudib. vicioz.
Itē portus dicit. a depōitadis cōmercīs. veniēs enī dei filius saluare mūdū. ap-
portauit secū ad hūc portū. q. qd. erat nobis necessariū. Un. Gen. vi. dicit pater si-
lio carnē sumpturo. Tolles tecū ex omnib. escis q. mandī possunt. rē.

Nauigia. I. Unde. I. sa. lx. p. mittit ei fili. De isule expectabūt et naues maris i. p. n-
cipio. vt adducā filios tuos de lōge. argenti eoz. et aurū eoz. i. eloquentia et sapi-
entia. Lcū eis nomī dñi dei tui. Et paulo post. Affere ad te fortitudo gentiū. et re-
ges eoz. adducuntur. I.

Versus Fenū. Unde de ipa dicit. L. Producent fenū iunētis. I. c. Fenū. i. carnē filij sui.
I. sa. xl. Omnis caro fenū. Hoc fenū fuit quasi herba virēs. q. diu pullulauit et vi-
uit in terra vteri virginal. qd. pducit terra illa in natiuitate. Iuxta illd. Genes. i.
Promisit terra herbā virentē. rē. Creuit hec herba in pfectu vite. Et cāsa ē a terra
passiōis falce. Et cūcata et cōuersa in fenū in ipius passiōis seruore. Sed pmedit a
fidelib. animalib. in sacramēti dñici susceptōe. Ideo hoc fenū positiū est in psepio.
quo signat altare. Et bene dicit Lūmētis. i. i. illis et illis tñi qui suoz. et filij sui de-
ferunt onera mandator.

Prata. I. Parab. xxvij. Apra sunt pra et apparuerūt herbe virētes. et collecta sunt se-
na de mōtib. Et d. pratu. q. si. prinus patū. q. nō qrit magnū laborē culture.

Virētes herbe. Un. de iustis q. sunt oues pascue dñi. Ezech. xxxij. Ibi reqescent
i herbis virētib. Virēns herba. simplex doctrina. Vell herbe virētes. bonoz. ope-
rū infinita multitudo. Un. p. mittitur Job. v. L. Progenies tua. i. i. spirituales filij
erūt. L. v. herba terre. i. i. multi numero. et virentes virtute.

Pascua pinguis. Et hoc p. miferat dñs dicens de ouib. suis. Pascā eas in monti-
bus isrl. et cetera multa. Ezech. xxxij. Item. I. sa. xlij. Sup. vias pascēt. et i. oī
bus planis pascue eoz. Iud enī p. mittitur his q. simpliciter seruiūt. regini glori-
ose marie. quia in omnib. simplicitas figurat. Propter hoc dicit habitator huius

Maria figuratue munitōibus

- civitatis. In loco pascue ibi me collocavit.
- Versus** Arboris omne genus fructū facientis.]
Olīue. Unde Deutero. viij. d. q. ibi est terra in q. ficus et malogranata et olīueta nascuntur. Quere li. iij. ti. xxiij. **D.** Li. xij. particla. v. ti. ij.
- In hac** **Uires.** Ibi enī inuenit omne gen⁹ bone vītis. Ibi vītis. vino suo letificās deum et
civitate homīes. Judicū. ix. Uinee engaddi. Cañ. i. Uinee putate. Cañ. ij. Uinea florens et odorifera Cañ. ij. Uinea pacifici Cañ. viij. Uinea dilecti. Isaie. v. Uinea electa seu vinea sozeib. Diere. ij. Uinea sub qua secure descit. iij. Regū. iij. et Dich. iij. Uinea crescēs et aq̄s mults. Ezechiel. xix. Uinea plātata in mōtibz samarie. i. i. emi nentia ecclesie. Diere. xxxi. Uinea plantata dextera dei p̄ris. in ps. Uinea pascina ta Bar. xij. Uinea habens sepē torcular et turrin. Bar. xxi. Libro. xij. pti. i. ca. xij. O. et particla. vi. ca. i.
- Et palme.** De sunt palme. lxx. reperte in helim. Exod. xv. Palme exaltate i cades **Y** Eccl. xxiij. Palma sub qua vere iudicat. Judicū. v.
- Ficusqz.** Non illa maledicta folia habēs sine fructu. que aruit Bar. xxi. et Bar. xi. Et q. iusta est absidi. q̄si frustra terrā occupans. Lu. xij. Sed illa q. noluit desere dulcedinē suā fructusqz suauissimos. vt pmoueret inter ligna. Itē illa q. genuit ficus bonas valde. Diere. xxiij. Item Jobel. ij. Fic⁹ et vinea dederūt p̄tutē suā.
- Et punica mala.** I. i. malipunice. s. arbores p̄ciosissime et fructifere. quaz flores rubi cūdi signant desiderū dominicā passionē imitādi.
- Versus** Terra ferax. Unde hec ciuitas dicit. L. Pulcritudo agri mecū ē. i. i. mibi seruit. L. Pulcritudo agri. Iest gignētū et generatorū vbertas. Nec ē terra de q. dicit Deute. viij. et que pmittit amatori marie. Domin⁹ de⁹ tuus introducet te i terrā bonā. terram riuoz aquarūqz et fontū. in cui⁹ campis et mōtibz erūpunt fluuioz abyssi. terraz frumentū ordeū ac vineaz. in q. ficus et malogranata et olīueta nascunt. Terrā olei ac mellis. vbi absqz penuria comedes panē tuū. et rex omnīū abūdantia p̄frueris. cuius lapides ferrū sunt. et de mōtibz eius eris metalla fodiunt. vt cū comederis et saturatus fueris b̄ndicas dño deo tuo p̄terra optima quā dedit tibi rē.
- Orti irrigui.** Uer⁹ enī salomō fecit libilortos et pomeria sibi. i. i. ad honorē suū. 3 L. ea cōsemit cūcti generis arboribz. et extruxit ibi piscinas aquaz ad irrigandā siluam lignoz germinantiū. Eccles. ij. De q̄bz. s. ortis dicit balaam Numeri. xxiij. q̄si p̄cipue loquēs illis religiosīs q. deuore seruīūt marie. Quā pulcra sunt tabnacula tua iacob. tētoria tua israel. vt valles nemorose. et vt orti iuxta fluuios irrigui. vt tabernacula q. fixit dñs. quasi cedri p̄pe aquas rē. Quere expositōez li. x. ti. xix. q. maria tabernaculū. Itē de ciuibz hui⁹ ciuitatis dicit Diere. xxxi. Veniēt et laudabūt in mōte sion. et fluēt ad bona dñi sup frumento. vino et oleo et fetu pecoz et armento. eritqz aīa eoz q̄si ortus irrigui. et vltra nō esuriēt.
- Valles nemorose.** Gen. xxi. i. fine. Plātavit abrahā nem⁹ i bērsabee. et inuocauit ibi nomē dñi dei eterni. Et dicit nemora a numinibz. qz ibi pagani idola sua p̄secrabāt. Sunt enī nemora arbores maiores vmbrose frondibz.
- Versus** Arbores mōres. In q̄bus crescunt ligna q. cōgruūt edificijs. Unde Isa. xxxv. Glo^{aa} ria libani data est ei. decor carmeli et saron. Itē in q̄bus abundant venatiōes ceruoz capreaz bubaloz et hmōi.
- Versus** Silue venatibz apte. Unī ipa dicit cū filio. Deē sunt oēs fere siluaz.
- Versus** Saltus p̄dens. Vbi apes mellificāt. Un. i. Regū. xiiij. Venit popul⁹ in saltū. et ap paruit fluens mel rē.
- Versus** Volucrū gen⁹ omne. Unī hec ciuitas dicit cū filio. Cognoui oīa volatilla celi rē.
- Versus** Lacune gurgitibz plene. Ezech. xlvij. Plurime species erunt pisciū eius sicut pisces maris magni multitudinis nimie.
- Versus** Alalia pinguis q̄qz. Quere. iij. Regū. iij. vbi agit de cibo salomōis et populi isrl.
- Versus** Terra metalloz. De q. Deutero. viij. Cui⁹ lapides ferrū sunt. et de mōtibz eius eris **bb** metalla fodiunt. Isa. lx. Pro ere afferā stanū rē. i. Para. i. Prebuit rex salomō argentū. et aurū in hierlm q̄si lapides rē. Per Lauz. sapiētia. p̄argentū. eloq̄ntia. per **D** 2
So. cxc.

Libet XI Ti. I.

Lelectrū Jcōiunctio deitatis et humanitatis. per Les. Ipseueratā ppter eris durabilitatē. vel gratiarū actio. ppter sonoritātē. pl. ferrū. labstinētia. q̄ sicut ferrūz metalla. sic domat carnis desideria. auricalcū et stagnū. limitatores bonoz q̄ sunt auz. et argē. tūl. plūbū. q̄ attendūt feditates suas et pōderositātē. vt inde liq̄fiant p lacrimaz. et fusionē. Isa. xli. Confortabit faber erari⁹ pcutientē malleo.

Queuis p̄ciōsa moneta. Moneta hui⁹ ciuitatis similitudo dei. dragma. s. regis habens imaginē et superscriptōem. qz christian⁹ a christo. De maria enī p̄t erponi illō Lu. xx. q̄ mlier habet dragmas decē zc. Bene. xxiij. Appedit abrahā ephron. cccc. siclos argēti. pbare monere et publice.

Versus Electi lapides. Unde p̄mittit seruo marie. v. l. incole hui⁹ ciuitatis Job. v. Cū lapidibz regionū erit pactū tuū. Pos lapides appellat glosa electos regionū. i. q̄ de oī regione sunt electi et p̄gregari. De q̄bz ps. De regiōibz p̄gregauit eos. Un domin⁹ Dat. viij. Alti ab oriēte et occidēte veniēt zc. Promittit etiā ei Isa. xliij. Ab oriēte adducā semē tuū zc. Di sunt rūsionibz p̄flur⁹ expoliti lapides. de q̄bz dicitur Zach. ix. Lapidēs sc̄i eleuabunt sup terrā. i. Pe. ij. Ipi tanq̄ lapides ruii zc. Be q̄tur. Erit pactū tuū firmū et eternū. Cū talibz ē pactū sc̄toz. qz mutuo se diligūt et orant. p̄inucē vt saluent.

Lapidicīne p̄ciōse. Ex q̄bus. s. ad opus oīs spūalis edificij assūmunt marmora et lapides gipsei et porphiretici. Porphiretes fm pliniū natural. byst. li. xxxvi. ē mar moz rubeū cādidiis iterueniētibz pūctis q̄ in egipto maxime nascit. a similitudinē porphiretis dicitū est. i. purpure.

Versus Agricole vinitores. pecorūqz magistri. i. pastores. Ideo dñs p̄mittit incol⁹ et ciui⁹ bus illi⁹ ciuitatis Isa. xli. Strabūt alieni z pascēt pecora nra. et filij pegrinoz agri cole z vinitores nri erūt. Diere. vi. Speciose z delicate assilani filia sio. i. maria Lad eā veniēt pastores et greges eoz fixerūt in ea tētoria in circuitu zc. i.

Architectiqz. Isa. lxi. Edificabūt dēsta a seclō. et ruinas anriqz erigēt zc. q̄. s. acciderūt a pctō prime mlieris. Isti architecti dona spūsc̄i v. l. p̄dicatores sancti.

Pecatores. Ezech. xxi. q̄z multa de hmōi Lu. xix. Negociamī dñi venio. i. date tpalia p eternis Isti sunt illi istitores de q̄bz Ezech. xxv. Juda z terra isrl. i. istitores tui i frumēto pmo. Isti linistitores. Ipphe. q̄z filij apli i frumētū pmo. do cctrina pphetica. q̄si rōe tpis vel dignitat⁹ aplice. Vel listitores. i. apli. quoz filij se q̄ntes p̄dicatores. q̄bz dñl. Negociamī dñi venio Lu. xix. id ē. date tpalia p etnis. Vel listitor. i. hui⁹ ciuitatis ipe xps. cui⁹ nauis maria. Un facta ē q̄si nauis istitor⁹ zc.

Medicqz. Un Diere. viij. Nunqd resina nō est in galaad. aut medicus nō est ibi. ce

Versus Ibi medici incantātes sapienter.

Omnimode species. Unde dicit Eccl. xxiij. Ego quasi storax et galban⁹ et vngu la et gutta zc.

Et aromata. Unde dicit. Sicut cinnamomū et balsamū aroma. zc. Itē Lanti. vi. dicit ipa. Dilectus me⁹ descendit in ortū suū ad areolā aromātū.

Ben medicine. Unde Eccl. xxxviij. Altissim⁹ de terra creauit medicinā. z vir sapi ens n̄ abhorrebit illā. Altissim⁹. i. de p̄ lō terra. i. s. ḡginali i creauit medicinā. i. christū hominem. v. l. carnē christi. in q̄ tulit pctā nra. sicut dicit Petr⁹. i. canonica. ij. Qui pctā nra tulit i corpe suo sup lignū. Et h̄ necesse erat. qz a plāta pedis vsqz ad v̄tricē Isa. i. nō erat sanitas in mūdānis. Ergo q̄ infirm⁹ est currat ad hāc ciuitatē. Nec in sua ifirmitate despiciat seipm. Eccl. xxxviij. sed oret dñam et curabit. Un z ipa dicit. Ego q̄si fluui⁹ dōrix qd̄ interpretat medicamētū generatōis. Ipa autēz medicamētū ē generatōis hūane. Et cū h̄ medicamētū sit tā efficac mirat Diere. viij. dicēs. Nunqd resina nō ē in galaad. aut medic⁹ nō ē ibi. Galaad iaceru⁹ testi monij Maria. cui testimoniū phibet p̄iarche pphete āgeli. Resina i fili⁹ dei quē q̄si offert oibz. sicut figurat ei⁹ imago. Sed ppter hoc nō sanant mlti. qz nolūt ac cedere ad mariā. nec meditari de exēplis x̄bis et opibz ei⁹. Quibz aut ipa medeat ondit Isa. lxi. vbi d̄z de m̄re et filio. Spūs dñi sup me zc. vt mederer p̄ritos eoz de zc. Simile i ps. Qui sanat p̄ritos corde et alligat p̄ritōes eoz. i. Pōt dici.

Maria figuratur munitōibus

Versus **[Que sanat] rē. Sicut fecit theophilum penitēte rē.**
Omne gen⁹ vestis .i. omnimode vestes et oīa indumēta necessaria sibi familiarib⁹ ff
 suis. **Un⁹ et ei d^r Isa. liij. Induere vestimētis gl^{ie} tue hierlm civitas sancti rē. Pa**
 rabo. in fi. **Sindone fecit. Ibidē. Bissus et purpura indumētū ei⁹. Ibidē. Sca**
 gularā vestem rē. **Quere li. ij. pti. i. causa. xij. Ideo dicit veniēti ad scrutiū suum.**
Zacha. iij. Ecce abstuli a te iniquitatē tuā. et indui te mutatorijs.

Omnis subrilia terēs. .i. oīs teretor subtiliū. Isa. xij. de habitatorib⁹ huius vrbis
Operabant linū pectētes et terētes subtilia rē. Itē. i. palij. iij. De cognatōes do
 mus opantiū byssum i domo iuramēti. **Itē Ero. xxxv. Mulieres docte dederunt**
 q̄ neuerant iacintū et purpurā et ymiculū ac byssum et pilos capraz rē.

Maria castrū vel castellū Titulus ij.

Sermo
in assun,
ptōe ma,
rie

Castrū vel castellū. **De q̄ Lu. x. Intrauit ielus i qōdā castellum rē. Maria**
 d^r Castellū triplici rōe. qz castellū pncipaliter tria significat. **Primū ē hūili**
 tas rōe diminutiui. q̄a sicut a flagro flagellū. sic p diminutiōem vēit a castro
 castellū. **Castrū** i q̄ deml qōdā .i. i. singulare et pūlegiatū fuit. et est vter⁹ vginat⁹ v^l
 ipa beata xgo. sed tū magis appellat⁹ Castellū q̄ castz. qz virtus humilitatis fuit
 hui⁹ castri specialissimū potissimū et firmissimū munimētū. **Secūm ē caritas. qz i**
 omni acceptōe castrū significat fortitudinē. et fortis est vt mors dilectio. **Cañ. viij.**
Terciū est castitas. castrū enī d^r eo qz castratū. i. casti in eis. i. i castris soleāt puerfa
 ri. **Mulieres enī solebāt a castris seqstrari. ne p eaz ptuberniū mollesceret animus**
 bellatorz. **Bū gmaria Castellū** qz casta et hūilis. et i caritate fundata et firmata.

Itē maria Castellū. ppter vteri vginat⁹ diuersorū angustissimū. cōtra impet⁹ inimi
 cie tiranidis munitissimū. fundatū supra firmā petra q̄ ē christ⁹. **Un⁹ Cañ. viij.**
 d^r. **Innixa sup dilectū suū. et ita est Castellū** q̄ ad se. **Castz** etiā est quo ad nos.
 qz omnib⁹ impugnat⁹ a triplici pcupiscētia. v^l ab hoste multiplici. fidele est et in
 expugnabile refugū. si ad ipam refugerint sapiēter. **Castellū** etiā fuit ipi xpo. in
 qd ipse se recepit. ppugnator veniēs ad saluādū. **Isa. lxiij. et ad debellandū fortē q̄**
 custodiebat atrū suū. **Lu. xi. Cōsuetudo enī guerrarioz est. qz qñ aliq⁹ cupit inua**
 deret regnū alienū. v^l sibi ablatū regnū acqzere. pmo sibi qrit v^l pparat i fugiū opoz
 tunū. **Sic et christ⁹ vginē gl^{io}sam. de cui⁹ securitate dicit salomō. Cōfidit i ea**
 cor viri sui rē. **Et h est qd ps. dicit christo. Altissimū posuisti refugū tuū. nō acce**
 det ad te malū rē. **Isa. etiā dicit. Ego in altissimis habitavi rē. Eccl. xvij. Roga**
 uerit enī ppheta qñ ex psona ecclie antiquoz ppugnatorē celestē. **Apphēde arma**
 et scutū et exurge i adiutoriū mibi. **Et exaudita ē ab eo in igressū hui⁹ castelli. Ap**
 phendit lenim tūc Larina et scutū .i. animā et carnē vt ptra diaboli nō lerurger
 ret in adiutoriū. **Et hoc ē qd d^r Isa. lix. Indutus ē iusticia lorica et galea salu**
 tis in capite ei⁹. **Induit enī qñ i p lorica** sancte cōuersatōis iusticiā. **Et sic caput**
 desup armat⁹ **galea** sic et mentē suā q̄ figurat p caput armavit desup saluari mu
 nimine spiritaliū carismatū. q̄a spūs sapiētie et ceteri req̄uerūt sup eū. **Isaie. xi.**
De cui⁹ etiā armatura statim subūigū. Indur⁹ est vestimētis vltōis et opus est
 qñ pallio zeli. **Zel⁹ amor. zel⁹ indignatio. et sub vtroqz sensu dñs zelo dilectōis ze**
 labat aīas seductas et sibi ablatas a diabolo. **Zelo qz indignatōis zelabat et indi**
 gnabat⁹ ptra diaboli. qz hominē dei creaturā fraudulēter seduxerat. et rē alienā d
 rinebat iniuste. **Utroqz igit modo zelo succēsus dñs. carnis accepit palliū. q̄ rōne**
 p̄dicta dicit⁹ palliū zeli. **Alia etiā ratōe dicit⁹ caro eius palliū zeli.** quia sicut vir ze
 lotes sub alieno pallio exporat fidem vel adulteria vxoris. sic scz christ⁹ fidem vel
 adulteria animaz. **Et etiā ad hoc velat se i sacramēto speciebus panis et vini Op**
 tus est. **Autē hoc palliū. h⁹ serpentis astutiā per prudentiā suparet. quia incarna**
 tiōē suā prudenter occultauit diabolo. et p hoc prudentiā ei⁹ pcussit supbū. **Job**
 xvi. **Indutus est vestimētis vltōis** quia carnē et aīam ad hoc sumpsit vt se de
 diabolo vindicaret. **Unde sequit⁹ in textu Isaie. Quasi ad vindictā. quasi ad retri**
 bntōem indignatōis hostib⁹ suis. et vicissitudinē inimicis suis. **Armauit enī se**
 dñs sicut⁹ ad vindictā faciendā. et vindictā accepit in hunc modū. **Retribuit enīz**

indignatōez p indignatōe. et vice reddidit p vice. Nam sicut diabolus indignat⁹
q homo locū haberet a quo ceciderat. duxit ipsum in pditionē. sic dñs indignat⁹
q homo locū haberet ad quē ceciderat diabolus. ipm a perditionē reduxit ad salu
tē. Vice quoq p vice reddidit. quia depdatus est diabolū. hominē de potestate ei⁹
eripiēdo. sicut diabolus ipm fuerat depdatus. Unde Isa. xxxij. Ne q predar⁹. nō
ne ⁊ ipe pdaberis ⁊c. Sic igit christus in virgine gliosa velut in castello taberna
culum suū posuit cōtra diabolū pugnatur⁹. cum ex eius substātia carnē gloriosam
assumpsit. i. qua diabolū expugnauit. Et bene dicit castrū. Lquoddā castellū. qdā
.i. singulare. qā singulariter mater et virgo est. Unde canit ei. virgo singular⁹. **L**ca
stellum. ppter vniuersaz munitionē virtutū. Dicunt autē qdam q castellū dictū
est magdalū. a quo magdalena. qd bene cōperit. qñā magdalū interpretat⁹ turris. et
significat humilitatē. Beatus anselm⁹ cātuariensis in hui⁹ euāgelij explanatione.
LCastellū. dicit⁹ quelibet turris et mur⁹ in circuitu eius. q duo sefe inuicē defendūt
ita vt hostes per murū ab arce et a muro p arcem arceant. Tale Castellū. beata vir
go. quā virginitas corpis et mentis quasi mur⁹ ita vallauit vndiqz vt null⁹ vnqz
esset libidini accessus. nec sensus ei⁹ aliqua corrumpere illecebra. Et quia virgini
tatē. cū libido nō possit. solet impugnare supbia. fuit in eadē virgine turris hūilita
tis que a muro virginittatis omnē repellebat supbiam. Et quia humilitatē. cū su
perbia nō possit. solet impugnare libido. murus virginittatis a turre hūilitat⁹ om
nem repellebat libidinē. Itaqz hec duo. murus videlicz virginittatis. et turr⁹ hūi
littatis ab alterutro muniunt. vt nunqz in humili virgine fuerit aut supba virgini
tas. aut hūilitas inqñata. sed semp in ea pmāserit et humilis virginitas. et virgi
nea humilitas.

In hoc ergo Castellū intrauit iesus. i. saluator in sua incarnatōe. Et bene cū hoc
narratur. apponit⁹ hoc nomen iesus. quod interpretat⁹ saluator. vel salus. vel saluta
ris. i. medicus. aut salutare. i. medicina. Quia ad hoc venit in sanctā virginē in sua
incarnatōe. vt populū suū saluaret a peccatis eorū. sicut dicit⁹ Matth. i. Et esset sa
lus populi. sicut dicit. Salus populi ego sum ⁊c. Et quasi medic⁹ sanaret mun
dum languidum. in quo a planta pedis vsqz ad verticem non erat sanitas. Isa. i.
Et de singulis mēbris suis veluti ex herbis medicinalibz. cū distēperamēto liquo
ris sanguinis sui. i. mortariolo omnimode tribulatōis patiēter ppeffe. singula fa
ceret emplastra singulis nostris morbis. De modo intrādi inuenies libro. x. ti. xxx
vij. q maria dicit⁹ porta clausa. Ezech. xlviij. Qui. s. modus ineffabilis est. Unde
sic ibi legit⁹. Porta hec clausa erit et nō aperiet. et vir nō trāsbibit p eā. qñā dñs de⁹
israel ingressus est p eam. eritqz clausa pncipi. princeps ipe sedebit in ea ⁊c. Ecce
ineffabilis intrādi modus.

Aliter. **L**Intrauit iesus ⁊c. Sed modū intrādi nemo explicat. quia ipm dicit se salo
mon penit⁹ ignorare. Unde dicit⁹ Parabo. xxx. Tria sunt mihi difficilia. et qrtu⁹
penitus ignoro ⁊c. ⁊ de illo quarto dicit⁹. **U**iam viri. i. christi. in adolescētula sua.
.i. in beata virgine que tunc erat vt credit⁹ quasi. xiiij. annorum. et tota erat. **L**sua.
Item de hac via dicit⁹ ps. **I**n mari via tua. lo christe. **L**et semite tue in aqz multis.
Sed subdit. **L**et vestigia tua non cognoscent. **M**aria. q interpretat⁹ mare ama
rum. ad quā venit gabriel tanqz pcurfor dñi sui. adducens eū ad melius hospitij
quod posset in mūdo inueniri. ⁊ honesti⁹ tanto pncipi. et dñam hospitij prius pa
cifice salutauit dicens. **L**Aue gratia plena. **L**et subiungit **L**domin⁹ tecū. i. hospita
bitur. **Q**ue de paruitate dom⁹ sue sibi cōscia respectu excellētie tāri hospitis. respō
dit. **L**Quomodo fiet istud ⁊c. **S**ed tandē audiēs mltiplex beneficiū hui⁹ hospiti⁹.
cōfortata respōdit. **L**Ecce ancilla dñi. fiat mihi ⁊c. **Q**uasi diceret. **H**olo esse vt do
mina. sed volo ei ministrare vt ancilla. **Q**uo cōcesso rex glorie velut de ppe subse
quens camerariū suū. de altitudine sue maiestatis descendit in domū vteri virgi
nalis. nō relinquēs quod erat. sed assumptur⁹ quod nō habebat. s. carnem. **I**deo
sequitur. **L**Et mulier quedā martha nomine excepit illum in domū suā. **I**re intra

Anselm⁹

Maria figuratur munitiōibus

Aug?

uit iesus x̄. Sed quō intrauit: sicut radius solaris fenestrā vitreā. ut dicit aug? sicut lux solis oculū sanū quē nō excecatur sed magis illuminat. sicut verbū aurem. sicut vox locū cōclusum. sicut facies intrat speculū. Sequitur. **[Et mulier quedam martha nomie excepit illū in domū suam.]** Et quodlibet verbū pondus habet p̄ priū. **Maria** mulier. Quia deū molliuit. nec cessat adhuc emollire. Et bene. cū euāgelista tractat de incarnatōe dominica appellat mariā mulierē. qz tunc domi nus pri? durus emollitus ē p̄ eam. Quere libro. vi. ti. ix. q̄ maria mulier. **[Quedā.]** i. singularis. pare carēs et simili. q̄a nec primā similē visa est nec habere sequentes. **[Martha noie.]** Martha fm̄. **[Iis.]** interpretat irritans vel puocans. siro autē ser mone interpretatur dominās. et signat mariā. que siriace interpretat domina. q̄ cū fili o suo dominat in celo et in terra. in mari et in omnibz abyssis. Interpretat etiā pro uocans. quia merito hūilitatis et voto virginitat. puocauit. id ē. porro. s̄ est. certe vocauit specie sua et pulcritudine diuinos aspect. quādo videlicet altissim? domi nus respexit hūilitatē ancille sue. Uñ dicit ei **[Isa. lxij.]** Cōplacuit dño in te. Vel ideo puocans. q̄a merito hūilitatis sue puocauit deum ad carnis assumptōnez. quādo visus est ei dixisse. Tu mihi sola places. Prouocauit etiā angelos ad admi ratōem. Unde dicebāt videntes eā ascendentē **[Canti. viij.]** Que est ista que ascen dit de deserto x̄. Prouocat etiā homines ad imitatōem virginitat. hūilitat. pau ptatis et ceteraz virtutū. Interpretatur etiā irritans. Et est irritare idē quod eua cuare. suis enī orōibz et meritis euacuat et euertit iram dei a creaturis suis. Est etiā irritare idē qd puocare ad irā. sub alia verbi significātia. quia beneficijs que nobis impedit. demones puocat ad latratū et rictū. sicut canes. Nam ip̄a ille fons est qui p̄ aqueductū fluebat in ciuitatē bethulie. i. ecclesiā et fidelē animā. quē ho lofernes p̄cepit incidi. **[Judith. vij.]** Hoc meli? inuēies sup̄ libro. ix. ti. xv. q̄ maria aq̄ductus. Merito siq̄dem hāz virtutū elegit eam deus et p̄legit. et in ea posuit tabernaculū suū. **[Excepit illū.]** eo modo quo auris excipit verbū. vtrum v̄ aer so lem. locus cōclusus vocem. et oculus sanus solis radiū et claritatē. **[Excepit.]** in quam lillum. **[Ivenientē de supnis.]** in domū suam. i. in vterū virginale. qui est illa domus quā sapientia edificauit sibi. **[Parabo. ix.]** Et hoc. quādo femia circūdedit virum. **[Diene. xxi.]** Et quando maria giri celi sola circūiuit. **[Eccli. xxiij.]** Et no ta. q̄ literaliter dicitur domus fuisse marthe. quia martha magis erat operosa et vicinis utilior et magis nota. **[Et huic erat soror nomine maria.]** que etiā sedēs secus pedes domini audiebat verbū illius. **[Et audiendo verbum vite eterne.]** chri stum recipiebat in corde. quem martha receperat in domo. **[Martha autē satage bat.]** i. omnem curā adhibebat. ip̄a dico **[frequens.]** i. assidua **[circa ministerium.]** ut. s. ministraret et prepararet necessaria hospitibus suis. christo. s. et socijs suis. **[Aliter.]** **[Martha autē satagebat.]** circa frequens ministeriū. id ē. circa assiduum et consuetū domus officiū. **[Que stetit.]** Attende q̄ maria sedere dicitur. martha sta re. Qui sedet. a renibus et infra quiescit. et supra erigit et laborat. quia p̄templa tiuus a cura seculariū et vicijs p̄ sanctū quiescit ocium. mente tamen laborat quā erigit ad contemplationē celestium. Qui stat totis ad pugnā erigitur et laborem. **[Martha ergo stat.]** quia vita actiua in laboribus defudat et certamine. **[Et ait.]** Do mine. non est tibi cure q̄ soror mea reliquit me solam ministrare. **[Dic ergo illi.]** ut me adiunet. **[De superflua familia nos arguunt sorores iste.]** que nec seruum nec ancillam habebant. sed sola martha seruiebat. Dominus quoqz nec coquū nec ser nientem aliū secum adduxerat. In his figurat eos martha. qui non experti dul cedinem contemplatōis diuine. deo magis placere estimant officia fraterne dile ctionis. **[Et respondens dixit illi dominus.]** Dominus respōdet p̄ maria. et qui tuder fuerat interpellatus a martha. factus est aduocatus p̄ maria. **[Martha mar tha.]** reperitio nominis indicium est dilectōis. **[Sollicita es.]** et turbaris erga pluri ma. **[Non enī est sine turbatione sollicitudo.]** que versat erga plurima. et qui cir ca plurima sollicitus est. diuisus ē. **[Porro vnū.]** s. deo iungit iherere. **[ē necessariū.]**

fo. cccij

D 4

Irritare
qd sit

Differen
tia p̄tem
platiū opz
et actiuoz

Maria optimā partē elegit. **E**cce sentētia iudicis. **N**ec reprehendit pars marthe. sed laudat pars marie. **E**t quare pars marie optimā dicat. declarat cū subdit. **L**que nō auferet ab ea. **D**ic enī incipit cōtemplatiua et p̄ficietur in celesti patria. **Q**ui enī nunc cōtemplatiua speculat p̄ fidē. tūc videbit p̄ spēm. opa enī actiue necessaria nō erūt in patria. **A**ctiua ḡ quā elegit martha. i futuro auferet ab ea q̄n actiue cessabūt opa. sed cōtemplatiua nūq̄ auferet a maria.

Quare
euāgelii
i assumptōe
legit

Intrauit iesus in quoddā castellū. **Q**uoniā brā virgo p̄fecta fuit in actiua et cōpla-
tina. q̄ signant p̄ has duas sorores. adeo hoc euāgelii legit in sua assumptōe q̄n si-
lius dei recepit eā i castro suo. de quo dicit ei ps. Altissimū posuisti refugii tuum.
nō accedet ad te malū. rē. q̄ eū in incarnatōe recepat vt dictū est i castello suo. **A**lia
rō. **Q**m̄ in hoc euāgelio beata vgo multipliciter et a multis cōmēdat. et ois laus in
fine canit. ideo in fine ei hoc euāgelii legit. q̄n glia ipius p̄fecte est cōsumata. **A**lia
rō. **Q**uoniā maria v̄ssime optimā p̄tē elegit. s. de statu virginū puritatē relinq̄ns
sterilitatē. de statu sponsarū fecunditatē relinq̄ns corruptiōem. grā huius clausule ma-
ria optimā partē elegit que nō auferet ab ea. **L**egit de ea hoc euāgelii. **E**xpositōez
inuenies li. i. ca. vi. bñdicta tu in. ante mediū capituli.

Ecclia v̄
religio ca-
stellū

Item castrū dñi. ecclia vel religio. q̄ debet esse locus munit? **U**n. **E**sto mihi
in deū p̄ceptorē et in locū munitū vt saluū me facias. **C**ui? s. munitio. p̄ncipa-
liter cōsistit in. xij. que norant in his versibz.

Turris. kernelli. muri. vigiles. tuba. scuta.

Dons. aqua. fossa. cibus. machina. sara. viri.

Turris. **I**humilitas. **U**el duplex turris. doctrina et p̄uidētia. **D**e doctrina. **C**antiē.
vij. **U**bera mea turris. **D**e discretis p̄uicoribz. **C**an. vij. **N**asus tu? sic turris libani. rē.

Kernelli v̄l dētales. autoritates sc̄pture. **C**an. vij. **S**i mur? ē edificem? sup̄ eū p̄pu-
gnacula argētea. i. de sacro eloq̄o. **C**an. iij. **T**urris dauid edificata ē cū p̄pugnacul

Muri. assigna de muris sicut habuisti sup̄ de ciuitate. li. co. ti. i.

Vigiles. **P**relati. **D**eb. vlti. **O**bedite p̄positis v̄ris rē. ipi enī p̄uigilant rē.

Tuba. **I**pdicatio hostes spirituales. **N**umeri. x. **F**acti tibi duas tubas argēteas. du-
as p̄pter p̄missionē et cōminatōem. vide ibidē glo.

Scuta. **O**ronū. q̄ opponēda sunt tel hostiū. i. cōptatōibz demonū. **S**ap. xviij. **P**ro-
ferens seruiturū sue scuti. orōnē. et p̄incensū dēpcatōem allegas. restitit ire rē.

Muniti-
ones spū
alis castri

Dons. **I**christus. sup̄ quē fundata fuit. vel eminētia et arduitas vite.

Aqua. **I**lacrimarū. **Q**uibus plantule v̄ritutū sepe rigent. s. duplex irriguū. **U**ellaq̄. **I**sa-
piētie salutaris. sed mō magis q̄rif sapiētia seclāris. s. vendēti et emēdi. ne dicam
vsuradi. vt in venditōe lanarū. et hmoi.

Fossa. i. duplex fossatum. s. confessio et paupertas. **C**onfessio detegit et eijcit terre-
nitatem peccati. paupertas distribuit et eijcit tpalia. iij. **R**egū. iij. **F**acite iuxta alue-
um torrētis fossas et fossas. **T**orrēs. **I**gratia **L**alucens. **I**humilitas cordis

Cibus multiplex. **L**ectio. **D**editatio. **D**euotio. **C**ōtēplatio. quibz velut cibus ania
pascit. **P**rouer. xviij. **M**ulti cibi in noualibz patū.

Machina multiplex. **I**eiunij cōtra carnē. **O**bediētie cōtra p̄p̄riā volūtātē et p̄p̄rium
sensum. **O**rdō cōtra supbiā et garrulitatē. **U**nde. i. **M**acha. vi. **F**ecerūt machinas
contra machinas regis. i. diaboli.

Sara. **I**autoritates p̄uicende contra insultus viciōrū. demonū et temptatiōnū.
exemplo domini. **M**atthei. iij. **I**saie. xxxij. **M**unimenta saporū sublimitas
eius. **U**el **S**ara. **I**multiplex vite duricia. qua caro lapidat. lecti duricia. vestis aspi-
ras. cibi ariditas. susceptio disciplinarū. p̄licitas vigiliarū. et hmoi.

Viri. i. viriliter operantes et strenue. nō semine. i. molles. ij. **T**himo. ij. **L**abora sicut
bonus miles christi. **I**te. **V**iriliter agite.

De hoc castro vel de hac munitione. potest istud exponi quod dicit **B**alaam. **N**u-
meri. xxiij. loquens ad cīnem. **R**obustū quidem est habitaculum tuum. sed si
in petra. id est. in christo posueris nidum tuum. id est. fidem vel cor tuum. sed qz
non ponunt multi **L**assur. id est. supbia. capiet te. **U**nde **E**cclēsiastici. xxi. **D**omus

Maria figuratur munitiōibus

q̄ nimis locuples ē annullabit supbia. Cyneus interpretat lugens vel possidēs. 7 si
gnificat religiosos. qui venerāt ad lugēdū sua et alioz p̄cā. p̄ quo date sunt eis ele
mosine terre et nemora. sed facti diuites ī multis possēsiōibz cessant lugere. 7 cayn
i. possessio in iōis interficit abel. i. luctū. **S**ed sanguis abel. i. illoz q̄z p̄cā. de
bebant diluere. clamat ad deū de terra. **B**n̄s ber̄n. Venient. veniet ante tribunal
iudicis. audiet pupilloz accusatio grauis. allegatio dura. q̄z vivere stipēdijs. nec
diluere peccata. **I**stud dixit de clericis seclarijs. sed modo bene puenit m̄lis reli
giosis et etiā q̄busdam p̄dicatozibz. de quibz **B**rego. **F**orte ideo p̄ceptū tpaliū p̄di
cant vt ea soli habeāt. **A**ī paup̄atē p̄dicāt vt medicamētū. s̄z eā fugiūt vt venenū.

Maria villa **T**itulus iij.

Villa designata p̄ capharnaū. quod interpretat villa psolatōis. **H**ā sicut de
et pater dñi nostri iesu christi. est pater misericordiaz 7 de totī psolatōis. sic
ipsa nō tñ sicutissime est mater misericordiaz et totī psolatōis q̄ psolatur
nos in om̄i tribulatōe n̄ra 7c. ij. **C**hoz. i. Interpretat etiā capharnaū. villa pulcritu
dinis v̄ villa pinguedis. **E**xpone quō hec villa. s̄. maria. sita ē in mōte sctū. qz
v̄tutes ei⁹ excellūt virtutes om̄i sctōz. **U**n̄ dicit **E**ccl̄. xxiij. **E**go in altissimis. i. s̄.
sctibz habitauī. **V**irtutes enī alioz alte sunt. s̄. v̄tutes ei⁹ altissime. **E**t habet
h̄ villa tria i se. q̄ h̄nt ville site i mōtibz. s̄. q̄ ē m̄dissima. clarissimaz sanissima. vt su
p̄ ti. i. dictū ē de ciuitate. **E**t fere q̄cqd dictū est de ciuitate p̄t h̄nt ville p̄petet̄ at
tribui. **I**n hac autē villa habuit dñs q̄si duplicē villicū. i. ioseph et iesum. sed vterqz
iniuste diffamat⁹ est q̄si de dissipatōe bonoz hui⁹ ville. **I**oseph vn⁹ villic⁹ cui de
sp̄sata est vt custodiret eā. qd̄ 7 legitime fecit. **N**ec debz quēqz monere illd̄ **D**at.
i. **A**ccipit ioseph mariā p̄ingē. et nō cognoscebat eā donec peperit filiū suū primo
genitū. **E**t dicit **D**iero. q̄ istud donec tenet exclusiue. sicut illd̄. i. **R**egū. i. **N**ō po
terit hely videre lucernā donec extingueret. certe nec postea videbat. **D**iffamat⁹ est
q̄ hic villicus a iudeo dicēte. q̄ cognouerat eam. sed erubescat iudeus infelix q̄ di
xit christū et ioseph semie esse natū. **A**lius villicus. iesus fili⁹ eius. qui optime custo
diuit eam sicut fili⁹ matrē carissimā. **U**n̄ dicit **I**sa. xxiij. **N**occe aduersitatis ne
frangat. **L**et die. i. p̄spiratis ne v̄at. **L**seruo eā. i. dicens ei. **L**per diē sol. i. p̄spiratis. **N**on
v̄ret te. neqz luna. i. aduersitas. **L**p̄ noctem. **S**olent enī ville de nocte frāgi ab ho
stibz. ad dep̄dationē. et de die eturi ad destructōnem. qd̄ peius ē. **D**ūc diffamauit
heretic⁹ dicēs q̄ nascēdo corrupat eā. **C**ōtra qd̄ dicit **A**nسلم⁹. **I**esus nāqz saluat
nō violat. dissūcta solidat. nō cōfringit solida. sanctū nomen ei⁹ ita et op⁹ ei⁹. **D**ue
re sup̄ ti. ij. de castello. **F**uerūt ergo bona hui⁹ ville. p̄ceptis virginis saluo pudo
re. et partus sine dolore. hoc est sine naturaliū lesiōe.

Maria turris **T**itulus iij.

Turris fin̄ **I**sid̄. dicit q̄si teres. i. rotunda cū p̄eritate. **H**am q̄uis
quādoqz quadrata sit. p̄cul tamen videntibz rotunda existimat. qz vniūscu
iusqz angulī simulacrū. p̄ longū aeris spaciū euāescit atqz consumit et rotū
dū videret. **C**anti. iij. dicit sp̄sū eccl̄ie. **S**icut turris dauid collū tuū. q̄ edifica
ta ē cū p̄pugnacul. mille clipei pendēt ex ea. ois armatura fortis. **C**ollū eccl̄ie brā
p̄go m̄tis rōibz. quereli. ij. p̄ti. ij. c. xi. **L**i. v. ti. xij. de pulcritudine ei⁹ vbi agitur de
collo. **U**bi nos habem⁹. **C**ollū tuū. dicit alia l̄ra. **C**eruit tua. **C**eruit enī. i. eminē
tia sublimitat⁹ marie. **L**est sicut turris dauid. **Q**uā. i. turrim ver⁹. **D**avid. i. christ⁹ in
hierusalē. i. i eccl̄ia sua edificauit et erexit. vt esset p̄cōzibz refugium et munimen.

Maria turris p̄pter

Altissimū. i. p̄fundissimū. **F**undamētū. i. qd̄ turri necessariū ē. **F**undamētū h̄ turris. p̄fūdis
sima hūilitas. q̄si d̄ lapidibz rudibz 7 ipolit. qz hūilitas latet i p̄fūdo cordis. sic fū
damētū latet i tra. nec q̄rit apparētiā v̄l ornatū mūdantū. qd̄ s̄ḡt i b̄ q̄ lapides fun
damēti nec dolati sūt n̄c politī. s̄z m̄lto cemēto v̄l bitumie p̄pacti. q̄ caritas. **E**ḡis fū
guratur. **U**el fides que fundamētū et principiū est totius spiritualis boni. sicut
fundamētū principium edificij. **U**el rupes natia et firma. christus. i. qui est fir
ma petra **D**atib. vij. **Q**uere supra eodem titulo. i. de ciuitate. **U**el eminentissime
Fo. cxiij.

- et precipue virtutes velut lapides pgrandes. qui idonei sunt fundamento.
- Altitudinē et eminentiā.** Vtriusq; vite. scilicet active et contemplative. Vel ppter contemplatō. **B** nē celestiu. Vel etiā ppter eminentiā sciētie de eternis. Vel quia in celo mēte nuer sabat cū angel' dicens cū aplo ad Phil. iij. Dea conuersatio in cel' est. Celos enīz attingebat stans in terra. Sap. xviij. Uell turris. ppter excellentiā sue hūilitatis. In his enī omnib; et mltis alijs supeminēbat hec turris toti castro ecclie.
- Rectitudinē et erectiōem seu directiōem.** Intentiōis. Iuxta illd ps. orātis. Dirige do mine de' me' in cōspectu tuo viā meā. Itē. dirige me dñe in veritate tua. et doce me rē. Rectus est enī corā deo. cui' intentio ad deū ppter deū dirigif. Vel etiā ppter rectitudinē iusticie. Quia nūq; ad sinistram paduerfa. Nunq; ad dexterā declinauit p. p. pa. Nunq; retro se reflexit ad mūdāna. Nunq; ante aliq; temptatiōis instātia. Uell recta p. paupratē. quia nud' egredit' homo d' vtero mris sue. et nud' reuertif illuc. Ergo si mediū pauprat' sit. rectitudo erit. Perpēdiculū igit ad qd erigi et di rigi debet turris. paupras est.
- Fortitudinē.** Nam ipa ē mulier fort' cui tota innitit ecclia militans. cui' fortitudo maxime apparuit sepulto dño. qñ defecit oīs sanct'. vel turbauit in fide. Uñ chri st' dicit patri. Elōgasti a me amicū et primū. Et tūc ipa p fortitudinē fidei spei et caritatis totā sustētauit eccliam. Ipa est etiā que suis orōib; dat lassō virtutē. et his q; fortes sunt fortitudinē et robur multiplicat. Isa. xl. Sicut turris munit et roborat existentes in ea.
- Quadraturā q̄tuor cardinaliū.** Vt sup dictū est eodē li. ti. i. ll. de ciuitate in q̄dro po sita Apo. xxi. Vel q̄dratura. fides integra. spes firma. caritas feruens. bona opatio pseuerans. et hec latera eq̄lia. Quia q̄ntū credit q̄s. tantū sperat. q̄ntū sperat. tantū diligit. quantū diligit. tantū opatur. sicut dicit ibi glo.
- Uell rotunditatē.** Quia q̄dam turres solēt edificari in quadro. quedā autē in rotundo.
- Myseriū rotunditatis q̄re li. vij. ti. i.** F. de celo. vbi celū rotundū describit.
- Presidiū et defensiōem.** Ihabitantū i castro vel in ciuitate ecclie. q; cūc' necessitati bus et angustijs suis necesse habēt p orōem refugere ad hāc turrim. qz turris for tissima nomē eius. sicut dicit brūs Bern. Dicat ergo q; a carne. mūdo. diabolo q̄li tercunq; tēptat. Esto mihi dña turris fortitudinis a facie inimici.
- Portus ostēsiōnē.** Dicit enī Isid. q; farū est turris marina. quā greci et latini i cō mune et ipi' rei vsu faz appellauerūt. eo q; flāmaz indicio longe videat a nauigā tibus ad puidendos portū introit'. et pcauenda picula scopulorū. ne decepti tenebris male applicēt. Et dicit faz a fos quod ē lux v' l' ignis. et oros qd est visio. Ta lē turrim ptolomeus iuxta alexandriā. decc. talentis cōstruxisse dicit. Tali turre cō grue signat maria illuminatrix. qz p eam popul' q; ambulabat i tenebris p mare mū di. vidit lucē magnā. i. christū. Ipa etiā luminositate exēploz suozū mōstrat nobis viam rectā et portū salutis eterne. Cōseruat etiā seruos suos a scopul' peccatoz. si pviderint dñam in cōspectu suo sp. Uñ Eccl. vi. Qui intuet illā pmanebit p fides.
- Speculationē.** Quia p speculatores solent de turrib; aduentantiū hostiū insidie puideri. et visis hostib; solēt clamare speculatores. ad arma. ad arma. Isa. liij. Voc speculatozū tuozū. i. speculatores tui vociferātes. Uenauerūt vocem. Propter h dicit Lantico. viij. L. Nasus tuus. i. beata virgo. sicut turris libani que respicit s damascum. Damascus sanguinē bibens. significat diabolu. contra cuius insidias opponit nasus. i. discretio beate virginis. que p̄sentit et quasi odorā maliciā diabo li. et ipius insidias a longe puidet quasi de specula. et p nobis misericorditer et po tenter se ei opponit. Istud melius inuenies libro. ij. particla. ij. ca. v. Et libro. v. ti tulo. ix. vbi agit de naso.
- Cocleatā ascēsiōē.** Sunt enī coclee alte et rotūde turrellule. ab aliq; angulo magne turris. dicte coclee q̄li coclee. eo q; in eis tanq; p circuli orbēq; pscēdāt. Quere d co clea tēpli salomōis. post titulū vbi maria dī scala iacob. li. x. ti. xl. et. xli.
- Circuitiōem fossari.** Ivacui. cōcaui hiantis. lati pfundi. petrati. v' i rupe excisi. Circui tus defensiōē. Vacuitas paupratē. Cōcauitas superius hīas. dīderij capacitatē.

Maria
turris p
pter

Bern.

Isidor'
Farū qd
est

Maria figuratur munitionibus

Latitudo caritatis. Profunditas sancta timoratioem. Quod petratum est patientie firmitate que non timet minitores diaboli. Excisio in rupe. i. i corde firmo. deligit proprium sensus et proprie voluntatis depauperationem.

Assumpti propositi de virginitate seruanda firmitate nunquam vacillantem. sicut firma turris vacillare non potest.

Filii dei qui est verus dauid inhabitatioem. Unde. ij. Regum. v. Dabitur dauid in arcessionem. et vocatur eam civitatem dauid. Ad lram. Arces sunt partes vrbis excelsae atque munite. quocumque enim loca vrbium turissima sunt. dicuntur arces ab arcendo. i. a repellendo hostes.

Sequitur. Que edificata est cum propugnaculo. Iste quoque dicit ei dominus Isa. liij. Ponam iaspidem propugnacula tua. Iaspis. fides propter virorem. Vel intemerata iugitas. Vel scitias vite nunquam marcescentes. Iaspis sanat febrem luxurie. sanat hydropisim avaricie. fugat fantasmatas glie mundane. que nocte videntur. i. in caligine presentis vite.

Aug⁹ ad biero.

Aliter. Que edificata est cum propugnaculo. i. vallata virtutibus alijs. quia virtutes sese procomitantur. et ubi una ibi omnes. Unde Aug⁹ ad hieronymum. Clarissima tua disputatio satism nobis innotuit. non placuisse nobis auctoribus. Imo nec ipsi veritati. i. christo. quia quibus vniu peccatis habeat omnia. quibus de virtutibus sic verum. Propugnacula sunt kernella proque arcibus hostes a muro. et preguunt pugnantes de muro. et abscondunt a iaculo hostium. et iter ipsa kernella sunt quidam intersticia que pandunt viam ad hostes percutiendos. Propugnacula ista sunt virtutes et gratie. dignitates et prerogative. intentionum puritas. et operum sanctitas. virtus orationum. et merita operum. proque beata virgo penitentes pregit. matrem si pugnare voluerint pro regno celorum. proque debellat hostes vel inimicos.

Dis pa nstis

Sequitur. Vile clipei pendet ex ea. In millenario clipeorum. perfectio preceps signat. Pendens inquam quasi de eminentia vite eius. exemplo. auxilio. et documento. Quia exemplum virginis que nobis insinuant per scripturam. et adiutoria que suis exhibet veneratioribus. et ad se profugientibus. sicut patet in theophilo. et documenta verborum ipsius. nos incitant et instruunt ad pugnandum.

Dis armatura fortium. Istud expositiuum est eius quod dicitur. Vile clipei. Vel dicitur. Dis armatura fortium. Innuens duplicem armaturam. scilicet preceptis et impugnatiois. Lorica. galea. ocre. et clipeus sunt armatura preceptis. Clipei sunt virtutes que repellunt iacula diaboli. ut est prudentia contra insidias diaboli. Temperantia contra ignita iacula carnalis concupiscentie. et hominum. Ite sermo dei clipeus ignitus est. Prouer. xxx. Ite fides clipeus. Unde ad Ephe. v. In omni sumetes scutum fidei etc. Armatura impugnatiois lancea. gladius. iaculum. claua. et hominum. scilicet opera virtuosa iusticie. misericordie. pietatis. orationis. que fortes defendunt et diabolum confundunt. Clamandum est igitur iugiter ad mariam. Esto mihi o domine turris fortitudinis a facie inimici. Ite. expugna impugnantes me. Apphede arma et scutum et erurge i adiutorium mihi. Quere infra eodem titulo. vij. p.

Dec est turris gregis nebulosa. Michae. iij. Et dicitur. Turris gregis. quia defecit homines. pauperes et amatores pacis et concordie. et pro amore suo et filij sui. large dantes lanam suorum tempore palium. et ceteras propterates omnium. Nebulosa propter suam altitudinem. scilicet preceptorum que nubes transcedit. Vel quia in mundo afflictis et despectis. Unde Job. xvi. Qui tenet vultum solij sui et expandit super illum nebulam suam. Quere expositioem. li. x. tit. iij. de solio. circa medium capituli. Huic turri dicit Michae. iij. Et tu turris gregis nebulosa filia sion. Usque ad te veniet preces prima regni filie hierusalem. i. christus. qui est rex ecclesie. expone.

Dec est turris fortitudinis. Iste apparuit in filij passionis. ubi in nullo excessit. licet mente propter filio. ostendens mentem suam turrim fortitudinis. quia sciebat mori filij omnibus profuturam. Et hec eius fortitudo ex fide. que montes transfert. et dilectorem. que est fortis ut mors. Cantico. viij. indubitate predebat.

Dec est turris thebes. Iudic. ix. de qua mulier. i. ecclesia. emissio lapide. i. christol. profregit cerebros abymelech. i. diaboli. capiti et mole fragmentum illidens.

Dec est turris eburnea. De qua dicit spiritus sanctus Can. vij. loquens ad ecclesiam. Collum tuum sicut turris eburnea. Turris propter speciale conuersationis eius eminentiam. Eburnea propter virtutem castitatis. Et quia elephas cuius ossa sunt ebur. naturales habet. Fo. cxiij.

Liber XI. Ti. v.vi.et.vii.

inimicitias ad draconē. Sicut ipsa pugna habet cū hoste nostro diabolo ppetuā
et nobis ppter defensionis auxiliū.

Dec est turris libani. Cañ. vii. quasi in libano monte sita. q̄ interpretat cādor. v. p. h
ostendat q̄ cādorē & ginitatē tāq̄ pede. valeat cōterere caput serpētis qd̄ ē p̄cipi
scētia. Ideo dicit hec turris respicere ptra dama scā. Quere li. ij. pri. ij. c. v. Et li. v.
ti. it. vbi agitur de naso.

Dec etiā turris. est noīs eius deuota inuocatio. Hoc inuenies plene expositū. lib. i.
ca. ij. **H. D.**

Dec est turris ananē. qd̄ interpretat gratificatio regia. hoc est ḡra v̄rginitatē. que regi
grata est. Unl concupiscet rex decorē tuū. i. v̄rginitatem tuā.

Dec est turris quā edificauit dñs in medio vinee sue. Isa. v. ad tuitōem et defensiōes
toti⁹ ecclie catholice. ne diripiant racemi ei⁹. i. fideles et fruct⁹ bonoz operū. In
hac etiā turre habitauit ver⁹ dauid. et ingiter inhabitat ad custodiēdam eccliam.

Munia munitio **Titulus v.**
Munia. Signata. i. Dacha. v. p. munitōem dathemā. qd̄ interpretat doni suffi
ciētiā accipiēs. Et significat mariā. q̄ a diuina munificētia tantā recepit suffi
ciētiā gr̄e. q̄ sibi et toti h̄ mūdo copiosissime suffecit. Ad hanc munitōem refugie
dū in om̄i tribulatōe. sicut israhelite ad illā munitōem refugerūt in tpe inde macha
bei. Judas p̄fessio et p̄fensio siue laudās. machabe⁹ interpretat p̄gens vel p̄ccatō
vel p̄cutiens aut ingeniosus.

Murus **Titulus vi.**
Murus. Gloriosa ego dicit selemur. Cañ. viij. vbi dicit. Ego murus et vbe
ra mea turris. Et notandū q̄ mur⁹ dicit actiue. qz munit et tuet interiora ci
uitatis. ne ab hostib⁹ diripiant possēsiōes ciuiū. Et passiue. qz munit multiplicē
ptra machinas hostiū. Bñ ḡmaria. Mur⁹. Quia munit ciuitatē dei. i. eccliam car
tholicā. ne bona interiora ei⁹. i. bona opa gr̄e et virtutes diripiant a demōib⁹ et vi
cijs. Vel ne fideles ecclie ducant a diabolo captiui in peccatū vel in infernū. aut ne
spolient armis et vestimentis virtutū.

Ipsa etiā est murus munit⁹. I a deo oī ḡra et p̄tute. Unl i p̄s. appellat ciuitas munita.
Ipsa est etiā mur⁹ inerpugnabil⁹. Quia nō p̄t suffodi. p̄fodi. aut trāscendi. Nō p̄t suff
fodi. qz fundat⁹ est sup̄ firmā petrā. i. xpm. nō sup̄ harenā. nō in terrā p̄ amore terre
noz. Nō p̄t p̄fodi p̄pter patientie firmitatē. Nō p̄t trāscēdi p̄pter hūilitatis altitu
dinē celos attingentē. et ideo inerpugnabil⁹. Et p̄t h̄ orare debēt assidue fideles
ecclie. Duro tuo inerpugnabili circūcinge nos dñe. Dicit ḡmaria. Ego mur⁹ et
vbera mea turris. Et vocat selemur. p̄pter p̄positi seruāde & ginitatis firmitatem.
Et vbera sua. Vocat turrim. p̄pter diuie plis sup̄einentē secunditatē. De hoc
muro multa inuenies li. ij. pri. ij. ca. iij. Et pri. iij. cap. Et li. v. ti. viij.

Dec est mur⁹ aquen⁹. p̄pter abundantia ḡraz. de quo legi⁹ Ero. xiiij. q̄ filius isrl̄ trā
scendit mare rubrū. aq̄ erant p̄ muro a dextris et a sinistris. Per has laq̄s. I signē
gr̄e quas habem⁹ p̄ mariā. q̄ veros israhelitas. i. veros christianos. vidētes filiū et
m̄rem. fide et dilectōe q̄si duplici oculo. munit cōtra egīptios. i. demones et p̄cā.
et ipsos egīptios interficiunt et submergunt.

Dec est mur⁹ igne⁹ in circuitu hierlm̄. i. ecclie. Unde ipsa videt dicere cū filio illud
Zacha. ij. Ero mur⁹ ignis in circuitu ei⁹. et in gl̄ia ero in medio ei⁹. Et bene ma
ria dicit ignis. qz illuminat cecos. Calefacit frigidos. Decoquit carneos. Purgat
fetulentos. Incinerat duos. qz cinis mollis resoluit de dura materia. Denigrat
cādidos. Desiccatur humidos. Restrigit fluidos. Dissoluit solidos. Pascit pingue
dine. i. deuotōe. Conseruat sub cinere. i. sub humilitate. Alta facit defluere. Soli
da tabescere.

**Nota p̄p
etates ig
nis**

Incipit tractatus de nauigij
Maria nauis **Titulus viij.**
Nauis. I Nauis fm quosdam dicit eo q̄ gnaui rectorē req̄rat. i. p̄itū sapiētes
et strēnuū. qui cōtinere et gubernare nouerit eā inter casus et marina piclā.

Maria figuretur navigiis

Idcirco dicitur pabo. i. Intelligens gubernacula possidebit. Maria igitur recte appellatur Inavis. Inavis gubernator et rector christus sapientia patris. Et ei convenit illud psalmi. Dominus regit me etc. De hac autem navis dicitur puer in fili. Facta est quasi navis institoris delonge portans panem suum. Versicul. iste continet sub littera he. quod interpretatur esse. vel vivere. vel suscipiens. aut susceptio. quod totum bene convenit huic navis. Maria siquidem per panem vite que de celo suscepit et in utero portavit. habuit quod ad se esse verum in vita presentis. et modo habet vivere sempiternum. et ab illo suscepta est in eternum in gloria. quem de celestibus veniente suscepit in hospitio glorioso. Nos etiam per filium eius quod dicitur Ego sum quod sum. et quod est misit me ad vos. habemus verum esse quod diu sumus in eo ut membris sancti in corpore. Et ab illo sumus habituri vivere sempiternum. quia ipse est vita. Io. xiiij. si perseveraverimus in servitio eius. Aug. Qui recedit ab eo quod dicitur ego sum. nihil est. Item Aug. super iohannem. Peccatum nihil est. et nihil sunt homines cum peccant. Boetius. Nihil homines non sunt. Propter hoc Ezechiel. xviij. dicitur principi tui. Nihil factus es. non eris impetui. Omnes autem tales socii sunt illi quod non est. Job. xviij. id est diaboli. quod dicitur non esse. quia a vero esse recessit per superbiam. Uxor enim peccatoris ignorans peccata sua hec est. Ad nihilum redacta sum et nescivi. Item augustinus. Qui ab illo quod vivere est. recedit. necesse est quod non sit. quia ad nihilum tendit. Nec etiam littera he interpretatur. ipsa vel ista. esse vel vivere. vel suscipiens aut susceptio. ut dictum est. Coniungamus et dicamus. Ipsa vel ista demonstratur. scilicet notabilis persona. quam debet omnes agnoscere et amare. quia prima suscepit de celo panem illum quod est esse et vivere. a quo suscipimur. et quem suscipimus ipsa mediat. Facta est quasi navis institoris. Item. Ipsa est suscepta. id est deservit cepit filium dei. quod solus vere est et vivit. et a quo omne quod est et vivit. esse et vivere mutuatur. Ipsa etiam beata maria nostra est susceptio nam in mari mundi submergunt omnes illi quos non suscipit navis ista. et quos non sublevarat a naufragio peccatorum. Unde Sapientia. xiiij. Transiunt in mare. id est mundi lapidationem. id est maria liberati sunt. Ideo dominus dixisse videtur huic navis illud Isaia. xliij. Affert filios meos de longinquo. et filias meas ab extremis terre. et omne quod invocavit nomen meum. Ideo quicquid videmus insurgentes super nos fluctus huius maris. clamare debemus ad mariam. Eripe me et libera me de aquis multis. et emitte ad me manum tuam de alto. Item illud. Domina salva nos periculum. Nam lituus operatum non capit sine te fluctuans in hoc mari. Dicitur etiam. Facta est quasi navis. Maria siquidem se operat navis. Ecclesiasticus. xxiij. ubi dicitur. In fluctibus maris ambulavi. Et via istius navis in mari huius mundi dicitur salomon ignorare. Proverbia. xxx.

Aug.
Boetius

Augustinus

Comendatur autem navis ista principaliter a septem

Primo ab artifice. Unde dicitur. Facta est. supple. a deo trinitate. Eius enim artifex et conditor deus. Ad Hebr. xi. Ecclesiasticus. ix. In manu artificis opera laudabuntur. Ipse enim fecit nos et non ipsi nos. Ipsa est enim vas admirabile opus excelsum. Ecclesiasticus. xliij. De quo. si operum redit in psalmi. Ad domino factum est opus vel vas istud. et est mirabile in oculis nostris. Item de hoc opere dicitur Ecclesiasticus. xliij. Gloria domini plenius est opus eius. Vel artifex. Sapientia dei. scilicet filius. quia sapientia edificavit sibi domum. Proverbia. ix. Idem domus et navis. Sapientia. viij. Quis horum quod sunt magis quam illa est artifex. Vel artifex. Spiritus sanctus. de quo dicitur Sapientia. vij. Dominus est enim artifex. virtutem omnem habens. omnia perspicies. et quod capiat omnes spiritus intelligibiles. Vel artifices beseleel et ooliab. ut super. li. c. tria.

Secundo ab omni virtutum pagina. quia cum sit specialissimum opus dei. pagina est virtutum omnium firmitate. Unde sequitur. Quasi navis. Ipsa enim velut archa noe et velut archa testamenti. ad preceptum dei facta est de lignis serbim. que fortia sunt et impugnabilia. Quere li. c. tria. de archa. Propter hoc dicitur Isaia. xl. Forte lignum et imputribile elegit sibi artifex sapiens. id est christus sapientia patris. quod mariam edificavit sibi domum et navem.

Comendatur
istam
navis a
septem

Tercio a plenitudine omnium gratiarum et omnium bonorum operum. Unde sequitur. Institoris. Id est videlicet institoris omni instancia quod potest navem suam mercibus onerat preciosis. sicut assignabimus infra.

Quarto ab utilitate. Unde sequitur. De longe portans. id est de celo apporras panem suum. qui non fuit de terra sed de celo. Ioh. vi. respiras ad vitam celestem non terrenam. Hoc ad. Io. cxcv.

J

Liber XI Ti. VII.

impletū est ad lram. qñ christus q̄ viu⁹ panis est. in eius vtero q̄si nauigio virgī
nali: de nazareth venit i bethleem domū panis. q̄si p tres dietas. **L** Facta est igitur
quasi nauis. **I**te.

Quinto a materia. Potest enī dici q̄ facta est de lignis sethim. sicut archa noe ⁊ ar
cha testamēti. **U**el mēbra p̄ginis tā aīe ei⁹ q̄ corpis p̄nt dici materia hui⁹ nauis.
q̄ desiccata fuerūt ab oī humore nocuo: calore spūsancti q̄ ad corpus. **D**olata etiā
prudētia sūmi artificis. et q̄si cōplanata. vt essent sine pōdere pcti mortalis. q̄ ligna
sethim lenia sunt. et sine scrupulo venialis. **P**ropter hoc dictū ē noe **Gene. vi.** **F**ac
tibi archā de lignis leuigatis. **P**ossunt q̄ dici ligna ista. **C**or humile. **S**pūs man
suetus. **D**ens tranq̄lla. **V**erecunda frōs. **D**emissa sup̄cilia. **O**culi colūbini. **A**u
ditus obediēs. **D**iscrer⁹ olfatus. **O**s taciturnū. **D**ētes abscoī. **L**abia sine risu. **L**i
gua veridica. **G**ustus moderat⁹ et abstīnēs. **U**elata facies capitegio. **T**act⁹ p̄m
pt⁹ ad bona opa. **P**odest⁹ incessus. **L**ūbi accincti fortitudie. **P**edes phibiti ab
omni via mala. **S**ensualitas ex toto subiecta ratōi. **N**am in archa noe oīa animalia
pacifica fuerūt. quib⁹ motus sensualitatis eius p̄grue figurāt. **D**embra etiā spūa
lia beate virginis. i. fructū oīm p̄geries. q̄si materia fuerūt hui⁹ nauis. **N**ā ipa ē fer
culū veri salomōis. qd̄ p̄positū est de lignis libani. **C**an. iij. id ē. de fructib⁹ puris.

Sexto a fine. **L** Finis q̄ fm p̄hm p̄mus in rōe. ad mentē p̄tinet architecti. vt. i. p̄ hāc
nauē angeloz panis deferret ad hoīes. vt ipm gustādo fieret angeli. q̄ p mariam
panē angelorū manducauit hō. et p ipam celi cibaria misit hoīb⁹ in abūdātia de⁹
pater. **C**ōgrue igit p̄pat navi. q̄ suos amatores deducit in portū volūtatīs eoz.

Septimo a forma. **I**que cōsistit i multis. **I**n nauī lrali sunt quasi quattuor p̄es p̄n
cipales. que notant his versibus.

Versus

Proza prior nauis pars est. pars vltima puppis.

Dicatus esse ratem. ventrem dicē esse carinam.

Et p̄nt hec q̄ttuor p̄es adaptari q̄ttuor cardinalib⁹. q̄s p̄fectissime habuit i se maria.
Proza prima pars nauis. **E**t d̄r a p̄uendo. q̄ semp p̄ruit et in anteriora se exten
dit. designat prudētiā q̄ p̄cauet a piculis. q̄ futura intuet. et rez exitus metis. **U**n
⁹ prudentia spēs est hui⁹ futuri. **I**n hac p̄te cauet navi ne in loca aspa incidat per
plūbū qd̄dam alligatū filo. qd̄ bolis vocat. **D**e q̄ legiū **Actū. xxvij.** **E**t sicut i pro
ra via p̄temptat et circūspicit. et sic navi cauet. ita circūspectio ⁊ cautio prudētie
p partib⁹ ascribunt. nō enī sciēt se p̄mittit discrimini q̄ habet hāc virtutē. **U**el p
proza que ē anterior pars nauis signat fides. que p̄ma petit campū. et signifera est
aliarū virtutū. qua mediante concepit.

Ratis. **I**dicat q̄si fortis. q̄ ratū idem est qd̄ firmus. **H**ec sunt latera nauis que fortia
debent esse. ne p̄cellaz icrib⁹ dissoluant. **I**deo p̄ ratē signat fortitudo. q̄ marie tūc
apparuit i ea. qñ sola filio astitit parietī cū fugerēt vnuerſi. **P**rouer. vlti. **A**ccinxit
fortitudine lūbos suos. **I**bidem. **F**ortitudo et decor indumentū ei⁹.

Carina. **I**que est venter nauis. signat sobrietatē et t̄pantiā. **E**t dicat carina q̄si carima.
i. carēs rima. vlt q̄si currina. illa enī pars sp̄ currit in aq̄. **U**nde necesse ē q̄ marie
integra sit et rima careat. ne subintrātib⁹ aq̄s nauis submergat. **P**er hāc enī p̄tu
tē glorioſa virgo caruit omni rima. q̄ nunq̄ in ipaz igredi potuit vel gutta vnica
carnalis illecebre seu mūdane voluptatis.

Puppis. **I** vltima pars est nauis. **E**t d̄r a pus qd̄ est custodia. et p̄ hāc partē iusticia
designat. q̄ ab hac parte nauis solici⁹ custodit. sicut iusticia custodia ē reipubli
ce. **I**bi etiā sit iusticia de forisactis q̄ sūt in navi. q̄ ibi sedet iudex nauis. **E**t illa
est pars eminētior ⁊ munitior vbi cast⁹ nauis cōstruit. et ipa nauis descendit a pira
tis. **I**bi etiā naucler⁹ in alto sedēs explorat rētos et tēpestates. et ibi ē regimē to
tius nauis. **U**n **Ambro. vlti. de p̄gitate.** **I**usticia in alto qd̄a excessu locata. videt
exploratq̄ oīa. q̄ alijs poti⁹ nata q̄ sibi. nō tam suas vtilitates q̄ publicas et emo
limenta p̄munia rimat.

Ambro.

Igitur beata virgo fuit q̄si nauis ex q̄ttuor virtutib⁹ istis q̄ dicuntur cardinales. velut
ex q̄ttuor principalib⁹ partib⁹ p̄posita et p̄pacta. **Q**uas etiā p̄es seu p̄tutes indicat.

**Partes
nauis**

Maria figuretne nauiguis

manifestissime suis interpretatōibz nomen ei⁹. **M**aria ei illuminata vel illuminatīe. Vel mare amaz. Vel dñā. Vel stella maris interpretat. Illuminata ei a deo illuminat aīam prudētia. ad p̄cauendas inimicōz īsidias. et ad futura bona et mala.

Dare amarū. Itpantia est. q̄ voluptatū dulces illecebras male nō admittit. que q̄ntū corpori: quod habet gustam porcinum dulcescūt. tācum misere anime amarescunt. Unde **E**poca. xvij. de aīa reproba. Quantū glificauit se et in delicijs fuit. tātū da re illi tormentū et luctū. Qm̄ igit̄ prudēs et cōtinēs fuit virgo nra. nec de aq̄s fetētibz et marinis h̄mōi voluptatū: vel guttulā vnicā nunq̄ gustare voluit. excellētem prōrā et cōpactissimā carinā habuit q̄ caruit omni rima.

Fuit etiā maria fortis illa mulier q̄sita a salomōe et a sanctis p̄rīb. sed tandē inuenta a christo. q̄ oīa aspa et aduersa p fortitudinē subiugauit. Un̄ et bñ dñā interpretat. et ratis dicit ppter cōstantiā animi nunq̄ dissoluti p p̄sā vel aduersa.

Quarta interpretatio. stella maris. Que licz magna sit apparet mīma. nec vnq̄ occidit. q̄ signat hūilitas siue iusticia. fm̄ q̄ dñs dixit ioh̄i baptiste se sub manu ei⁹ hūilitans ad baptisimū. **M**arth. iij. Sine modo. sic enī decet nos īplere omnē iusticiā. i. p̄fectā hūilitatē. Nec siq̄dem virt⁹ velut iusticia reipublice deseruiēs. vitarī viā ad regnū ostēdit p paupertatem spūs. Un̄ reprobi dicūt **S**ap. v. Errauim⁹ a viā fītatis. et lumē iusticie. qd̄ ē maria. nō illuxit nobis. vl̄ lumē iusticie. i. hūilitas.

Fuit ista nauis

Alta in capitibz. Iquasi p̄mū. Caput hui⁹ nauis sc̄i patriarche et reges. s. abrahā et isaaciacob dauid et salomō. de quoz stirpe descēdit fm̄ carnē. Un̄ canis in ei⁹ natiuitate. Regali ex p̄genie maria et. **I**te. **M**ariuitas glīose virgīs marie ex semine abrahē. **I**te **I**sa. xi. Egrediet̄ virga de radice yesse et. **I**te mater facta ē regis celestis. Prop̄t̄ dicit̄ de hac nauī **O**see. x. In cacumine ei⁹ vidi p̄res et. Vel p̄mū caput p̄t̄ dicit̄ sc̄ificatio ei⁹ in vtero m̄ris. q̄si vltimū caput ei⁹ assumptio. q̄n̄ etiam sup̄ angelos exaltata ē ad dexterā maiestatis. Et ita q̄si altissima fuit ī p̄mo capite fm̄ dignitatē seculi. altissima ī vltimo iuxta dignitatē celi.

Clausula ab inferiori. Iad aq̄s mūdialiū vanitatū. et carnaliū voluptatū. q̄ trāsēit velut aq̄. et ad p̄petuā amaritudinē suos rapiūt amatores.

Apta a sup̄iori. Iad pluuias grāz et carismata donoz. q̄ sursum veniūt a patre luminū. **J**acobi. i.

Lata in medio. Iscz in corde. p̄ capacitatē desiderij. vt mercimonijs bonoz oīm impleat. cui datū ē a deo fm̄ capacitatē desiderij sui. Un̄ dicta ē **L**gratia plena. **P**ro uer. x. Desideriū suū iustis dabit. s. desideriū iusti est om̄e bonū. **P**arab. xi. Ergo omne bonum iustis dabit.

Immēse magnitudis. Unde **B**ene. vi. ccc. cubitoz erit lōgītudo arche et. Et hoc oportebat. qz ad h̄ facta est a deo vt oēs electos p̄tineat. iuxta illd̄. **S**icut letatiū omniū habitatio ē in te. Et omnes qd̄amodo ferat ad portū vite. Un̄ d̄r ei **I**sa. xl. iij. **A**ffer filios meos de longinquo et. vt sup̄ eodem ti. **B**. in fine.

Concaua interi⁹. Ip̄ hūilitatē verā. et ideo capax effecta est veri panis.

Opta sup̄ius. Iquasi quodā velamīe. patiētia forti. qua passiōes aeris. i. tribulatōes quas pcurāt aerie p̄tates. p̄stanti aīo repellebat. **E**xo. xxvi. **F**acies saga cilicina vn̄ decim. ad op̄iendū tectū tabernaculi et. **I**dem figurāt et tabernaculū et nauis. s. beatam mariām.

Linita bitumīe. Icastitatis carnis et spūs velut archa noe. cui dictū ē **B**en. vi. **B**itumine linies archā intrīsec⁹ et extrīsec⁹ et. Et ideo forte se p̄pat aspalto. qd̄ qdaz dicunt esse bitumē in daicū. qd̄ solo mēstruo p̄t̄ dissolui. **E**cci. xxiij. **U**bi nos habem⁹ **L**sicinamomū et balsamū. I dicit̄ alia l̄sa. **S**icut cinnamomū et aspalatū. **U**el p̄ bitumen **B**. i. p̄ caritas designat. **L**q̄ enī m̄l̄e. i. tribulatōes **L**nō poterūt extinguere caritatē eius. nec intrare. I p̄ desolatōem **L**vsqz ad aīam ei⁹. **S**ilz̄ fīscella moysi linīta d̄r bitumīe ac pice. forte ppter duo p̄cepta caritatis. interi⁹ ad deū. extrerius ad p̄mū. **E**xodi. ij.

Distincta māsionibz diuersis. Un̄ dictū ē noe **B**en. vi. **D**ans iunctas in archa fa-

Fo. cxcvi.

J 2

Fuit illa
nauis.

Libet XI Ti. VII.

cies. **Joh. xliij.** **In** domo patris mei. **q** est paradisus et ipsa maria. **m**as si oes mltre sut. **U**as superuolissimu. **Q**uia pcul et de vltimis finibz pcul ei. **Q**uere li. vi. ti. ix. **J**. de muliere forti.

Habuit hec nauis

Mali excellētissime hūilitat. **C**ui odor ascēdit vsqz in sūmū celū. et sūe attraxit filiū dei. et eū extraxit de sinu dei patris. qūla sūmo celo. **i. i.** a pte lūit egressio eius. **U**n ipse fili. **Joh. xvi.** **E**xiit a pte et veni in mūdū. **i. i.** in vginis vterū. **J**o dicit ipsa **Can. i.** **D**ū esset rex zē. **Q**uere li. i. ca. v. **D**. **E**st aut mal. arbor nauis qua vela sustinent. **E**t dicit mal. **J**oh. qz instar mallei in sūmitate. **U**el qz qsi qbusdā malleol. ligneis cingit. qz volubilitate vela facili. **S**olet aut mal. fieri de abiete q ē arbor ptera et alta. recta lenis et sine humore. et tāte altitudinis q caput suū qsi collocat iter nubes. **D**icit aut abies ab abeūdo. eo qz p ceteris arboribz abeat lōge et i. excellēti pmineat. cui natura expers ē terreni humoris. et iō lenis ē et nō nodosa. **Q**ue pperates bñ pueniūt hūilitati ei. **A**uxilio etiā mali trāsīt mare seclī. **A**dapta. **S**olet etiā d cedro fieri mal. **U**n **Eze. xvi.** **C**edru de libano tulerūt vt facerēt tibi malū. **A**dapta pperates. **U**ide li. xij. pti. vi. c. iij. **U**el lp malū. **p**rt desigri altitudo et replatiōis ei. et puerfatiōis ei. q erat i cel. qz celos attingebat stans in terra. **Sap. xviij.**

Alter. **M**ali. **J**est lignū speciosissimū et altissimū toti. nauis. apparet etiā qsi sit turris ipi. nauis. **E**t lignū spēaliter pderat pegrini. nante. et nauigaturi. **i. i.** si sit ite grū et sanū. et tota nauis p eo pmedabilior reputat. **D**ñs aut vētur. d celo i terrā p hāc nauē. hūc malū special. pderauit. respiciēs hūilitatē ancille sue. et intātū ei placuit pciōsitas. speciositas. et sublimitas mali. qz qsi iherēs huic malo. descēdit p eū de sublimitate celi i nauē vteri vginat. **A**dapta duaz cādelabrarū exemplum. vnius fumigantis. et alteri accense.

Balliculū sup malū. **i. i.** discretōnem spiritū. **Q**d bene apparuit ad introitū gabel. qū nō dubitauit qn ver. esset angel. dei. **H**anc discretōem pcpit **Joh. i.** canonica. iij. **N**olite omni spūi credere sed pbate spūs an ex deo sint.

Virgā ex trāsverso ante malū. **i. i.** figura crucis. que designat mēoriā dñice passiōis. **D**e qua passiōe dicit **Dichee. v.** **I**n vga pcutiēt marillā iudicis isrl.

Alter. **D**ō sup appellauim. vga. a qbusdā appellat antēna. **E**t sūgt caritatē. **N**ā sic antēna pponit ex duobz lignis. et se extēdit ad dexterā et ad sinistā. sic caritas pstit in dilectōe dei et pti. amicos i deo et iūmicos diligēs ppter deū. **E**t qā pulcra ē casta generatio cū caritate **Sap. iij.** adcirco velū vgitatis depēdebat ab antēna caritatis. ex vehemētia enī erimie dilectōis. emisit pma. glīosissima vgo nra votū. pperue castitatis. **U**el lp velū. hgrue designat scrm desiderū ei. qd ispirabat et iūā mabat spūscrtūs. iuxta illd **Can. v.** **V**eni auster pfla zē. **I**dcirco cū ex vehemētia desiderij rñderet **E**cce an. do. fiat mibi **V**enit auster. **i. i.** spūscrtūs. et flauit. et velū i tumuit. qz in momēto q vbi illd ptulit. **i. i.** fiat mibi. dei filiū de spūscrtō. **i. i.** oparōne spūscrti pcepit. et sic nauis ista xpus portū vite pperue iugit monebat. **D**icit autē velū a volatu. iuxta illd poeticū. **U**eloz pādīm. alas. **B**ñ aut velum sūgt desideria virgīs. q exēntia a corde ipi. statī volabāt in celū. **U**n et ipi ppriūssime pūit illud ps. **D**ñe an te oē dōsideriū meū. **U**el velū. caritas vgis. vtero gfax pflata pūit. et tēsa i anteriora appetitū ethnoz. ad sinistā et dexterā. ppatiēdo miseri et pgratulan do deuotis.

Diuersitatē cordaz. **i. i.** ceteraz virtutū a malo hūilitatis dependentiū. cui. **i. i.** virtuti sicut malo innitunt corde. sic innitēbāt virtutes vniuerse. **N**am ipsa ei. hūilitas. q si qdam supportatio. **i. i.** sursum portatio erat ceteraz virtutū.

Ancora. timor filial. et casti. q firmiter stabiliebat inter oēs pcellas fluctū nauis ista. **U**n i ps. xpo dicit. **P**osuiisti firmamētū ei. formidinē. **i. i.** timorē. **B**re. **A**ncora cordis pōd. timor. **Ecc. xxxiij.** **Q**ui timet deū trepidabit. **U**el fm aplm. **Dec. vi.** ancora spes ē. vbi dicit. **F**irmissimū habem. solariū. qz fugim. ad tenedā ppositā spez quā sicut ancora hēm. aie tutā et firmā. incedēt vsqz ad iteriora velamīs.

Maria figuratur nauigijs

Dabit
hec nauis
s. maria

Lorda q̄ colligabat hec ancora naui sue / caritas ipi⁹ / q̄gis. q̄ ē vinculu pfectōis
ad Col. iij. qd. s. vinculu nec secari potuit neq. solui. Et ei⁹ caritas fuit triplex fu-
nicul⁹ q̄ difficile rūpī. Eccles. iij. Quia de corde puro ad prīmū. de p̄scia bōa ad
scipam. de fide nō ficta ad deū. Vel p cordā deligē lōganimitas dīderioz celestīū.
Castz. J. Pōt ei hec nauis dīgē p naue alexandrinā. Act. vlti. cui erat isigne castro
rū. Hoc castz sīgē q̄tuor cardiales: q̄b⁹ ego pugnauit. s. tra carnē p rpanciā. tra
diabolū p iusticiā. p prudētiā tra pspitātē. p fortitudinē tra aduersitatē.
Armaturā. J. vtrū. quā describit apls Eph. vi. Accipite armaturā dei zc. Dec ē suc-
cinctio castitatis. Lorica iusticie. Scutu fidei. Galea salutis. Gladi⁹ spūs. s. s. bñ dī.
Calciāmēta scōz exēploz. Orō. Obsecratio. Vigilie. Oīs instātia bōa. et hmōi.
Ipa ē enī turris dauid edificata cū ppugnacul. Cañ. iij. a q̄ dependent mille cli-
pei. et oīs armatura fortīū. Quere sup eodem li. ci. iij. S.
Remos. i. bona opa. q̄ remi demittūt a naui. Quia de corde exeunt opa meritoria
z ad aq̄s. i. prīmos se extēdūt. Apoca. xvj. J. q̄ multe populi mlti.
Subnaculū. i. prudētiā mīez discretōis. Parab. ij. Prudētiā suabit te. Vel guber-
naculum. fides.
Subnatorē. i. puidētiā dei prīs. Sap. xij. Tu aut p gubnas puidētiā. qm dedi-
sti i mariā. J. dīc ei maria. Prop̄ nomē tuū dñe dduces me. Jre. dñs r̄git me zc
Dī at gubnator q̄s cohibnator. eo q̄ cohibet puidētiā sua hibniā. i. tēpestates maris
flautas z remīges. J. scōs angelos assistētes christo nauclero. qz oēs admīstratorij
spūs sunt. Ad heb. i. Naucler⁹ dīcīt a naui. z cleros qd ē fors. Inde naucler⁹ dñs
nauis. eo q̄ in ei⁹ fors sit nauis. Ceteri aut i ptributōe sunt. Flaura sō a naui dñi
naē. Remet dī eo q̄ remum regat.

Dec nauis

Dec na-
uis

Onerabat mercimonij. Ihuane salutis i grā plenitudie. Un grā plena. i. spūscī su-
puētōe. i. filij dei (q̄ ē omne bonū. et a q̄ ē sufficiētiā nra. ij. ad Cor. iij.) admirabili
pceptōe. Ipe enī oneravit nauē istā oīb⁹ mercib⁹ p̄ciosis. et carīsmatib⁹ oīm dono-
rū. q̄bus copiosissime pauperie ditauit humanā. qm diuicias totius veri boni no-
bis conferre voluit p mariam.
Partim auris: partim remis mouebat. s. ē. p grā a supiori z p idustriā ab īferiori.
Tāto securi⁹ ferebat q̄nto mag⁹ distabat a terra. s. ē. ab amore z desiderio tēnoz.
Eū pirat⁹ et latrōib⁹ p̄liabat. i. cū acrijs p̄tib⁹. z adhuc pugnataffidue p salute fa-
mulatiū sibi. Un z dī. Terribil⁹ ipis demōib⁹. Lt castroz acies ordiata. J. Cañ. vi.
Tribulatiōib⁹ et p̄suris q̄s patiebat i filio i sublime ferebat. Un Gen. vij. Factū ē
diluuīū. et mltiplicare sunt aq̄. et eleuauerūt archā in sublime a terra. Sed q̄ tūc i
mūdo q̄ui⁹ dēp̄lla. tāto nūc in celo sublimi⁹ exaltata.
Fluctib⁹ et vndis vehemēter q̄riebat. i. vniuenti passiōe. Un matth. xij. Vesp̄e fa-
cto nauicla i medio mari iactabat fluctib⁹. Tūc factū ē. Vesp̄e. Jq̄n occubuit sol iusti-
cie. mare mūd⁹. mediū mar⁹ hierlm. q̄ ē in medio mūdi. sic dīcīt ps. Op̄at⁹ ē salutē
in medio terre. Et Eze. v. Ista ē hierlm. in medio gentiū posui eā. z i circuitu ei⁹
terras. Et tūc sē potuit dicere filio sic fili⁹ p̄rīl. Dia excelsa tua et fluct⁹ tui. J. fili mi
sup me trāsierūt. Jp̄ passionē. Jre illd Jone. ij. Oēs gurgites tui zc. Sed Lereel
sa lista. fluctus et gurgites fregit. Jpa z p̄p̄lit v̄tute patiētie. sicut nauis currēs su-
p aquā fluctus p̄mit et frāgit.
Alter dormiēte dño i nauicla crucis. mot⁹ magn⁹ fact⁹ ē in mari. ita vt nauicla ec-
clesie op̄iret fluctib⁹. sic legīt Matth. viij. Jpa sō sic mlier fort⁹. tūc sola gubnacu-
lū fidei p̄stāter tenuit. q̄a tota nauis ecclesie tūc ei⁹ fidei inira ē. s. i vesp̄e serte ferie z
i sabbato pascali. ppter qd vniuerse fideles ecclesie in omni sabbato ipam sp̄ealē ve-
nerant. Et ppter hoc in illo sabbato canticū ei⁹ in missa decantat.
Ad lictus op̄atū puenit. J. filij resurrectōe. ad portū sē salutis i sua assumptōe. et q̄
tūc in mūdo p̄suras passa ē cū filio. nūc cum ipō pacē possidet et q̄etem.
Acra ē i gīt maria. q̄si nauis institoris. Dic institor christ⁹ ē. q̄ de celo p eā ve-
nit in mūdū. ad negociandū. vendendū. s. et emendū.

Christ⁹
institor

Jo. cxcv.

33

Christus institor. Institor enim

De patria sua trāsit ad alienā spe lucri et desiderio acq̄rēdi. Sic et christ⁹ venit in sua incarnatōe de celo ī terrā. ad emēdū et redimēdū anīas n̄ras. Un̄ dicit Hierē. cū. Reliq̄ domū meā. dimisi hereditatē meā. dedi dilectā aiām meam zc. Ecce moneta de qua negociatus est.

Uadit festināter de die et nocte ad nūdinas. Sic et xps. Un̄ in ps. Exultauit ut gigas ad currēdū viā. Itē vox huius institoris ē. Lucurri ī siti. i. in desiderio qd̄ habui de salute generis hūani. Itē Ezo. xi. Media nocte igrediar egiptū. Item Sap. xviij. Cū enī q̄etū silētiū p̄tinerēt oīa. et nox ī suo cursu mediūz iter haberet. oīpotēs sermo tuus dñe exiliēs de celo a rēgalibz sedibz venit zc. Quē p̄spiciēs a lōge veniētē. ḡtulans z exultās ait ecclia. Cañ. ij. Ecce iste venit salies in mōtibz: trāsilens colles zc. Dic ē ille mercator d̄ q̄ dicit poeta. Impiger extremos currit mercator ad indos. Per mare paupiem fugiēs p̄ sara p̄ ignes. Illā. s. paupiem. i. illum defectū q̄ pus erat in celo. vbi deerant paup̄tas et aīe iuste.

Drati⁹

Deporat secū pecuniā suā. Sic et christ⁹. Un̄ puer. vij. Non est vir in domo sua. abijt viā lōgissimā: sacculū pecunie secū tulit. Que fuerit hec pecunia docet beat⁹ bern⁹. Saccū plenū misericordia misit p̄r in terrā. Et iste sac⁹ p̄scissus ē in passione clauis z lācea. Let effusū es. i. aīa et sanguis. Lxt fieret pagamentū. Un̄ fili⁹ patri. L̄scidisti saccū meū. i. corpus in passiōe. Lz circūdedisti me leticia. i. resurrectōe.

Berth.

Berth.

Apporat secū merces pate sue. et secū r̄uebit merces d̄ p̄tibz aliēis. Sic z xps. Qd̄ et pōit b̄tīs Berth. In celis bonoz oīm copia sup̄petebat. sed paup̄tas ibi n̄ iuenebatur. porro ī terra abūdabat hec spēs. s. nesciebat hō p̄ciū ei⁹. Hāc autē venit q̄rere fili⁹ dei. vt sua estimatōe nob̄ eā redderet p̄ciosā. An̄ h̄ etenī nūq̄z ītrānerat paup̄tas in celū. s. mō nisi p̄ eam in celū nō intrā. Dat. v. B̄rī paupes spū quoniā ip̄s forū est regnū celozū.

Vendit merces p̄rie sue. et suadet hoībz vt emāt. Sic z christ⁹. Un̄ dicit ep̄o laodice. Apo. iij. Suadeo tibi emere a me aux̄ ignitū. p̄batū vt locuples fias. et vestimētis albis iduāz. et nō appareat cōfusio nuditat⁹ tue. z collirio inūge oculos tuos vt videas zc. Sic expone. Suadeo tibi. i. ad vtilitatē tuā. Lemere. i. ad p̄sensū liberi arbitrii. Vel Lemere. i. m̄lto labore corpis z aīe acq̄rere. La me. i. nō a p̄p̄lo Laurū. i. sapiām p̄ciosiorē cūct⁹ opibz. Vel Laurū. i. caritatē lignitū. q̄ ad se. et fulgēs q̄ ad p̄rimū. p̄batū. i. fornace tribulatiōis. Lxt locuples fias. i. q̄a sine caritate oīs hō paupe est. et cū ea oīs hō diues est. Et vestimētis albis iduāz. i. opibus mūdīs. sine q̄bus oīs hō nud⁹ ē. Eccles. ix. Omni tpe vestimēta tua sint cādida. Vel vestimēta cādida. i. caro mūda p̄ castitatē. vt nō appareat. i. iudicio. cōfusio tua. i. seditas vite tue. vnde seq̄tur eterna cōfusio. Et collirio inunge oculos tuos. Quere titulo vbi caritas d̄r colliriū. Ecce tria emēda a christo. Aurū p̄tra paup̄tatē. Vestimēta alba p̄ nuditatē. Colliriū cōtra cecitatē. Vel Laurū ignitū. i. r̄bū dei quod ignit caritas. p̄batū. i. p̄ veritatē simplicitatē. nō fuscātū p̄ mūdane sapiē venustatē. p̄batū. i. nō fantasticiū. q̄le est sapiā mūdi. s. vez. qd̄ emit p̄ studiū z iūge meditatōez scripturaz. Vel Lauz. i. vitā eternā vbi sc̄i splēdēt et ardent caritate. Et dicit emere p̄tra illos q̄ p̄ nihilo volūt habere omne bonū. cū nō sunt p̄digne passiōes zc. Vel emere p̄cio penitētie. Vestimēta. i. pluraliter. diuerse r̄tutes. Lxt nō appareat cōfusio tua. i. nō angelis et aliq̄bz hoībz. sed in iudicio toti mūdo. Moraliter. Aurū. i. fides p̄pter rutilantiā. i. lucē. q̄a diuinā indicat sapiām. Treno. iij. Quō obscuratū est aurū. Fides enī obscurat. q̄n̄ amorī terrenoz p̄misceat. Sed s̄ Lauz. i. debet esse lignitū. i. p̄ caritatē. p̄batū. i. p̄ tribulatiōem. Et hoc aurū. emitur a dño desiderio et bonoz operū exercitio.

Aug⁹

Emit merces patrie aliene. Sic christ⁹ emit aīas n̄ras p̄cio sanguis sui. i. L̄bo. vi. Empti estis p̄cio magno. Redemit etiā q̄sdam merces satue pigneratas. eodē p̄cio de q̄ sup̄. i. Pe. i. Nō corruptibilibz auro vl' argēto redempti estis de vana v̄ra cōuersatiōe zc. sed p̄cioso sanguie q̄si agni imaculati. Quic mercatori dicit Aug⁹. O bone mercator. gratias tibi agim⁹ q̄ emisti nos. sanguinē tuū bibim⁹. euangelium

Maria figuratur nauigiis

inā legim⁹: instrumentū nostrū. creature sum⁹ tue. serui tui sumus. fecisti nos. redemisti nos. emere p̄t q̄s seruū. creare nō p̄t. Dñs autē seruos suos creauit vt esset. ⁊ redemit ne semp captiui essent.

Dic est ver⁹ institor. q̄ creaturā suā instituit vt esset. et p̄p̄o sanguine suo emit et redemit. vt libera et beata esset. Debet q̄hō agnoscere se nō esse sui iuris sed ei⁹ q̄ se redemit. qd̄ nature let exigit et iuris positum. i. ad **Thoz. vij.** Qui in dño vocat⁹ ē seruus. libertus ē dñi. et q̄ liber vocat⁹ ē seruus est christi. Et ideo tātū emit. vt homo se de cetero cariorē haberet. et p̄ vili p̄cio se nō exponeret. et si nō p̄pter se. saltem p̄pter p̄ciū magnū. Debet autē dicere diabolo q̄ temptat. Jam empt⁹ sum. nō possum de cetero exhibere me venale. **Augustin⁹.** Ideo tanti emit vt solus possideret. **Brūs matthe⁹.** Carū aīal est hō deo. si seipm vilem nō fecerit negligēdo. Ne vile scas tibi o hō: appēde teī p̄cio. **Brūs bern⁹.** Tātū emit vt amittere nō velit. S; mlti se subtrahūt a possessione dñi. et se faciūt possessionē diaboli. Un̄ q̄dam dicūt **Isa. xvi.** Dñe de⁹ noster: dñi possederūt nos absq; te rē. Et s; maxime fit p̄ malā societate. qz cū scō scūs eris: et cū pueris puereris. Quib; impcat dauid **L. Redde vicinis nris.** q̄ nos ad peccatū traxerūt **[Septuplū.]** i. p̄fectā penā. s. punitōem corpis ⁊ aīe. **Eccī. vij.** Nō semines mala in sulcis iusticie. et nō metes ea in septuplū **[Sulci iusticie.]** tres vires anime et sensus corpis quod et quattuor elemēis. **Bern⁹. iij.** **[Qui occiderit cayn septuplū puniet.]** Et infra. **[Septuplū vltio dabit de char. yn. de lamech vero septuagies septies.]** Peccatuz enī septē inducit penas. Prima hebetatio intellect⁹ in vi ratiōabili. Secūda corruptio affectus in vi concupiscibili. Tercia obduratio in vi irascibili. De tres sunt interi⁹ in aīa. Exteri⁹ autē sunt quattuor. Prīa paup̄tas. Secūda molestia. Tercia ignominia. Quarta mors siue tp̄alis siue eterna. vtraq; enim ex peccato.

Plus diligit merces quas emit q̄s p̄ciū quod p̄ eis ipendit. Et magis vellet defraudari in p̄cio qd̄ impendit: q̄s in mercib; quas mercat. Sic et christ⁹. De p̄mo dicit brūs **Bern⁹.** Quid ego infelix. quo me vertā: qui p̄ciosum depositū: quod christus proprio sanguine p̄ciosius indicauit seruanduz accepi. ⁊ cetera multa. De secundo dicit ip̄e christ⁹ in ps. de illis qui fraudāt eum animab; q̄s emit tāto p̄cio. Sup̄ dolorem vulney meorū addiderunt.

Decet q̄s diu stant nūdine. quib; finitis facit pagamentū suū. Sic et christ⁹. In p̄senti enī pponit et offert nobis p̄cium passiois sue: et exempla vite sue ad imitandum. vt suas faciat animas nras et corpora. Un̄ dicit ei quidā. Tuus sum ego. saluum me fac. quod in iudicio implebit.

Butat etiā et dat merces p̄mercib;. Sic et christ⁹. Accepit enī naturā nostrā qm̄ & bum caro factū est: et nobis largit⁹ est suam deitatē. Irē eleuat⁹ est i celum. s. cum carne nostra: vt nos diuinitatis sue tribueret esse participes. Ideo canit ecclia. O admirabile cōmerciū ⁊c.

Habet sub se mercatores suos. q̄h; tradit pecuniā suā ad negociādū. Sic ⁊ christ⁹ **Lu. xix.** Dedit illis decē mnas dicens. Negociamī dū venio. i. date tp̄alia p̄ eternis.

Institutores ei⁹ p̄mi apli et p̄dicatores. **Eze. xxvij.** Negociatores tui tyre ⁊c.

Cōputat cū seruis suis. Sic et christ⁹. **Matth. xxv.** Venit dñs seruoꝝ illorū. ⁊ posuit rationē cum eis.

Gaudet si fecerit lucrū. Sic et christ⁹. **Matth. xxv.** Euge serue bone. Et eos bñ remunerat. dicens illi q̄ acq̄sierat decē mnas **Lu. xix.** Esto prāte hñs sup̄ decē ciuitates.

Dolet nisi fecerint: et eos ḡuiter punit. Sic et christus. **Matth. xxvi.** Seruū inuilem p̄ncire in tenebras exteriores ⁊c. **Para. xij.** Acceptus est regi minister intelligens: iracundiā eius inutilis sustinebit.

Dicit ab instādo vl̄ ab instituēdo. vt q̄dam volūt. Sic et christ⁹. qz oīa q̄ sunt instituit. Unde **Eccī. xviij.** Qui vinit in eternū creauit oīa simul. S; qd̄ p̄ hoīs vtilitate institutū ē: p̄ p̄ctm̄ hoīs d̄stitutū ē. Ad s; aut p̄ hāc nauē v̄it xps i trā: vt mediāre maria torū r̄stitueret: qd̄ p̄cto p̄me mlier⁹ fuerat d̄stitutū. Un̄ **L**istitor lab instādo. qz i acq̄rēdis car; mercib; sedul⁹ instat. intra illō **Eccī. ix.** Qd̄cūq; p̄t facere man⁹

LibeR XI. Ci. VII.

- tua instāter opare rē. Et bñ institor christ⁹ dñs. q̄ cū tāta instātia negociatōez suam ab humano genere redimēdo exēcut⁹ ē. Que enim maior instātia q̄ q̄ p nob emēdis vēdi voluit et occidi. Qd̄ oñdebat dicēs Lu. xij. Baptisma habeo baptisari. et quō coartor. Desiderio. s. l. donec pficiā illd̄. Et notat passionē l. baptisatū. i. tincturā. q̄ tūc fuit ppo sanguie rubcat⁹. Itē Lu. xij. Desiderio desideravi rē. Itē ad h̄ inuēdū dixit inde machinari traditōez suā. Joh. xij. Qd̄ fac. fac citi⁹. Ibi dicit hilari⁹. Hō p̄cipit facin⁹. s. p̄dicat. dās i se p̄tātē. Vere aut̄ fuit l. institor. quia tota vita sua instabat orādo. p̄dicādo. demōes ejiciēdo. lāguozes curādo. p h̄mōi p̄cios mercibus. i. aiabus acq̄rendis.
- Dilari⁹** Hec solū mercator. s. admirabil̄ institor fuit christ⁹. [Institor] fuit. q̄ merces suas nob dedit et n̄as accepit. Aug⁹. Dis mercator dat et accipit. L. Mirabil̄ laurē fuit q̄ dedit suā deitātē et accepit n̄am hūanitatē. Un̄. o admirabile m̄ercū rē. Itēz l. mirabil̄. q̄ dedit illd̄ qd̄ maximi erat p̄cij. imo qd̄ erat imp̄ciabile. et accepit a nob qd̄ nulli⁹ erat p̄cij. cū ceteri mercatores faciāt ecōuerso. Accipit qd̄ hic abūndabat. dedit qd̄ deerat. Accipit nasci laborare et mori. dedit renasci resurgere et regnare. Itē alio mō l. mirabil̄. q̄a sine p̄cio vēdit. et postulat vt sine p̄cio emat ab eo. Un̄ clamat Isa. lv. Qui n̄ h̄et argētū p̄perate emite et comedite. L. Emite. i. acq̄rite fide et ope. sapiam v̄l scōdam gr̄az. credēdo. s. et bñ opando. et ita p̄cij sapiē fidel̄ et opatio. Pro uer. xviij. Quid p̄dest h̄re stulto diuitias. cū sapias emere nō possit. Seq̄ l. Uenite emite absq̄ argēto. Itē. Ibi dicit b̄t̄s Ber. Mirabil̄ hec emprio. ap̄d amatores secl̄i tal̄ esse nō p̄r. ap̄d auctorez v̄o secl̄i alia esse nō p̄r. Clemēs ei vēditōr de. q̄ bonoz n̄roz nō eget. nulli debz esse suspect⁹. q̄ n̄re salut̄ t̄m cupid⁹ ē. s. nō p̄cij t̄pal. L. Mirabil̄. et iā vt iā tetigim⁹. cābiēdo merces suas. qd̄ gallice d̄r buter. q̄ diuiniat dedit p paup̄rate. et h̄ p gr̄az suā. ij. Chor. viij. Scit⁹ gr̄am rē. Hec solū mirabilis sed et diues mercator. q̄ totū emit et redemit mūdū q̄si vna palmata. nō quā ferijt s. quā recepit. Matth. xxi. Alij palmas in faciē ei dederūt.
- Daria nauis** Seq̄tur Pelōge portās panē suū. delōge. s. est. de celo. L. portans. i. i. apportans toti mundo fame p̄uētū panem. l. s. vīnū q̄ d̄ celo descēdit. Joh. vi. quē. s. panē secl̄i suū. et illū qd̄ amodo emit a p̄re. p̄cio. s. ḡitatis et hūilitat̄ et ceteraz p̄ruti. q̄. s. l. indonē fecit. i. i. ḡitātē v̄onit. Let vēdidit. q̄si p̄cio filij dei. et d̄ celo v̄ēit ad nos panis iste p h̄ac nauē. q̄ sedebam⁹ i tenebr̄z et ymbra mort̄z. et victi eram⁹ i mēdicitate et ferro. ad inuēdū q̄ v̄ēiebat repare nos q̄ fame moriebamur. ad vitā celestē nō terrenā. Et cū esset panis angeloz. dari voluit hoibz. vt ip̄m gustādo fierent angeli.
- Aliter.** Si dixissz salomō l. panē. n̄m. bñ dixisset. s. notabil̄ maluit dicere suū. let h̄ multiplici rōe. Tot⁹ ei fuit su⁹ p̄p̄ri. s. nō m̄iis sibi et viro. q̄ i se et de se sola facit⁹ ē. s. d̄ purissima substātia carnis sue. Un̄ Gal. iij. dicit ap̄l̄s. Visit de⁹ filiū suū factū ex m̄liere. Itē. Et m̄l̄m̄ rep̄hedit eos beda. q̄ volūt ibi legere. l. natū ex m̄liere. de ip̄a ei fact⁹ ē h̄o. et ip̄a p̄ p̄sensū fecit eū et panē et hoiez. Un̄ desiḡt p̄ sarā. q̄ de p̄cepto abrahā. i. dei p̄ris. m̄iscuit tria sara farine. s. diuitiatē. aiām et carnē. Firmētū etiā h̄ panis fuit fides virginis. Et coct⁹ fuit iste panis i clibano vteri ḡginal. calesfacto igne sp̄s̄s̄cti. Ip̄o etiā die fuit decoct⁹ in ara cruc̄. trigintat̄ribz annis vt credit̄ reuolut⁹. vt sic esset panis bis coct⁹ q̄ p̄petit nauigātibz p mare hui⁹ mūd̄i. In duruit etiā iste panis p ignē passiōis. Un̄ dicit p̄ passionē. Amitt̄ tāq̄ testa virtus mea. Un̄ cū m̄l̄ra violētia mediāt̄ribz clauis et lācea p̄fractus ē i cruce. Et tūc erant dira ē orō generis hūani. Ma. lviij. p̄stulātis. L. Frāge esuriēt panē tuū. rē. i. p̄mitte animā tuā et corp⁹ abinuicē separi p̄ refectōe famelicoz. De hoc pane bec et alia habuisti li. i. ca. iij. T.
- Aliter.** L. Panē suū. quo. s. ip̄a digni⁹. saporosi⁹. et ineffabilis fructat⁹ i p̄nti oī creatura. Un̄ sic. Panē suū. q̄ totus fuit su⁹. de q̄ ip̄a dicit p̄uer. it. Comedite panē meū rē. et quoniaz n̄ possū h̄renisi ab ea et p̄eā. Un̄ et dicēdū ē ei tota diuorōe et desiderio mēt̄z sicut dicim⁹ deo p̄ri. P̄r n̄ra q̄ es i cel̄ panē n̄m sup̄st̄balē v̄l q̄ridianuz da nob̄ hodie. Aug⁹ et Amb. hūc panē appellāt ep̄n̄sion. i. sup̄substātiālē. q̄a caro christi omnibz creatis substātijs dignior et maior existit.

Maria figuratur nauigius

Christus **navis** Facta ē q̄si navis rē. De christo p̄t exponi q̄ cēset genere feminino. q̄a est sapia p̄ris
Et ē hic p̄phetia. q̄ christus subuectur et sup̄portatur esset velut nanis oē gen^o hu
manū ad celestē hierlm p̄ mare mūdi hui^o. Ipe ei se p̄pat navi. Job. ix. Dies mei
trāsierūt sic naues poma portātes. Et reuera hec navis oēs electos ī se portat per
mare mūdi. et in hac fuerūt oēs thesauri sapie et scie absconditi velut merces venales.
Uñ dicit Apoc. iij. Guadeo tibi emere aux a me. vt sup̄ eodē. x. Et ipe nos. emit
velut institor merces p̄cio sanguinis sui.

Ecclesia **navis** Facta est navis institoris. **Ecclesia** navis fm̄ p̄prietates navis marie sup̄i assiḡtas. **33**
Et hic v̄sical^o p̄tinet sub l̄ra he. qd̄ interpretat esse. vel vinere. vel suscipies. aut susce
pio. Quia p̄ panē v̄nū quē ecclesia suscepit in incarnatōe filij. habet fideles eccle
vie esse et v̄nū vinere p̄ grām h̄. p̄ gl̄iam in futuro. Ipa etiā bñ dicit susceptio. qz
q̄qd̄ nō suscipit p̄ baptisimū. p̄ fidē et sacramēta. p̄mit in hoc mari. et illos solos q̄s
suscipit ad hereditatē eternā p̄ducit. Hec navis arca fuit tpe martyrij. s. i. p̄ncipio
suo. arca erit tpe antichristi. Lata fuit tpe p̄fessorū. mō incipit coartari. Uñ patz q̄
finis instat. Iñ tpe etiā p̄secutōis scōz martyrij. facta inundatōe tribulatōnum.
elevata ē in sublimē a terra. et ideo tot martyres tūc trāsmissi ad celū. Uñ d̄ archa
q̄ signat ecclesiam dei d̄. Gen. vij. Factū ē diluviū rē. vt sup̄ eodē. R. Barth. xij.
Uñ p̄ facto navicula in medio mari iactabat fluctibus.

Facta est q̄si navis institoris. **Onerata** mercibz p̄ciosis bonoz op̄ez. tēptatōnū. p̄se
cutiōnū. miseriarū. et h̄mōi. q̄bus gaudet onustari. q̄bz maiora grāz dona meref.
et he sunt merces p̄ciosē. Trāsit etiā desiderio fluctus h̄ seclī. p̄peris ad patriā. et
panē doctrine. doloris. laboris portat secū. q̄ v̄scit dū ē in via. De h̄mōi panibus
d̄. Eccli. xxi. Splēdidū ī panibz bñdicet labia m̄ltorū rē. Darime p̄o pane do
ctrine et p̄tutis reficit q̄s diu est in itinere pegrinatōis sue.

Intel deloge d̄ portare panē suū. q̄si viatic^o. Quia in oibz q̄ agit. solā eternā retribu
tōem exspectat. et solā veri panis refectōem desiderat. Sic p̄strue. De lōge portās
panē suū. i. i. q̄ est l̄deloge. Hoc est. de celo. q̄ est panis angelorū. q̄ dat^o ē hoibz ad
p̄medendū. vt fiant angeli vt sup̄. F. F. Et nota q̄ merces q̄s portat hec navis d̄
cunf panis. in q̄bz mercibz notat q̄rtuor. s. q̄l̄ deloge. i. nō de visibilibz s̄z inuisibili
bus. ij. Choz. iij. nō p̄tēplātibz q̄ vident sed q̄ nō vident rē. Ite habent cū labore
et portat cū p̄dere. ibi l̄portās. i. ad Choz. vi. Portate deū ī corpe v̄ro. Item he
merces dicit panis. q̄a idē est aīe refectio. Uñ panē nostz q̄ridianū da nobis ho
die. Ite addit l̄suū. Nota q̄ curiositates et solacia mūdi sunt panis adulterin^o. in
q̄bz adulterat rō et intellect^o. Deloge tollit visibilia. l̄portās tollit ocia l̄panē.
inutilia suū. l̄adulterina solacia.

Ite hec navis significat p̄ classē salomōis. iij. Regū. x. q̄ afferebat de tharsis l̄auz. **22**
sapie l̄argentū. l̄eloq̄ntiel. dentes elephātorū. i. i. v̄ba et exēpla sanctorū l̄simias. i. i.
irrisores maloz. l̄pauos. i. i. illos q̄ a posteriori ponūt gl̄iam mūdi l̄panē. l̄scriptu
re vt hic l̄poma. i. i. fructus bonoz op̄erū. Job. ix.

Alit^o l̄classis ecclesia. q̄ cōgregat l̄auz et argētū. i. i. sapientes et eloq̄ntes. Eccī. xxiij
Argentū tuū et aurū tuū p̄sta. et v̄bis tuis facito staterā. Que duo p̄flare ē vitam
doctrine p̄miscere. l̄dentes elephātorū. l̄expositores casti scripturaz. l̄simic. l̄p
pe sunt illi q̄ bonos imitant^o q̄ ad q̄sdā act^o in exteriori apparētia. sed tñ bestie sūt.
Apoca. iij. eccleie sardis. Homē habes q̄ viuas. et mortu^o es. l̄pani. l̄spūales viri
Quere p̄p̄tates de aqla li. r̄ij. p̄ricula. v̄ij. ca. ij.

Fidelis **navis** Facta ē q̄si navis. **Navis**. **Fidelis** aīa navis. Et nota bñ singula v̄ba. **3**
Facta ē q̄si. Inō a se sed a deo. qz ipe fecit nos et nō ipi nos. Ipe enī fecit qd̄ sum^o p̄ natu
rā et grām. factur^o tādē qd̄ fururi sum^o p̄ gl̄iaz. Ipe ei opat ī nob velle. et p̄ficere in
bona volūtate. ad Phil. ij. Ipe opat in nob oīa n̄ra opa bona. Isa. xxi. Exodī
xxiij. dicit moyses ad dñm. l̄Null^o apd̄ te p̄ se innocēs ē. Ipe īspirat nobis grā
tiam reuertēdi ad eū. et penitēdi p̄ lapsū. Uñ sup̄ illud Lu. xv. vbi dicit p̄digus.
l̄Surgā et ibo ad p̄rem meū. Ite dicit glo. q̄ nec volūtate surgēdi habuissz. nisi cum
p̄us pater īspirasset. Dicit ḡ fidel^o aīa. Brā dei sū id qd̄ sum. i. ad Choz. xv.
Fo. cxiij.

Vita ho-
minis na-
uis

Vita hominis nauis
Quasi nauis institoris. **I** Nota q vita hois ordinada est velut L nauis. Sicut infra di-
cet. spūs q̄si L institor. lab instādo fm ppetates xpo supi⁹ assignas. codē **L** De b
institore. ij. Thimo. iij. Insta oportune. i. oportune. Ecclesiastes. ix. Quodcuq; pōt
facere manus tua instāter opare. Ad Debre. iij. L Festinem⁹ ingredi in illā req̄ez. I
id ē opari ea q̄ faciunt ad ingressum. Spūs penitētis L institor. Instāter q̄redo bo-
nas merces vbiq; possunt inueniri. ad deportādum vbi vendunt caro p̄cio. De
merces sunt ieiunia. vigilie. discipline. et oīa hmoi bona exercicia q̄ hic habent p̄
cio satis paruo. Unde. L p̄nibilo. i. p̄ paruo p̄cio L habuerūt terrā desiderabilem. I
z in padiso vendunt carissime. Et q̄n talis institor arripabit ad portū vite. s. i. mor-
te. tūc eas cambiet et burabit. Et p̄ dolore p̄ritōis dabit gaudiū ieffabile. Pro ru-
bore cōfessōis. eterna dei laudatio. Pro labore satisfactōis req̄es sempiterna. Fa-
mi succedet satietas. Siti dulcis ebrietas. Egritudini sanitas. Libo arido et insi-
pido cōuinū pinguiū. Ignominie glia. Cilicio purpura. Auditi vestit⁹ q̄du-
pler. q̄ notat in sole. Obediētie oīa succedent ad bñplacitū. Vigilijs dormitio i pa-
ce in idipm. et sic de alijs. Et cū merita fuerint trāsitoria. p̄mia durabūt in eternū.
De hmoi negociatoribz dicit **I**sa. xxiij. Erūt negociatōes ei⁹ L hmoi. s. institoris. Et
merces ei⁹ sc̄ificate dñō. Et loq̄tur de tyro: que interpretat angustia. que desiḡt ve-
rū penitētē. in angustia duplici mentis et corpis p̄stituti. Grego. Vita nra nauis
ganci filis ē. is enī q̄ nauigat. ster sedeat iaceat. semp vadit. qz impulsu nauis duci-
tur. Ita et nos. Siue enī nauigātes. siue dormiētes. siue loq̄ntes. siue tacētes. siue
nolētes. siue volentes. semp ad finē tendim⁹.

Grego.

In hac
nauē
Beatus
andreas

In hac nauē est
Proza stricta. ingressus vite plent⁹ omni vallatus miseria. Nascit enī miser hō d ma-
tre impotēs sui. nud⁹ corpe. coinquinatus z sordibz. peccatis onust⁹. virtutibz vacu-
us. alieno egēs auxilio. diaboli possessio. et generaliter omī miseria cumulat⁹. Job
i. Audus egressus sum zc. et. i. Thimo. vi. Nihil intulim⁹ in hūc mundū.
Puppis strictissima. I egressus a mūdo haud dissilis ingressui. Btūs Andreas ad
egeam loq̄ns de p̄tōribz. Tadiu deludit eos diabol⁹ donec rei et nudi de corpi-
bus exeunt. nihil secū p̄ter p̄tā portantes.
Carina lata. I mediū vite nre. in quo nos dilatamus in voluptatibz mūdi. cui subest
sentina mltipliciū viciōrū.

In nauē
p̄nē est

Penitentia nauis
Proza. i. inchoatio ipi⁹ p̄nē. Stricta valde i rep̄ssōe sensualitat⁹. In p̄fusiōe z do-
lore p̄ritōis. In erubescētia p̄fessionū. In fuga occasionū q̄ p̄rahūt ad p̄rīm. In
resecatōe oīm sup̄fluoꝝ. In dediscēdo p̄ueta. In addiscēdo z assuefaciēdo q̄ car-
ni vident⁹ amara. Propt̄ hec oīa dicit **Mat.** viij. Quā angusta porta zc. Ad hāc nū do-
min⁹ nos iūrat **Lu.** xij. Cōtendite intrare p̄ angustā portā.
Carina lata. I dilatatio p̄nē in bona opatōe. Progrediēdo iugiter d̄ p̄tute i p̄tute.
de bono sp̄ in meli⁹ p̄ficere. Nā i via dei stare q̄si resilire ē. et hāc dilatatiōem nō no-
bis s̄ deo attribuere. **Uñ.** Eduxit me in latitudinē.
Sentina. I Iugis. s. recordatio vilitatis vite p̄terite. vt sibi feteat q̄ deo vult redole-
re. Nam sicut dicit **Phs.** Qui sibi displicet se bene vti⁹. **Ezech.** xxx. de ver⁹ penitē-
tibz. Displicebūt sibi met sup̄ malis que fecerūt.
Puppis h⁹ nauis. I consideratio finis nri. s. q̄z subit⁹. q̄z ip̄rouisus. q̄z piclosus. q̄n p̄-
pati erūt tortores infernales rugiētes p̄pati ad escā. crudeles vsurarij q̄ pl⁹ erigūt
in pena q̄z cōmissum sit i culpa. Ad hāc aut q̄ penitēs bñ regat z dirigat nauē suā. i.
vitā. d̄z instar gubernatōis i puppi q̄ finis ē nauis sedere. qd ē in recogitatiōe finis
sui morā facere. et ad prozā lumē dirigere. vt nauem suā recte dirigat ad portū. vt
dicat illud **Job.** xvi. Ad deum stillat ocul⁹ me⁹. i. intētio cordis mei. **Eccī.** vij. In
oibz opibz tuis memorare nouissima tua et in eternū nō peccabis.

Dec nauis
Uas fragile. I q̄a temptatōibz quas patitur. a carne. a mundo. a malis hominibus.

Maria figuratur nauigiis

et a diabolo. facile dissoluitur. Job. xiiij. Egredis. pteris. fugit velut umbra rē.
 Clausa inferi. aptra supius. cōcaua interi. optra supius. onusta mercibz supra dictis.
 fertur sup aquas. vt sup eodem R.

Tanto securior quanto longior distat a terra. i. ab appetitu terrenorum. In litore stans. si in partem alteram inclinatur.

Hec nā- Undis quatit. **Joh. xvi.** In mūdo p̄suras. i me pacē habebitis. **Pugnat cū pira-**
uis pñie tis. **Ephe. vi. l.** Hō est nobis colluctatio aduersus carnē et sanguinē. tñ scz l̄z ad
uersus rectores mundi tenebrarū harū cōtra spūalia nequī. i cel. **Ideo dicit Eccl.**
iiij. Agonizare p̄ anima tua.

Fluctus p̄mit et frangit. I. tribulatōes mūdi et carnis. Unde apl's. ij. Choz. xi. Cū infirmor tūc potens sum zc. Ecce p̄fractio fluctū.

¶ Vento grē et tractu bone opatōis ducit] qz coopatores dei sum⁹.

Uento enā aqlonis .i. aduersitatis impellit versus celestē hierusalē. sed austro pspi-
ratis sepe repellit a terra pmissiōis. **I**sa. xliij. Dicā aqlōi da. et austro noli phibere.

Quod si sabburra onerat ut debitum nondum habeat. i. infirmitas propter recogitationem. Unde Ambrosius. instituens virginem. Contemplationem corporis tui. velut navis sabburra suscipe. ne te in tantis mundi fluctibus. iactatione alicuius aura circumferat.

Dec nauis .f. penitentie debet habere

Malū spei. vt erigat ad desiderū celestīū et dicere possit. Dñe ante te omne deside-
riū meū zc. **U**ell malū I hūilitatis. q̄ exalta in oculis dñi. **U**el **L**mal⁹ I q̄ sit de abi-
ere. sūt exēpla scōz. q̄ velut abietes fuerūt sine humore carnal' voluptat'. **R**ecti iu-
sticia. **E**recti ad celestia. **N**on reflecti ad tpalia. **P**roceri vite sc̄imonia. **L**eues sine
peccatoz sarcina. **C**ontēplatoe celestīū. **I**ñsus nubes collocātes et deuātes capita.
id ē. mētes. **E**t iste p̄tutes sūme inuāt. ad portū salut' arripere volētes.

Virgam. li. memoria crucifiri. a qua depēdeat velū desiderij. **I**sa. liij. dicit scī de christo Desideraui? eū despectū et nouissimū viroz virū dolorū tē. Vel velū caritas expāsa circūquaq. vt sup eodem **A**D.

Salliculū. i. discretōem spiritui. i. Joh. iij. Nolite omni spūi credere. sed pbate spi-
ritus an ex deo sint.

— **A**ncorā timoris: que ī statu iusticie stabilit nauē mētis. **Gregori⁹.** Ancora cordis

pond⁹ timoris. **U**el fm apl'm. **A**ncora spes ad **Deb.** vi. vt sup eodē **D.** q. f. spes
velut ancora multis tribulationū velut malleoz ictibz fabricaf. **D**ec enī spes a g̃
tia infundit. sed tribulatōibz firmat. qz tribulatio patiētia operat. patiētia pbatoz.
tia infundit. sed tribulatōibz firmat. qz tribulatio patiētia operat. patiētia pbatoz.

Anchora sic fabricata non confundit. Rom. v. Est autem spes
certa expectatio futurorum bonorum et gratia et meritis pueniens. sicut dicit Aug⁹. Gra-

dei facit ancorā. spes firmā. sed merita tutā. Nec solū vnica ancora navi vite nr̃e
necessaria est sed q̃tuor. q̃ sunt. spes venie. gr̃e. p̃seuerantie. et gl̃ie. Actū. xxvj.

Timentes ne in aspera loca inciderem? de puppe mittentes ancoras quatuor: opera-
bantur die fieri. **L**oca aspera loca penarum eternarum. **L**uppis finis vite. **Q**uatuor ancore.

ut sup̄. s. spes q̄ttuor p̄dictoꝝ. **Dicit** ergo ap̄ls. q̄ sp̄m habem⁹ q̄i ancora aie tura
ac firmā. sicut dictū est Lincedentē vsq̄ ad interiora velamīs. i. cederet nos faciē
tēsm. ad interiora. et adhuc velatē nob̄ brūdinē quā in hac vita nemo vidit. sicut

tē vsq; ad itēriorē. et adhuc velatā nob bñtudinē. quā in hac vita nemo vidit licet
est. **Ubi** .i. in que itēriora lpcursor iēsus p nob itroinit. introducēdis. 7 ita par
nos nō sē. Ad dē mī tē ē gūrrit ex nos scāmur. **Et** hic alludit apłus cōsuetud

nos posse seq. Ad h. enī ipse pcurrit vt nos sequimur. Et hic alludit aplis illis
ni nauigantiū. Qui enī nauigāt in magna navi. si ante portū inuenerint vetū ptra
riū ita quodificā de nosant intrare portū. pmittit aliis q in navi paruula anco

riū. ita q̄ reificādo neq̄ant intrare portū: p̄mittit aliq̄s q̄ in navi paratū a nco
corā ad littus portēt. et ibi firmit̄ figāt. postea q̄ i navi sūt cordā a navi presā ad ar
corā arripit. et se suis manib⁹ etia xēō attrahit ad portū in q̄ fira cāncora introdi

cora arripuit. et se suis manibz. etia vers strans ad portu in quita eancora inbo-
cunt. **C**orda hec loganimiras dsiderioz celestiu. cui si accedat man⁹ bonoz op-
ri. qntumqz aduersant venti tribulationu: celest⁹ patrie intrat portum. vbanc

ra spei firmiter fixa erat. **F**igēda est igit̃ ancōra spei in terra eterne stabilitatis. v.

fo. cc.

Grego.

contra furorē fluctuū. **H** est tēptationū firmā teneat nauē mentis. **L** Corda lq̄ nauī colligāda ē ancora. timor mortis. iudicij. et gehēne. triplex. s. funicul⁹ q̄ difficile rū pitur. **Eccles. iij.** Timor enī nō est sepand⁹ a spe. **Parab. xij.** In timore dñi si fiducia fortitudis. **Gregori⁹.** In via dñi timor opat fortitudinē. in via seclī debilita tē. **Item Eccī. xxvij.** Nisi in timore dñi tenuer⁹ te instanter / cito subuertet dom⁹ tua. nauis. s. tuementis.

De remis. vt supra eodem p.

xx

Gubernaculū. verbū dei. qd̄ in mari mūdi. inter p̄s̄pa ⁊ aduersa dirigit nauem vite nostre. **S**ed cū pctōr a se p̄bū dei repulerit. tūc vētis et pcellis vndiq̄ irruentib⁹. q̄ si fracto gubernaculo piclatur tēpestare vicioz.

Castrū. hui⁹ nauis q̄tuor cardinales. vt supra eodem p.

Armatur. contra piratas vt sup̄ eodem R.

Victualia. panis eucharistie et sacramētoz. **P**anis verbi dei et bonoz opoz. **I**gnis caritatis. vinū cōpūctōis. **A**q̄ confessōis. **S**al discretōis. **O**leū pietatis ⁊c. vt sup̄.

De mercimonijs. vt sup̄. eodem R.

Gubernatores. cōsiliū et prudētia. **pab. ij.** Cōsiliū custodiet te. et prudētia fuabit te.

uu

Ligna huius nauis et hanc nauem

Dolat et erudit tribulatio. **E**luries dolat strumā gule. **V**igilie strumā somnolētie.

Disciplinē strumā luxurie. **Gen. vi.** Fac tibi arcā de lignis leuigatis.

Desiccat carnis maceratio. **Gre.** Lignū in fabrica cōpetenter nō ponit⁹. nisi p̄us viciosa eius viriditas desiccet.

Grego.

Dirigit scōz viroz imitatio. **N**isi ad regulā praua nō corriges.

Ligna

Cōplanat māsuerudo.

nauis pe

Perforat iuge ment⁹ scrutiniū. **Ezech. ix.** Fili hominis fode parietē.

nitētie

Coaprat obedientia. **C**ōnectit dilectio. duos ligās. **C**ōfirmat patiētia.

Configit timor dei et doctrina sanctorz. **D**e primo. **C**ōfige timore tuo carnes meas. **D**e scdo **Eccles. in fi.** Verba sapientiū q̄si stimuli. et q̄si clauī i altū defixi. **C**lauī. lq̄a retinent a malo. et stabiliūt i bono. **L**stimuli. lq̄a incitāt ad bonū.

Cōpaginat caritas. i. ad **E**hoz. in fi. **D**ia opa n̄ra i charitate fiant.

xx

Danc nauim

Obstruit rimas. gallice naie. timor dei. qui nihil negligit. **Eccles. vij.** Qui obturat rimulas sensuū. ne furtiue subintrēt ad aīam aque malaz delectationū.

Bituminat velut arcā noe. p̄tinentia v̄l dilectio dei et p̄mi. vt sup̄ eodē **L.** Cōti-

Exonerat onere peccatorum vera penitētia. **O**nerē diuitiarum elemosina **Deb. vij.**

Deponētes omne pond⁹ t̄paliū. p̄ elēosinā. **L**et circūstās nos peccatū. i. oēs pec cati circūstantiā p̄ cōfessionē et penitētiā ⁊c. **N**ō ei poss⁹ onerari mercib⁹ dei. nisi p̄ exonerata mercib⁹ diaboli. **E**t hec exoneratio maxime faciēda ē imminēte tēpesta te mortis. **A**ctuū. xxvij. **S**atiati cibo. s. p̄bo dei. **L**alleuiabāt nauē iactātes tritū cū in mare. i. ad existentes in amaritudine paup̄tatis.

Danc na

uim peni

tētie

Exhauriūt hauritorio hūilitatis. cōfessio et oratio. onerat mercib⁹ supra dictis bo na operatio.

Gubernāt consiliū et prudentia vt supra. que duo maxime p̄cauēt huic nauī a peri culis huius mūdi qui est mare.

Dirigit ad portū salut⁹ q̄ ch̄rist⁹ ē recta intentio. que opī nomē imponit.

yy

Caro nostra est nauis

Aliter. **C**aro nostra nauis est aīe. in qua trāsmigrat mare seclī in nauī. **O**ue. s. nauis si scissa fuerit p̄ luxuriā vel gulā. vnde submergat iugiter recipit et emittit. nec ē ap ta. sed valde p̄niciofa nauigio spiritali. **S**ed caro integra p̄ abstinētiā quasi firma nauis apta est nauigatōi.

Vita humana est nauis

zz

Aliter. **V**ita hūana nauis. que debet onerari bonis mercib⁹. rēdēs ad lit⁹ futuri iu dicij. cui⁹ gubernaculū vt dictū est p̄bū dei. **D**anc nauem impugnāt q̄si quattuor

Maria figuretur nauticis

principales venti temptationū. Ab oriēte supbia. ab occidēte ignorātia. ab austro pspitas. ab aq̄lone aduersitas. Nec patet multoties sic impugnato. nisi euasidōis vnica via. vt. s. tunica carnis p̄cinctus exemplo petri Joh. xxi. s. p. paup̄ratē et cōtinētiā mittat se deorsū et capiat terrā. q̄ est christ⁹ hō. que mōrtuosa ē p̄ eminētiā fructū et miraculoz. vt illic ascēdens nō timeat impetū pcellaz. Un̄ dictū ē Loth Gen. xix. In monte saluū te fac. Itē vallosa ē. vt in ea delitescēs nō timeas flatū ventozum. Valles sunt hūilia et infirma hūanitatē christi. Isa. iij. L. Erit tabernaculū. i. hūana xp̄i nāsa. Li vmbraclū diei ab estu. et in securitatē et i absconditiōē a turbie et pluuiā. Itē cauernosa ē vt ibi abscondat⁹ ppter timorē hostiū. Isa. ij. L. Ingredere in peccatū. i. christū. abscondere in fossa humo. i. i. cauerna pedū lateris et manū. sic columba a facie accipitris.

Sequitur. Deloge portās panē suū. Quia posita adhuc i terra. recte credēdo et bene opando acq̄rit sibi victū et vestitū de celo. a q̄ descēdit omne datū optimū. Jac. i. il lam. s. refectōem de q̄. Dat. vi. Venite ad me oēs q̄ laborat⁹ et onerati estis et ego reficiā vos. Vel de vita hac panē bonoz opoz trāsfert in celū. vbi ip̄a thesaurizat. Dat. vi. Thesaurizate vob̄ the. rē. L. Portat. i. s. merita p̄mij⁹ et acq̄rit ide vñ viuat in eternū. L. Panem suū. i. p̄nie. laboris. sudoris. et doloris. Et nota deloge. Qui dānt enī de bonis q̄ faciūt nō q̄rūt nisi retributiōem tpālē. sed tales d̄ ppe. Matth. vi. Recepterūt mercedem suā. i. quā inq̄rebāt. Itē notabiliter dicit⁹ [panē suū] christ⁹ s⁹ enī vere panis noster ē. Un̄ matth. vi. Panē nost̄ sup̄substantialē dā nobis hodie. quia isto pane viuūt aīa in p̄senti p̄ grā. et illū suscipit in fide sacramēti. et hūc portat panē q̄ opat⁹ et grā in p̄senti. Un̄ Heb. xij. Cōtēplātes ne q̄s desit grē dei. Item. ij. ad Cor. v. Dormamur vos ne in vacuū grām dei recipiat⁹. Panis autē q̄ crescit de terra panis corporis est.

Depicul⁹
maris b⁹
mūdi

Ulo multipliciter de naue multiplici. restat videre de picul⁹ maris isti⁹ mūdi. a
Que sunt q̄nq; p̄ncipalia. Eccl. xlij. Qui nauigant mare enarrāt picula ei⁹. Uer
sus

Syrtes. scilla. caribdis. acroceronnia. syrene.
Syrtes. cōgregatio ē arenaz. Quod piculū q̄nq; est in hostijs fluuioz. vbi fluuij i
trāt mare. et in hūmōi arenis sepe rūpūt nauis. Nec ē auaricia. q̄ steriles et onerosas
et falsas p̄gregat diuitias. que sitim nō sedant sed puocant. Hoc periculū declinat
prudētia. que nō bona p̄sentia s; futura p̄cipit.

Scilla. quoddā piculū est inter siciliā et barbariā. s. q̄dam scopulus magn⁹ illo ma
ri. paz sup̄ se aque habēs. s. q̄si cubitos duos vel cubitū et dimidiū. q̄ naues rūpū
rur nō habentes aquā pfundā. Hoc piculū greci scillam. saraceni et q̄dā nante no
mināt kelo. qd̄ vtrūq; sonat canis latine. Quia ibi lacerant naues q̄busdā perris
acutis q̄si dētib⁹ caninis. Et hoc piculū signat luxuriā. q̄ blandā faciē p̄tēdit desu
per. et desubtus lacerat appropinq̄ntes. Proverbi. v. Fau⁹ distillās rē. vsq; no
uissima ei⁹ amara q̄si absinthiū rē. Et sicut s; piculū cauet fugiēdo. sic et luxuriā. i.
ad Cor. vi. Fugite fornicatiōem. Un̄ sequitur puer. v. Lōge fac ab ea viā tuā rē.
Iraunt etiā nante si s; piculū noīet in nauī Et s; qd̄ d̄ ad eph. Fornicatio et
ois immūdiā nec noīet in vob̄. rē. Contra s; piculū necesse ē h̄re carinā q̄ rima ca
reat. Vel si subintret aliq̄ntulū aque. i. noīe delectatiōis sp̄ d; p̄ p̄fessioēz exhauriri.

In mari
hui⁹ mū
di sunt

Acroceronnia. sunt mōtes cornuti. acros enī sonat mons. ceros cornu. Et s; ad
uersitatē et detractōē. cōtra que nauis debet h̄re fortitudinē. ne aduersitate v̄l de
tractōē ad impatiētiā moueat. U p̄ mōtes cornutos cornuta supbia figurat.

Syrene. q̄ cantu mortifero nautas attrahūt. et attractos lacerāt. Voluptas. Prospi
tas Vel adulatio ē. Unde. Polliti sunt fīmones ei⁹ sup̄ oleū rē. Hoc piculū de
clinat puppis. iusticia. s. q̄ nec blādis seducit p̄ p̄speritatē. nec adulatōnib⁹ male de
mulcet⁹. q̄rendo mundanū fauorē.

Caribdis. est vorago circūuoluēs naues et absorbens. Unde caribdis quasi cari
nas abdens. Et frequens est hoc piculū iuxta siciliā. et maxime in brachio maris
quod farus dicit⁹. et diuidit siciliā et calabriā. Et hoc piculū signat gulā q̄ absor
bet rōem. Un̄ Isa. xxvij. Absorpti sunt a vino.

fo. cci.

R

Inuentione

Sancti Martini

Caria archa noe **T**itulus viij.

E archa noe. De qua pceptū est ipinoe **Gene. vi.** **F**ac tibi archā delignis leuigatis. **D**ansiuncas in ea facies et bitumine linies intrisecus. **E**t sic facies eam. **T**recentoz cubitoz erit lōgitudō arche. l. cubitoz latitudo. et. xxx. cubitorum altitudo illius. fenestrā in archa facies. et in cubito cōsumabis summitatē illi. **O**stium autē arche pones in latere deorsum. **E**tenacula et tristega facies in ea. **C**ōmendat autē beata virgo sub tipo hui⁹ arche marime qntum ad quinqs.

Berū.

Anselm⁹

Primo qntum ad dignitatē sue natiuitatis. **E**t ostendit dignitas ortus eius qntū ad auctore. **U**nde dicit pater filio. l. **F**ac tibi. **I**bi enim fecit eā christus principaliter. i. ad honore suū. **N**ec solū sibi sed et hominib⁹ et angelis et toti trinitati. **I**uxta illud beati berū. **D**eniqs omnib⁹ oīa facta est rē. **Q**uere li. iij. r. xxiij. **O**stendit etiam dignitas ortus ei⁹: qntū ad sanctificatōem ex pte mentis: cū dicit Larchā. **I**n q videlicet recōditi fuerūt thesauri sapiētie celestis. thesauri desiderabiles: stutū carismata. **F**uit enī anima eius cito: vt credit: post infusionē a peccato originali purgata. et omni decore virtutū ornata. **D**ecebat enī: vt dicit **Anselm⁹**. vt ea puritate niteret q sub deo maior neq̄ intelligi. quā deus pater filio suo eligebar in matrem. **O**stendit etiā dignitas ortus ei⁹: qntū ad pgenitorū sanctitatē: cū dicit. **L**delignis leuigatis. l. i. politis: vel bituminatis fm aliā lram. siue quad: atq̄ fm aliā. **P**atres enim de quib⁹ ipa orta est. politū fuerūt p honestatē puerlatōis. q: nihil in eis erat qd offenderet oculos intuentiū. **C**ōuersabant enī in medio natōis prauē et puerse sine q̄rela. **N**am aspectu et auditu iusti erāt. i. **P**etri. v. **E**t erāt q̄si lilū inter spinas. **L**anci. ij. **B**ituminati etiā fuerūt p feruore caritatis. **Q**uadrati vō p iusticiā a parte posteriori. ad corrigendū errata. **A**b anteriori p prudentiā. ad puidendū futura. **A**d dextris p p̄perantiā p̄ra p̄spera. **A**d sinistris p fortitudinē contra aduersa. **D**elignis leuigatis aliter inuenies supra eodem ti. vij. d.

Archa .f. maria cōmendat

Secundo cōmendatur qntum ad statū vite p̄sentis: cū dicit **L**ansiuncas in ea facies. **I**n ecclia sunt tres ordines siue stat⁹. virginū. cōiugatorū. et plaroz. **E**t ipa fuit virgo p̄iugata. et habuit qdāmodo sup filiū suū officium plari. **L**uce. ij. et erat subditus illis. **D**e triplici ei⁹ statu multa habuisti supra li. i. ca. vi. d. **O**stendit etiā fuisse caritate ordinata: cū dicit. **L**Et bitumine linies eā intrisecus et extrisecus. **S**cz quo ad deum et primū. i. caritate feruētissima et indissolubili. **N**am diuersitas et vniuersitas status triplicis p̄parati requirit vnionē et ordinē caritatis. **U**el duplex linitio. caritas in affectu et effectu. **U**nde dicit m̄ pulcre dilectōis p quam dedit vniūgenitū suū p scelere nostro. et fructū ventris sui p peccatis animaz nostrarum. **D**ichee. vi. **I**deo dicit **L**ati. vi. et. vij. **L**Pulcra es. **I**nteri⁹ in mēte p caritatē i affectu. **D**ecora. **I**nteri⁹ p caritatem in effectu.

Tercio cōmendat qntū ad decorē stutū cū dicit **T**recentozū cubitoz erit lōgitudō. **F**uit ei⁹ i ea fides q longitudo dicit. qz ei succedit lōgitudō diez. i. claritas visōis diuine. **P**rouer. **L**ongitudo diez in dextera ei⁹. **L**u. i. **B**eaata q credidisti rē. **F**uit in ea latitudo caritatis. q extendebat vsqz ad inimicos. **E**t altitudo spei q vsqz ad interiora velaminis ptingebat. **S**ed q̄a fides p̄cipue refert ad mysteriū trinitatis ex pte ipis crediti. p centenariū vero pfectio ex pte credentis intelligat. **Q**uoniam vero caritas operit multitudinē peccatoz. i. **P**etri. iij. **E**t vniuersa delicta operit caritas. **P**rouer. xij. **I**dcirco dicit **L**latitudo q̄nquaginta cubitoz. **Q**uā q̄nquagenarius numer⁹ est remissionis. **Q**uia vero ex fide opante p dilectionē. habet certitudō spei. q: spes est certa expectatio future beatitudis ex grā et meritis p̄cedentibus pueniens. ppter ea dicit **L**latitudo. xxx. cubitoz. **V**t in ternario fidei pfectio. i. denario decalogi intelligat impletio.

Quarto cōmendat a pfectōe vite duplicis. s. cōtemplatiue et actiue. **C**ōtemplatiua l p fenestrā. **N**am p actū cōtemplatōis dirigimur acle oculorum nostror ad solē iusticie. i. christū. et illuminat ab eo domus cōscientie nre. **A**ctiua notat p cubitū. **I**quo exercent opa.

Quinto cōmendat a pudore virginitatis. cū dicit **O**stium arche pones in latere de

Proprietates orti conclusi

ortum. Per hoc ostium intravit in eam filius dei et venit ad nos. et fuit in latere archę deorsum. Iam virgo fuit non solum in mente. sed etiam carne. Vel ostium in latere archę filius in ventre. qui dicit Ioh. 1. Ego sum ostium.

¶ Sermo commendat a conceptio salutatoris et merito intercessionis. cum dicit pater filio. Ingredere archam. Iam de virgine assumendo. Tu et vxor tua. s. celestis sapientie. Sap. viij. Quasi mihi sponsam illam assumere. Et filij tui. dona spiritus sancti. Et vxores filiorum tuorum. s. septem ille virtutes de quibus Iaco. iij. de sapientia que desursum descendit. quod primum pudica deinde pacifica. L. Hoe. I. christus qui interpretatur requies. quia sicut tempore noe quiescerunt per diluuium omnia retro opera. ita per christum omnes qui antea laborabant. Item noe congregauit in archa cibos omnes hominibus et iumentis seu bestijs necessarios. Unde dictum est ei. Tollens tecum et omnibus escis qui mandari possunt et comportabis apud te. Et christus dicit. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis. Matth. xi. Sed inquit quibus datur sit requies. s. his qui discunt ab eo humilitatem et mansuetudinem. Dicit ergo pater filio. Tollens tecum et omnibus escis qui mandari possunt. Filius enim dei descendens in uterum virginis. secum congregauit omnia quibus angeli et homines fruuntur. Unum potest dicere beata virgo. Venerunt mihi omnia bona terre. Unde ipse est thesaurus argenti et auri et cella omnium aromatum.

¶ Finit liber undecimus de munitioibus et nauigijs que possunt figurare mariam.

Incipit liber duodecimus de orto

concluso. cui sponsus parat mariam in canticis.

¶ De sunt quinquaginta proprietates orti conclusi.

Ortus conclusus. firmatus clauis. seratus.
Et custoditus. signatus. discooptus.
Constitus. erectus. plantatus. et agricolatus.
Et pastinatus. fossus. satus. areolatus.
Planus. et extensus. secretus. amicus. et altus.
Sanus. aromaticus. recreans. bibulus. sitibundus.
Humidus. irriguus. copiosus. roficatus.
Distillans. rozans. nebulosus. siue vaporans.
Densus. et umbrifolius. abscondens. et latebrosus.
Rundus. et emundans. mirabilis. inuolutus.
Securus. stabilis. secundus. deliciosus.
Largus. inextinguitus. satians. potansque. iocosus.

¶ Nota lector. quod hic ortus distinctus est in septem particulas.

In prima agit de proprietatibus orti. que sunt quinquaginta. et faciunt. xij. versus. et quod libet versus habetur per vno capitulo.

In secunda agit. de delectabilibus. que multa sunt. et de areolis.

In tertia. de aromatibus. Et habet duo capitula.

In quarta. de floribus et herbis. et habet capitula quattuor.

In quinta. de his que in incarnatione filij dei a superiori descenderunt in ortum conclusum. quia ab inferiori nihil potuit subintrare. Et habet capitula. xij.

In sexta. de arboribus que solent in ortis nobilibus repiri. Et de arboribus etiam. que ortus non competunt. sed possunt signare mariam. Et habet capitula. xxiij.

In septima de arboribus que possunt christum et mariam designare. Et habet. vi. ca.

Incipit particula prima de quinquaginta proprietatibus orti conclusi conuenientibus marie. Et distinguit ista particula per

Jo. cxiij.

R. 2